Revistă de analiză şi informaţie culturală

Asociația Ecologică a Oamenilor de Știință și Artă ECOSTAR21

CULTURA Vâlceană

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XIII • Nr. 172 • noiembrie 2020 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- **FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI POATE RENAȘTE!...** Csaky E POE ..... pag. 1
- **EMINESCU ÎN VIZIUNEA LUI TUDOR NEDELCEA** Tudor RĂȚOI ..... pag. 2
- **CUVÂNTUL ÎPS VARSANUFIE...** † VARSANUFIE ..... pag. 3
- **ADRIAN ȚION: „POEȚI CLUJENI POSTDECEMBRIȘTI“** Constantin ZĂRNESCU ..... pag. 3
- **CU LACRIMI FIERBINȚI...** Bogdan Dumitru ALECA ..... pag. 4
- **NU SE POATE ACCEPTA MONDIALIZAREA ÎN SĂNĂTATE...** Simona Maria KIS ..... pag. 4
- **GLEZNA AFRODITEI** I. PREDESCU ..... pag. 5
- **GHEORGHE BOBEI - O RECLUZIUNE BLÂNDĂ, A FERICIRII...** Ion PREDESCU ..... pag. 5
- **UNGARIA POST TRIANON** Florian TĂNĂSESCU ..... pag. 6
- **AL. FLORIN ȚENE: „ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ...“** Petre CICHIRDAN ..... pag. 7
- **DESTRĂMAREA ROMÂNIEI MARI...** Gheorghe DUMITRAȘCU ..... pag. 8
- **DRACULA - ȚAPUL ISPĂȘITOR** C. ZĂRNESCU ..... pag. 9
- **INVENTICA** Biroul de presă ICPE-CA ..... pag. 10
- **TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR** Lenontina RUS ..... pag. 10
- **DICȚIONAR DE CLASA A II-A** Peter KIS ..... pag. 10
- **MĂNĂSTIREA BISTRIȚA - VÂLCEA (I)** Arhim. Veniamin MICLE ..... pag. 11
- **FESTIVALUL „CRIZANTEMA DE AUR...“** Marian ILIE ..... pag. 12
- **NICOLAE IORGA...** Gheorghe PANTELIMON ..... pag. 12
- **ARTIȘTI CANADIENI DE ORIGINE ROMÂNĂ** Florica GHEORGHESCU ..... pag. 13
- **REGIO!... O MASCĂ PENTRU PEREȚII CASEI TALE!** Simion PETRE ..... pag. 13
- **INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI** Pr. Dr. Constantin MĂNESCU ..... pag. 14
- **GRAMATICA LUI IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU** Maria Magdalena BUDEANU ..... pag. 15
- **CE A FOST VECHI S-A DEMOLAT...** s-p-cickirdan ..... pag. 15
- **TELEPOEZIA** Ben TODICĂ ..... pag. 16

FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI POATE RENAȘTE! ...FĂRĂ OPERĂ PERSONALĂ, LA CONDUCEREA FORUMULUI, NU POATE CANDIDA NIMENI!

Csaky E POE

Cum adică să renască...a căzut atât de mult? Da, a căzut de când jumătate din Forum s-a retras din această grupare, valoros ONG. Ion Soare, președintele, a plecat dintre noi și Forumul trebuie să-și aleagă alt președinte.

Dacă Forumul are un Consiliu Director, serios, va rezolva optim problema! Iar, dacă acest Consiliu este unul neserios, îl va pune președinte pe cel mai slab dintre membrii lui! Un lucru trebuie să știe acest Forum!...de-a lungul acestor ani, între anii 2001 și 2020, Forumul a fost până în 2012, 2013 cel mai puternic ONG care a înclinat balanța conducerii orașului înspre cultură! Din anul 2013, Forumul a clacat, a desființat revista FORUM 10, apoi și revista Forum V, prima, atunci, în 2006, fiind o adevărată realizare a colectivului Forumului; și, astfel, a pierdut contactul cu realitatea... Să nu uităm că între 2001 și 2012, 2013, Forumul a cultivat o politică progresistă și, în realitatea culturală a orașului Râmnicu Vâlcea, a realizat cele mai importante evenimente din acest județ: a acordat două medalii de aur celor doi fii de mare valoare ai Râmnicului, aflați în viață, preotului Gh Petre Govora, care a înființat muzeul arheologic din Govora, în 1973, și care i-a purtat numele; acum, numindu-se Colecție și fiind găzduită la Biblioteca orășenească; și lui Constantin Zorlescu care a ținut în spate realitatea plastică, sculptura mai ales, dar și pictura, între 1950 și 1989!!! Niciodată Râmnicul, și Vâlcea, nu vor dispărea din spațiul cultural, muzeistic și istoric, datorită și acestor două mari personalități. Desigur, mai sunt și alții despre care specialiști mari au vorbit și care vor rămâne în memoria Râmnicului. An de an, între 2005 și 2010 Forumul a sărbătorit la Primpăria Govora personalitatea lui Gh Petre Govora. ... Forumul Râmnicului, reprezentanții săi, au reînnoit cultura orașului prin monografia de Artă Plastică intitulată: „ZORLESCU”! Au mai fost și alte evenimente demne de amintit, excepționale, prin multitudinea de idei transmise comunității, cum ar fi: dezbaterile de la Arhivele statului despre istoria orașului, sau de la Muzeul de Istorie și Muzeul de Artă despre Arta Plastică vâlceană; despre spațiul colosal al învățământului vâlcean reprezentat de studiile și dezbaterile haretiene și, care, unele, s-au desfășurat la fostele sedii ale Școlii de meserii...Pleșoianu! Forumul a contribuit logistic și la publicarea unei monografii cu acest subiect, o carte foarte importantă- unicat!

Acum, Ion Soare, ultimul președinte a plecat la ceruri. Forumul va intra în criză, și cel mai important lucru este ca el să nu decadă și mai rău, să nu se desființeze. Trebuie să-și continue menirea, mai ales cum era aceea din primul mandat de primar al domnului Gutău!...o comisie la nivelul Municipiului cu care Consiliul Local să colaboreze să aplice Legea 168 din 2003. Noi, care am făcut parte din acea jumătate, care, după 2013 a părăsit Forumul în semn de protest la desființarea revistelor și la refuzul autorităților de a implementa în centrul Râmnicului unui centru de carte și presă vâlceană, trebuie să revenim și să îi continuăm Forumului menirea, repet, așa cum a fost ea formulată și existentă până la anii fatidici 2012...Nu ne ferim să spunem, să declarăm, „ani fatidici” pentru întreaga societate românească.

Acum, Forumul are nevoie de un președinte interimar, care trebuie să fie vicepreședintele cu cea mai mare responabilitate, care să organizeze alegerea unul nou președinte și a unui nou consiliu director.

Noul președinte trebuie ales de către membri în exercițiu! ... Odată cu noul președinte trebuie verificat și modificat după 20 de

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- **CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU**
- **RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ**
- **SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI**
- **DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST**
- **DECOLMATAREA SAU DESFIINȚAREA LACURILOR DE PE OLT**

Ultima oră

Revista "Cultura Vâlceană" – valoare în cultura națională română

CULTURA

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA *Ars Mundi* • CULTURA *vâlceană* • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM *vâlcean*

ani Statutul. Esențial este ca noul președinte și noii membrii ai consiliului director să fie numiți, aleși, plecându-se în evaluarea lor de la realizările personale, de la existența, obligatoriu, a unei opere personale! a fiecăruia. Și să nu se întâmple ca în 2012 la Societatea Culturală Anton Pann, când candidatul cu o bogată operă personală, în spate, a fost învins, discutabil, la un vot!... de un om de fotbal, fără nici un fel de contribuție la cultura acestui oraș...nici măcar cultură sportivă, care, și aceasta, înseamnă foar te mult!...așa, cum spre exemplu, ar fi fost dacă era vorba de dl. Iovan sau dl. Stilea... Cu alte cuvinte candidații fără operă personală nu au ce căuta la conducerea Forumului Cultural al Râmnicului. La conducerea oricărui for cultulral sau publicație culturală!

Compoziție foto P. Cichirdan

Vâlceni! Râmniceni! Cetățeni! Feriți-vă de voturile date pe ofertă electorală și luați în calcul numai realizările personale cu care trebuie să se prezinte candidatul. Nu repetați greșelile trecutului care acuma, oriunde întoarcem capul și privim, vedem că ne costă foarte mult... Feriți-vă de lăudăroșii care nu au ce să arate și care vă încântă cu diplome și titluri false, care nu au un CV corect întocmit, de când a început să învețe carte, chiar de când s-a născut și până în prezent. ... Și, care, mai mult, culmea ipocriziei și nerușinării, vă momesc cu cadouri: picsuri, agende, brichete, fanioane, panglici tricolore, diplome fără valoare; și săruturi pe...mască!

Îndemn către fiii Râmnicului! Participați la concursul pentru conducerea Forumului Râmnicului în număr cât mai mare indiferent că sunteți sau nu membri (așa ar trebui să fie, după 20 de ani), dar cu un CV din care să reiasă și să se demonstreze că aveți o operă personală!... S.O.S, Licențele și doctoratele, nu fac parte din „opera personală" de care vorbim noi, ci numai produsele culturale așa cum le-am descris mai sus sau cum se regăsesc ele în legea 186 din 2003.

EMINESCU ÎN VIZIUNEA LUI TUDOR NEDELCEA

Tudor RĂȚOI

Lucrarea asupra căreia vom stărui succint în continuare (Tudor Nedelcea, Eminescu. Prefață de acad. Mihai Cimpoi, Cuvânt Înainte de Theodor Codreanu, Postfață de prof. dr. Victor Crăciun. Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Tracus Arte, București, 2020, 1013 p.) este, așa cum o recomandă și titlul, una de eminescologie. Ea este semnată de Tudor Nedelcea, recunoscut cărturar craiovean, critic și istoric literar, prozator, jurnalist, editor, "un cercetător complex", cum îl numește unul dintre cei care-l cunosc foarte bine, un „scotocitor de arhive și de bibliografii specializate, lăsând imaginea unui erudit multi și interdisciplinar, abordând domenii dintre cele mai variate: istorie și critică literară, istoriografie, eminescologie, istoria religiilor și a Bisericii Ortodoxe Române, brâncușiologie, varii alte aspecte culturale de interes local sau național" (criticul și istoricul literar Th. Codreanu).

Cartea adună între coperțile sale un material imens, scris de autor de-a lungul câtorva decenii de travaliu intelectual depus în jurul Poetului Național, practic din momentul în care, cum spune parafrazându-l pe C. Noica, s-a îmbolnăvit de „eminescianită", încercând să se tămăduiască de o altă boală, sufletească, la care îl condamnaseră avatarurile vieții.

Apropiindu-și-l și începând să scrie despre Eminescu, cu timiditate și umilință și înaintând pas cu pas în „nemărginirile" gândirii eminesciene, lui Tudor Nedelcea i-a fost cu neputință să se mai oprească. A abordat în acest fel teme de o varietate impresionantă, de la cele mai mărunte până la unele ce au format, la timpul lor, obiectul unor lucrări de sine stătătoare vizând interesul Poetului pentru socialism, economie, filosofie, sociologie, teologie și cugetarea sacră, istorie, românii de pretutindeni, lumea evreiască, Revoluția lui Tudor și cea pașoptistă, raporturile României cu Rusia și războiul nostru pentru neatârnare, pesimismul eminescian, maladia lui Eminescu, ideea europeană în concepția Poetului, actualitatea lui neafectată de timp, limba și cultura în concepția sa etc. etc.

N-au scăpat din vederea lui Tudor Nedelcea nici subiectele desprinse din realitățile imediate ale publicisticii de la noi având legătură cu problematica eminesciană, precum tipărirea și facsimilarea manuscriselor eminesciene, Poetul în raport cu corectitudinea politică de azi, Poetul în opinia unor străini (cu prezentarea, între alte exemple, a felului distorsionat în care este văzut poetul în Ucraina), Poetul și Catedrala Mântuirii Neamului, congresele și manifestările de eminescologie, portrete de eminescologi (Mihai Cimpoi, Dimitrie Vatamaniuc, Eugen Simion, Th. Codreanu, Nicolae Georgescu, Lucia Olaru Nenati, Victor Crăciun, Constantin Cubleșan, Vasile Tărâțeanu, Octav Minar, Rosa del Conte), prezența lui Eminescu în regiuni aparte ale țării (Oltenia – iar aici la Florești și în Gorj, apoi în Teleorman, Dumbrăveni), contingențele Poetului cu alți scriitori precum Shakespeare, Leconte de Lisle sau Carmen Sylva), posteritatea și însemnele nemuririi eminesciene, slujitorii lui Eminescu, ecourile operei sale în culturi străine (polonă, chineză) etc.

Toate aspectele aflate în atenția cărturarului cucerit și devotat necondiționat cauzei Poetului Național revelează tot atâtea fațete ale geniului său inconfundabil. Însă dacă e ceva care unifică consubstanțial toate dimensiunile personalității Poetului, acest ceva se află neîndoios în ceea Tudor Nedelcea orânduieștesub sintagma Eminescu – istoricul. În această privință, exegetul ne convinge că indiferent de tema ce l-a preocupat pe Poet într-un moment sau altul, indiferent dacă el a vorbit despre socialism, religie, revoluții, români în general sau alte subiecte, la baza tuturor demersurilor lui s-a aflat, explicit ori implicit, recursul la istoria națională, la trecutul poporului român, considerat ca izvor fundamental al întregii zestre materiale și spirituale a românilor.

Pe un parcurs de mare suprafață, lucrarea îl evidențiază pe Poetul-istoric în deplinătatea anvergurii lui axiologice. Mai întâi, prin temele abordate (principiul românismului, etnogeneza limbii și a poporului român, naționalism și cosmopolitism, teoria imigrației, regândirea perspectivelor asupra istoriei naționale, războiul nostru pentru neatârnare, românii din provinciile aflate sub suveranități străine), apoi prin modernitatea și actualitatea interpretării, prin concepția lui despre modul cum s-ar fi cuvenit scrisă istoria (întemeindu-se înainte de toate pe izvoare, pe o solidă cronologie și pe o întinsă bibliografie), continuând cu soliditatea metodologică a concepției sale, cu învățămintele identificate în istorie și încheind cu sublinierea categorică a funcției patriotice a istoriei în general și a celei naționale în particular.

Citindu-l cu atenție pe Poet, exegetul nu greșește subliniind că, deși n-a scris niciodată cu gândul de a-și construi operă de istoric profesionist, Eminescu ne-a lăsat un veritabil tezaur istoriografic, care impresionează prin prospețime și adecvare la spiritul veacului, cum și prin forță de previziune a viitorului. Este un truism sub acest aspect că, întocmai ca și Caragiale, Eminescu este mai actual ca oricând, însă de o actualitate mai întinsă decât cea a marelui dramaturg, de vreme ce covârșitoarea majoritate a temelor vizând ființa românească semnalate de Poet sunt astăzi, pe o altă spirală a timpului, la fel de valabile ca și în vremea sa.

Circumscrise concepției eminesciene asupra istoriei, sunt și temele așa-numitei xenofobii și așa-numitului său antisemitism, subiecte pe care Tudor Nedelcea nu le-a ocolit, dimpotrivă, le-a abordat cu convingerea că este dator să participe la facilitarea înțelegerii lor corecte. Pe acest teren, cartea aduce în atenție texte care nuanțează indiscutabil interpretarea gândirii eminesciene. Plasând discuția într-un plan teoretic larg, geografic și național, eminescologul craiovean crede, ca și mulți intelectuali evrei, de altfel, că Eminescu a dat expresie mai

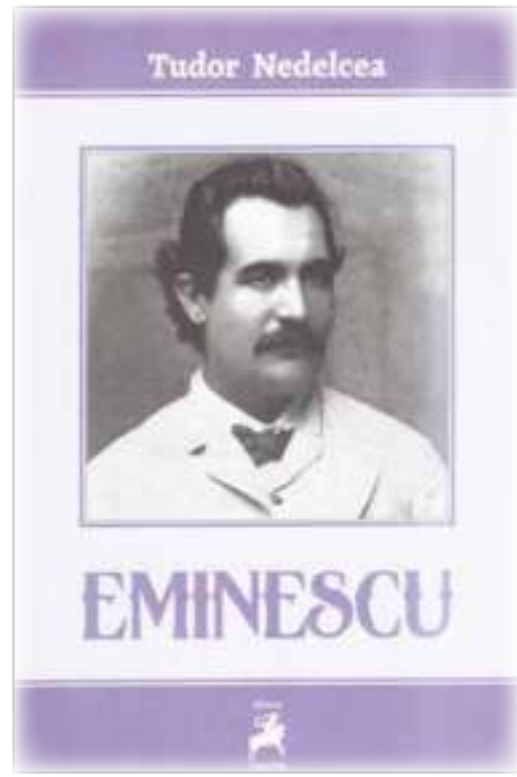

degrabă unui realsemitism decât unui antisemitism veritabil și, vorba lui Gr. Vieru, realsemitismul eminescian "trebuie judecat în funcție de circumstanțele în care a fost scris", "într-o lume care-și căuta unitatea și identitatea, o lume românească sfâșiată de imperii și doritoare să trăiască în același stat". Poetul se plasa aici pe o poziție strâns legată de viziunea lui economică și pe aceea despre rolul "claselor superpuse", care puteau să fie nu doar evreiești, ci și de altă seminție, inclusiv pământene. Pentru el era imperios necesar ca noii veniți în lumea românească să i se integreze acesteia, contribuind la progresul comun, nu să se complacăexclusivîn postura de profitori, cum era cazul celor"superpuși", care erau cu atât mai greu de asimilat cu cât veneau de aiurea și căutau cu obstinație nu să se împământenească deplin, ci să rămână alături de autohtoni. Or, Eminescu urma principiul conform căruia oamenii trebuiau apreciați, dincolo de etnie sau religia profesată, după criteriul muncii utile, iar statul avea datoria să protejeze cu precădere "clasele pozitive" ale societății. Cum însă la noi statul era slab, noii veniți, indiferent de naționalitate ori religie, ajungeau de regulă în postura de a umple integral golurile economice, periclitând existența economică și națională a țării, căci era o regulă ca acești imigranți să se îngrămădească "în toate țările unde semicivilizația e unită cu pseudo-liberalismul".

Întreaga demonstrație a viziunii Poetului în chestiunea evreiască și nu numai se desfășoară, repetăm, la lumina unei cunoașteri fără egal a istoriei naționale și europene, pe care cartea lui Tudor Nedelcea o dezvăluie metodic apelând la cvasitotalitatea producțiilor publicisticii eminesciene. Practic, exegetul îl (re)citește pe Poet alături de cititor, lăsându-l să se convingă singur de veracitatea și corectitudinea, fie și politică, inclusiv în cheia preceptelor contemporane, a gândirii "românului absolut" al culturii naționale. Este acesta felul original prin care Poetul ne este restituit, dacă nu integralitatea sa, cel puțin în integritatea sa, cum remarcă în prefață acad. Mihai Cimpoi, care-l plasează pe Tudor Nedelcea "pe urmele stimulatoare ale lui Iorga și Călinescu", sub aspectul credinței că, în cazul lui Eminescu, "totul ține de o personalitate indestructibilă, caracterizată printr-o cuprindere intelectuală universalist-enciclopedică" și că sub această cupolă unificatoare "gânditorul-artist este completat de gânditorul politic, gânditorul sacru, gânditorul istoriei și economiei".

Din această perspectivă, cine va avea curiozitatea să cunoască un Eminescu desprins din surse dincolo de orice îndoială, genuin, complex și detabuizat, va găsi în cartea lui Tudor Nedelcea un admirabil instrument de lucru, bazat pe cele precedente provenind de la același autor și adăugat acestora, probând aserțiunea aceluiași Mihai Cimpoi, în conformitate cu care Tudor Nedelcea "este unul dintre cei mai importanți istorici literari și oameni de cultură ai momentului de față", căruia îi"datorăm câteva acțiuni importante de valorificare a operei și personalității eminesciene prin editarea și comentarea unor texte și aspecte mai puțin cunoscute"(extras din recomandarea criticului și istoricului literar de la Chișinău de primire a lui Tudor Nedelcea în Uniunea Scriitorilor din Moldova).

CUVÂNTUL ÎPS VARSANUFIE, ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI, LA CEREMONIA DE ÎNHUMARE A LUI ION SOARE, PREȘEDINTELE FORUMULUI CULTURAL AL RÂMNICULUI

„Eu sunt Învierea și Viața, Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan XI, 25)

Îndurerată familie,
Distinși membri ai culturii vâlcene

Cu adâncă întristare am aflat despre trecerea la cele veșnice, în dimineața zilei de 5 noiembrie, la vârsta de 79 ani, a domnului profesor Ion Soare, filolog și lingvist, arhivist, scriitor, publicist, editor, membru fondator a numeroase instituții de cultură, între care Forumul Cultural al Râmnicului, al cărui președinte a fost în ultima perioadă.

Profund atașat de Râmnic, cu o impresionantă vocație publicistică și o neobosită activitate de îndrumare literară, din anul 2003 membru al Uniunii Scriitorilor din România, domnul Ion Soare a fost, de asemenea, un susținător al valorilor credinței, tradiției și spiritualității românești, promovând rolul Bisericii în societate.

Născut la 26 octombrie 1941, în satul Bârsești, comuna Bercioiu, astăzi Budești, în casa părinților săi, Constantina și Dumitru Soare, în perioada zbuciumată a celui de-Al Doilea Război Mondial, a prețuit valorile străbune ale credinței ortodoxe și a reclădit, prin cercetări literare și istorice, portrete ale ierarhilor și cărturarilor de odinioară, deslușite din predosloviile și inscripțiile cărților bisericești ori de pe frontispiciile vechilor ctitorii voievodale.

Acuratețea și eleganța discursului său erau exprimarea firească a intelectualului mereu preocupat să-și pună în ordine gândurile și sentimentele, după cum însuși mărturisea, dar și a vastei sale formări intelectuale dobândite în timpul studiilor la prestigioase instituții de învățământ precum: Liceul „Alexandru Lahovari” din Râmnicu-Vâlcea, apoi Facultatea de Limbi Slave (secția Limba și Literatura Rusă - principal, Limba și Literartura Română – secundar, studiind a doua limbă străină franceza), iar în anul universitar 1963/1964 urmând un curs facultativ de Teoria și practica presei.

Odată cu finalizarea studiilor a revenit în locurile natale, începându-și activitatea în Țara Loviștei, spațiu încărcat de istorie și spiritualitate. Fire dinamică și întreprinzătoare, dascăl de vocație la Școala Generală Boișoara și la Școala din satul Dezrobiți a comunei Frâncești, unde a predat limbile română, rusă și franceză, a devenit model pentru mulți dintre elevii săi care, apreciindu-i verticalitatea deopotrivă cu rigoarea științifică, au excelat în perioada studiilor liceale și universitare. Unora dintre aceștia avea să le îndrume din nou, peste ani, condeiul aplecat spre critica literară, cercetarea istorică ori folcloristică, în cadrul diferitelor colective de redacție pe care le-a coordonat.

În anul 1969 s-a căsătorit cu Alexandrina Budișteanu, Dumnezeu binevântându-le familia cu două fiice: Liliana-Delia și Narcisa.

Deși profund atașat de valorile educației, și-a descoperit o altă pasiune: cercetarea istorică, funcționând între anii 1980-2002 ca arhivist principal la Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale, iar între anii 2002-2004, consilier superior la aceeași instituție. Deplin convins fiind că istoria nu căpăta sens decât prin cunoașterea și deslușirea autentică a izvoarelor, a urmat cursuri de Paleografie chirilică și Paleografie slavă, rămânând în memoria vâlcenilor pentru numeroasele și valoroasele sale studii publicate în volumele: Tezaur medieval vâlcean (1983), Comori arhivistice vâlcene (1985), Izvoare arhivistice vâlcene (1996), Un secol de învățământ vâlcean. Revizoratul școlar al județului Vâlcea 1857-1949 (2001), Arhivele Județului Vâlcea (2001), Primăria Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2001). Autor al romanelor Evadatul fără umbră (1993) și Rezervația de oameni (1996), a unor volume de critică literară, istorie și arhivistică, autor de povestiri, nuvele, schițe și portrete literare, a trăit cu bucuria perpetuă de a așterne pe coala de hârtie expresii memorabile despre oameni și fapte ce au clădit în veacuri cultura română.

A fost un împătimit al culturii, fiind membru activ al Asociației Slaviștilor din România și al Societății „Balcanoslavica”, al Societății Culturale „Anton Pann”, al Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul”, membru al Asociației Seniorilor din Știință, Cultură și Educație, al Asociației Culturale „Timocenii” și al Forumului Cultural al Râmnicului, mereu implicat în ample proiecte de cercetare și manifestări culturale în care și-a arătat nu doar disponibilitatea, ci o imensă și jertfelnică capacitate de muncă. Alături de volumele de proză, proiectul editorialistic de care a rămas atașat până la sfârșitul vieții sale pământești a fost, cu siguranță, Enciclopedia Județului Vâlcea, monumentala lucrare care-l va așeza pentru totdeauna între corifeii culturii vâlcene și care a fost deja elogios recenzată în numeroase studii.

În spațiul public, a fost cunoscut și prin pledoaria pentru folosirea corectă a limbii române, explicând origini ale unor unor cuvinte din slavă ori din cultura altor popoare, oferind un model de exprimare corectă și nuanțată care evidenția nobletea și bogăția de sensuri a limbii române. Lector de Paleografie chirilică, Limba slavă veche și Istoria vocabularului românesc la Facultatea de Litere – filiala Vâlcea, a Universității de Stat din Pitești (2003-2008), profesor la Seminarul Teologic Sfântul Nicolae din Râmnicu-Vâlcea (2005-2006), a fost cunoscut tuturor prin impresionanta activitate publicistică, fiind apreciat în rândul oamenilor de cultură drept „un cărturar umanist de renaștere, cu profil enciclopedic” și un cărturar al Cetății ce a desfășurat o operă de pedagogie culturală.

Din calitatea de președinte al Forumului Cultural al Râmnicului, domnul Ion Soare și-a pus în slujba „cetății”- după cum adesea mărturisea- și a întregului ținut al Olteniei de sub Munte, cunoștințele intelectuale și experiența personală, înțelepciunea și echilibrul, susținând proiecte, îndrumând tineri cercetători în căutările existențiale prin cultivarea cu delicatețe a elocinței și rigorii științifice.

În aceste momente de durere pentru familie și pentru toți cei care l-au cunoscut și prețuit, adresăm tuturor cuvânt părintesc de mângâiere sufletească și întărire duhovnicească.

Ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu să odihnească sufletul robului său Ion în Împărăția Sa împreună cu drepții întru nădejdea Învierii de obște!

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

† VARSANUFIE
Arhiepiscopul Râmnicului

ADRIAN ȚION: „POEȚI CLUJENI POSTDECEMBRIȘTI”

(Casa Cărții de Știință, 2020)

Constantin ZĂRNESCU

Scriitorul Adrian Țion, spirit complex și activ, este autorul a 12 volume de literatură, exersate în toate genurile, de la proză și teatru, la publicistică, reportaj, istorie literară și critică a poeziei. Două monografii, de mare prestanță: Marcel Mureșeanu. Promontoriul 75 și Constantin Rîpă. Muzicianul și poezia – amândouă tipărite la „Casa Cărții de Știință” (în 2013 și 2017) au dovedit calitatea sa de interpret important al celui mai amplu domeniu al creației, înlăuntrul limbii și spiritului, care e POEZIA.

Poeți clujeni postdecembriști, un proiect cultural, încurajat și finanțat de Primăria Cluj-Napoca, în 2019, rămâne o întreprindere îndrăzneață, prefațată de Prof. Mircea Popa; și prezentată, succint, de maestrul Marcel Mureșeanu; și iată de ce:

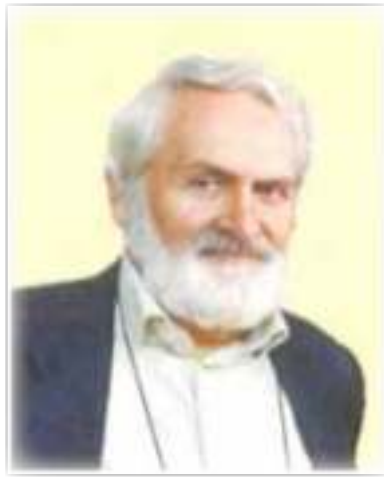

Dl. Adrian Țion a lecturat peste 150 de cărți de poezie, reprezentând concepțiile și „viziunile” a 45 de poeți „post-revoluționari”, din generații diferite, uimiți și uluiți de flacăra Revoluției române, din Decembrie 1989; încercând să surprindă schimbări și înnoiri, în fața unei societăți tasate de buldozerul comunist, vreme de aproape 50 de ani. Concluzia lor e că „vizualizăm” o sete de restaurație, minciună, înșelătorie și corupție, marasm existențial și „dezamăgire”, continuând să fie pe mai departe: „poeți revoltați și nevindecați”.

„– DOAR POEZIA NE-AR (MAI) PUTEA SALVA!”

„Junii condeieri”, cum îi numeau regretații Teohar Mihadaș și Teodor Tanco, sunt azi poeți și publiciști cunoscuți, conducători de gazete și instituții de televiziune, profesori, cadre universitare. Socotesc imperios necesar să-i reamintim, de la A la Z, pe cei mai „efervescenți” dintre ei: Ion ANTONIU, Ioan Pavel AZAP, Adrian Mihai BUMB, Ioan BUTEANU, Dumitru CERNA, Iulia CIBIȘESCU, Dorin CRIȘAN – „Poetul venețian”, Dan Marius DRĂGAN, Vasile GOGA, Sorin GRECU, Mihaela HANDREA, Daniel HOBLEA, Victor Constantin MĂRUȚOIU, Lucian MEDVE, Ștefan MELANCU, Laurențiu MIHĂILEANU, Daniel MOȘOIU, Horia MUNTENUȘ, Ioan NEGRU, Maria PAL, Persida RUGU, Adrian SUCIU, Tudor ȘTEFAN, Flavia TEOC, Victor ȚARINĂ, Ionuț ȚENE, Marius ȚION, Dinu VIRGIL URECHE ș.a.

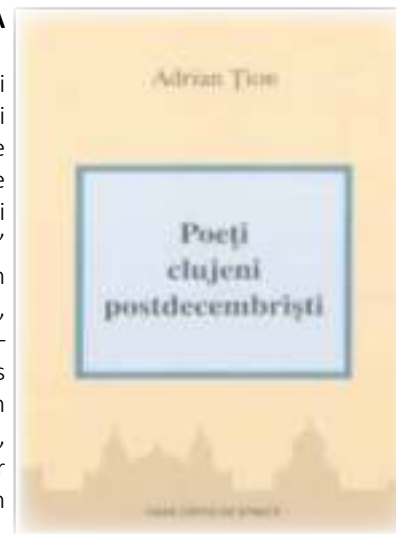

Există o instituție orală, veche de peste 2000 de ani, cu strămoși greco-latini, care a activat, irepresibilă, chiar și sub dictaturi: cenaclul – cenacluri și cafenele literar-artistice, unde se formează poeții. În Cluj-Napoca: al „Tribunei”, Asociației Scriitorilor, „Echinox”, „Goga”, „Brâncuși”, „Amanet”, „Grefier” ș.a. Și faimoasele cafenele: „Arizona”, „Ema – Biserica poeților”, „Insomnia”, „Boema”.

„Orizonturile de așteptare postdecembriste”, grație „mizeriei” restaurației, s-au transformat în „orizonturi de acceptare!”. Flacăra Revoluției rămâne nestinsă, în spiritul antic și mereu nou, al limbii – „zalmoxiană, transilvăneană”, acționând, „frenetic”, într-o capitală a culturii mari, profesioniste: „cetatea Cluj-Napoca”.

Întrucât „optzeciștii” s-au clasicizat, poeții „postdecembriști” s-au autonumit: „nouăzeciști”, „milenariști”, calofili, heraldici, religioși, iubitori ai tradiției, neo-avangardiști etc. – spre lauda variatei palete a libertăților intelectuale și de expresie, daruri, ce nu se vor stinge, ale Revoluției Române din 1989.

Medalioanele critice, închinate de scriitorul Adrian Țion fiecărui creator de poezie, citind peste 150 de volume și plachete sunt o probă de profesionism și profundă dragoste, față de „literele sfinte, tipărite”, în lupta, acum pe alte „baricade” – cu limba de lemn; „limba de plastic”, politică.

Ar fi minunat să vedem astfel de proiecte culturale potențate și susținute de Primăria Cluj pe mai departe. Și de ce nu, trebuie să o spunem, astfel de proiecte care să ajurte poeții și scriitorii din zonele metropolitane județene, să le vedem aplicate și în județul nostru de baștină, Vâlcea, unde arta, literatura în genere, a făcut ca de-a lungul vremurilor, artiști - poeți bunăoară, să ne simțim mai mult decât oriunde...la noi acasă!

CU LACRIMI FIERBINȚI JELUIESC PENTRU A-MI AFLA DREPTATEA...

Bogdan Dumitru ALECA

Perioada Regulmentului Organic a reprezentat și un moment de criză morală a familiei, care, în vâltoarea acțiunilor de modernizare a societății, scapă, puțin câte puțin, controlului Bisericii. Cu „sufletească durere", mai marii Bisericii conștientizau „mărimea răului următor din adesea despărțenie a căsătoriților, care din zi în zi sporește, lățindu-se ca și o epidemie fără stavilă, de la cei mari până la cei mici ai norodului"[1]. Micul târg al Râmnicului nu a fost ocolit de scandaluri în sânul unor familii de boiernași locali, ale căror povești, surpinse de documentele vremii, deschid o fereastră spre moravurile unei epoci apuse, aceea a modernizării și modernității societății românești.

Din toate desfătările pământului, niciuna nu pătrunde inima mai adânc decât bucuria domestică, propovăduia în cartea sa, „Datoriile omului creștin", Simeaon Marcovici, în anul 1839[2]. Secretul, taina trebuiau să învăluiască orice cămin pentru a fi ferit de bârfa din sfera publică, căci, când ne dezbrăcăm de acoperământul tainei, ne punem în priveliștea și batjocura lumii și nu mai suntem stăpâni în casa noastră[3].

O astfel de năpastă a căzut, în anul 1832 pe capul Joiței, soția lui Petrache Radovici, a cărei viață conjugală a fost pe neașteptate tulburată de „îndepărtarea" soțului său, aducând familiei numai „prigonire și stricăciune". Sunt acum 15 ani de când m-am luat cu bărbatu mieu, Petrache Radovici[4], în căsătorie, cu care am încă și copii, din care au și murit și mai trăiesc. Până în leat 1829 am trăit poci zice mai bine decât mai rău, pentru că nicio zavistie din parte streină n-au fost asupra numitului, își începea Joița jalba dată către Marea Logofeție a Dreptății. În acel an fatidic, influența din afară avea să distrugă echilibrul precar al unei căsnicii imperfecte: De la o vreme încoace îmi este viața și traiul cu numitul rea, continua petiționara, din cauza unei „înclinări" mai neobișnuite a soțului său: Iar din acel încoace, a făcut înclinare cu un Iordache Capelanu dintr-acest oraș Râmnicu Vâlcii, atât aici cum și când s-au aflat vătaf plaiului Horezu, iar bărbatu-mieu se afla acolo cu altă slujbă[5]. Pentru Joița începea un nou capitol al căsniciei sale cu Petrache, acela al unei vieți chinuite: Am simțit neîngrijirea atât cu trebuincioasele cheltuieli ale casii, cum și cu răcirea căldurii întru care mai-nainte era bărbat. În astă vreme, temându-se că voi pricepe acestă înclinare a lor, au închiriat casele ce le avem în acest oraș și pe mine m-au dus la un petecel de moșie ce-l avem afară, unde, fiind pustnică câtăva vreme, am aflat că cel ce ședea în casele noastre o să ese afară din ele[6].

Într-o încercare de salvare a căsniciei, se întoarce la Râmnic, dar nu află decât o casă goală și un bărbat înstrăinat, motiv pentru care ia din nou drumul singurătății: Cunoscând dar acestă depărtare de casă a bărbatu-mieu, am găsit iarăși car și boi cu chirie și am mers iarăși înapoi la moșie, căci la numiții nu am îndrăznit a mă duce, fiindu-mi frică. De atâta părăsire și depărtare de casă a bărbatu-mieu, căci și la câte scrisori i-am trimis, niciun răspuns nu mai trimitea, m-am îmbolnăvit și am zăcut patru luni, împreună cu o copilă ce o aveam la piept.

Patimile Joiței, transpuse în jalba către autorități, ne conduc printr-un Râmnic al anilor 1830, dezvăluindu-ne mentalități, funcționari ai unor instituții moderne la început de drum, relații sociale dominate, în acest caz, de violență. Secretul și taina care trebuie să învăluiască orice cămin pentru a fi ferit de invidia, ura și bârfa din sfera publică sunt inexistente în acest caz, iar pacea domestică a fost distrusă de intervenții externe: Lângă care au zis și aceasta, că de mă va lăsa, va fi bărbatul mieu în altă cinste, mai deosebită, la care eu, ca o soție cu căldură asupra casei, cu multe cuvinte blânde, în toate chipurile l-am sfătuit, cum și că în casa pomenitului Iordache bine ar fi să nu mai meargă, că de acolo îndestulă pagubă și dărăpănare se pricinuiesc casii noastre și, că de nu se va părăsi, poate să se împlinească și acel cuvânt al despărțirii[7]. Joița a pierdut tocmai spațiul plin de clădură și afecțiune al căminului, locul de refugiu după chinuitoarea șerpuire prin mizeria cotidiană, iar despărțenia era singura modalitate de revenire la o viață normală. Dușmanul său cel mai înverșunat se dovedește a fi soția celui cu care Petrache Radovici era „înclinat", Smaranda Capeleanca. Astă-vară, la iulie trecutul leat 1832, într-o duminecă după eșirea Sfintei Biserici, chemându-să bărbatul mieu de numiții la casa dumnealor, de unde au și trimis a lua caii și căruța noastră de acasă ca să meargă dumnealor toți înpreună la sat, afară, a să plimba, care și nevoind a le da, au venit bărbatul mieu de acolo și luîndu-mă în goană cu pistolul plin, îmi striga că o să mă împușce. Și, fungind prin vecini, am scăpat de moarte. Încercările Joiței de a aduce liniștea în familie puteau să o coste viața, urmărită de furia unor dușmani implacabili: De unde auzindu-mă soția numitului Iordache vorbind cu feciorul, deodată m-am pomenit că strigă slugilor dumneaei ca să puie mâinile pă curvă. Eu, neștiind că-mi strigă mie, nu am făcut nicio pază, până tocmai când să intru pă poartă la acel preot m-am pomenit de slugi apucată, care trăgându-mă și zmăcinându-mă, de-abia am scăpat cu mâinile rupte și, dând năvală, m-am încuiat în casă. La care zurbalâc nu are îndestul numita și slugile ei, ci alergase și tatăl dumneaei, chir Zisul <Papastate, n.n.>, cu câte slugi mai avusese, care, dădeau toți în poartă a o sparge să mă scoată afară, a-mi răpune viața. La care groaznică pornire, speriindu-să și preotul, au început a să împotrivi, dându-le răspuns că să se astâmpere.

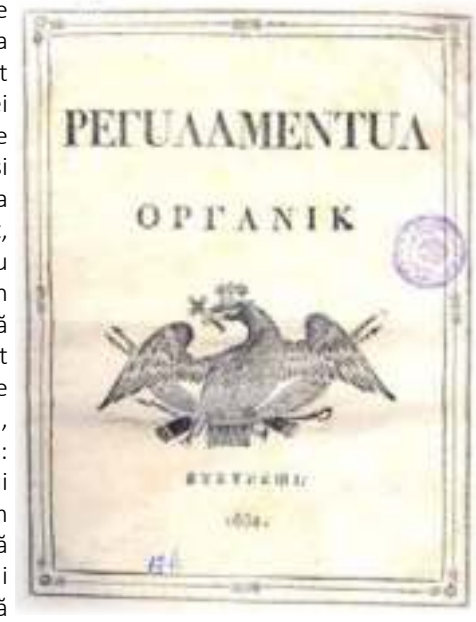

Dincolo de cronica dramei unei soții, documentele ne oferă informații inedite despre spiritul vremii, ne zugrăvesc o societate a micilor boieri care populau orașul de pe malurile râului Râmnic. Fiecare potentat local își făurea o relație clientelară, de care se folosea ori de câte ori avea nevoie. Atât stăpânul cât și supusul, sluga, se implicau activ, iar în jurul unui centru de putere și influență roiau personaje diferite, care își ofereau serviciile, obediențele, ligușirile. Deci văzând numiții că în curte nu pot răzbi, au pus slugile cu pari păzitori, ca când voi eși afară, să dea a mă omorâ, căci mă va putea plăti și va scăpa și pă bărbatu mieu de mine. Înștiințându-să o soră de a mea, au năvălit cu o plângere la cocoana dumnealui sărdarului Dumitrache Chinezu, ocârmuitorul acestui județ, de unde, înștiințându-să și dumnealui poliț maister al acestui oraș, a venit cu căprarul și câțiva dorobanți și pe de o parte i-au astâmpărat pe numiții, iar pe de alta au venit la mine de m-au scăpat. A fost, de altfel, singura intervenție a autorității în favoarea năpăstuitei, evenimentele ulterioare zugrăvind existența unor relații clientelare între cei care dețineau puterea pe plan local. Jalbele Joiței și ale mamei sale, căzută victimă violenței aceleeași familii Capelanu, se lovesc ca de un zid, în care recunoașterea autorității celui mai puternic devine dominantă: Maica-mea, după câtăva vreme, învârtețindu-să dintr-acea primejdioasă bătaie a numiților, prin o soră, au dat jalbă Ocârmuirii, arătându-și plângerea, la care, prin graiu, i s-au trimis răspuns că să-i erte, pentru că a lor urmare a fost întocmai ca la o beție, căci n-au judecat. După care, nerămâind mulțumită, au alergat cu osebită jalbă la cinstitul Divan din Craiova, de unde viind cu poruncă pentru a îndeplini groaznica și văzuta faptă a bătăii în fața locului, prin dumnealui Ocârmuitor, iarăși puindu-i înainte feluri de vorbe potrivite, că o să i se facă mai rău de la dumnealui dupre cum cele dintâiu, pentru căci nu poate să-i strice hatârul, aflându-să șezând în casele numitului chir Zisul. Cariera ocârmuitorului era în joc, iar pentru a înainta, pentru a face stare în societatea aceasta nu îți trebuie cine știe ce calități, ci doar un patron puternic și un minim de voință în acceptarea autorității celuilalt și a jocului de putere. Chiar prezidentul Judecătoriei Râmnicului are aceași atitudine: După ce m-au adus în casă la dumnealui medelnicer Alecu Bujoreanu, apuncând mai întâi de le-am paradosit toate pricinile dintre noi, au început asupră-mi ca cu bărbatu mieu să fac pace, la care, cu toate că ceream înscris pentru părăsirea aceștii împotrivă urmări, dar prin mijlocul obrazelor, după toate mijloacele făgăduielilor, că va face părăsire, înțelegându-mă, am venit acasă. Sistemul obrazelor se pune în mișcare pentru a face să dispară o problemă care mersese prea departe și amenința să strice relațiile de putere împământenite pe plan local.

În acești zori ai modernității românești, relațiile de pe plan local transced legilor și pravilei, așa încât jalbei i se face adormire, cum plastic se exprimă documentul. Cumințenia este calitatea care îl face pe slujbaș să capete atenția și favorurile mai marilor zilei. Și parcă nu se face ca un întreg sistem să fie dat peste cap pentru alinarea și găsirea dreptății unei biete Joițe, destul de ghinionistă să piardă afecțiunea soțului său. Povestea ei ilustrează cum nu se poate mai bine vorbele lui Iordache Golescu: Gardul fără proptele nicicum nu poate sta, iar cel cu proptele niciodată piere.

Dar Joița nu dezarmează și acestei încrâncenări a ei îi datorăm faptul că povestea sa a fost așternută pe hârtie și luată în băgare de seamă de autoritățile locale, ajungând până la noi: Mă rog Preacinstitei Mari Logofeții a Dreptății ca să se milostivească a da strajnică poruncă prin carte de blestem ca să se înfățișeze pricina înapoi la Cinstitul Tribunal, unde să nu se mai poată ascunde niciun obraz din cei ce au văzut cu ochii aceste groaznice urmări ale numiților, atât asupra mea cât și asupra maică-mii. Căci într-alt chip nu se poate dovedi ființa adevărului, fiind puși toți localii de numitul să-l ajute la această netrebnică urmare, după care mi să trage și alte pagube ale casii.

Astfel de povești, dincolo de subiectul lor, umanizează personaje care populează documentele perioadei. Alecu Bujoreanu apare nu în calitate de prezident al nou înființatei Judecătorii a Județului Vâlcea, ci ca parte a unui sistem care dorește rezolvarea unei situații ce a degenerat în afara cadrului instituțional. Este o lume a bărbaților, în care sora Joiței nu face apel la instituția poliției, ci la soția subocârmuitorului pentru a-și salva sora. Însuși ocârmuitorul declara Joiței că nu poate strica hatârul celui în casele căruia locuia. Trecem, astfel, dincolo de numele sau semnăturile funcționarilor ce apar în documente și facem cunoștință cu omul, cu cei care au definit și modelat o epocă, astăzi uitată.

1. Constanța, Vintilă Ghițulescu, Evgheniți, ciocoi și mojici, București, Editura Humanitas, 2013, p. 184.
2. Ibidem, p. 371-372.
3. Ibidem, p. 373.
4. A ocupat mai multe funcții administrative, ajungând membru al Magistratului Orașului Râmnic în perioada noiembrie 1844-noiembrie 184.
5. Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale (în continuare, S.J.A.N. V.), fond Tribunalul Județului Vâlcea, dos. 865/1832, f. 8.
6. Ibidem, f. 8v.
7. Ibidem, f. 9.

NU SE POATE ACCEPTA MONDIALIZAREA ÎN SĂNĂTATE... INCLUSIV A SĂNĂTĂȚII ANIMALELOR DIN CURTEA NOASTRĂ!

Simona Maria KIS

Am primit materialul de mai jos, „Adevărul se va afla!" pe adresa ziarului nostru acum câteva zile, mai précis pe 18 noiembrie 2020. Un material semnat de un japonez și trebuie să vă spun că punctul lui de vedre despre pandemii la nivel de glob seamănă foarte bine cu punctele de vedere ale întemeietorului ziarului nostru, pe vremea aceea, redactor la cotidianul vâlcean „Info Puls" care întocmea săprtămânal o pagină dedicată culturii vâlcene. La acea dată eu eram studentă în anul III la Facultatea de Medicină Veterinară din Cluj Napoca...Eram, cum se vede de la distanță, în temă cu subietul, încă de atunci! Chiar în acel an 2005! Atunci, România fusese prima țară în care se manifestase virusul gripei aviare, H5N1...Ca și atunci, și acum, frica s-a băgat în oameni (contrar legislației medicale în vigoare - să nu se facă vâlvă) prin intermediul posturilor TV de știri, care, nu informau, ci panicau, alții (desigur și ele) strângând bani cu lopata datorită acestor știri...ca și acum!

«Cum putem să ne uităm la ecranul, uneori blestemat, fals în comunicare şi în care avem atâta tradiţie (cu televizorul aţi minţit poporul), când oameni, iarăşi din cap până în picioare mascaţi, prind de gât gâştele noastre dragi, câte două, şi neobrăzaţi, şi plini de nerespect pentru viaţă, le aruncă în pubele sau în foc?... Gâşte, care pot sau nu fi purtătoare de boli, probabil, de sute de ani!...De unde atâta zel şi, repet, nerespect pentru viaţă?

Oare în această societate nu mai există asociaţii etc, pentru protecţia blândelor animale? Cum adică, porcul trebuie să-l plimbăm, să-l ameţim înainte de a-l pârli, să-l gâdilăm, iar pe bietele noastre găinuşe şi gâşte să le batjocorim?

(Continuare în pag. 10)

PASTELUL DE TOAMNĂ

GLEZNA AFRODITEI

Lectura despre iie.. Este frumoasă, are și negru, și alb, a ieșit din depresie, are al doilea zâmbet din lume, cerul și-a ascuțit briceagul pe trupul ei, și-a botezat-o cu vina tragică, i-a lasat descoperită glezna, adică n-a retușat-o, și cum ar spune profesorul de i., pe nevăzute, a croit-o cel mai bun tâmplar din sat, după principiul să nu te împrietenești cu clientul, se strica tocmeala... Și i-a lăsat pe aezi (să nu citiți iezi, e o problemă economică) să-i dăltuiască sânii, numai că dalta lor, dalțile lor, triunghiulară, patrată, rotundă, înflorată, treflată, nu dădeau cu prețurile medicilor gorniști, chirurgi, plastovari..

I. PREDESCU

Correggio, 1530, *Jupiter anche io*

Horia Bernea, *După baie*

Zeița luminii şi a întunericului, Wiki 2010

GHEORGHE BOBEI - O RECLUZIUNE BLÂNDĂ, A FERICIRII...

Ion PREDESCU

Profesorul Gheorghe Bobei a avut destinul generației lui. Al fericirii: Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Horia Vintilă... Exilul. Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica, Nicolae Steindhart: închisorile.

Gheorghe Bobei, gustând din pustia laică, fiind, adică, asistent al universitarului Mihail Dragomirescu, recita „Stiința literaturii", a scris o teză de licență excelentă, apreciată, pe lângă media 10, cu 6 bile albe, de o comisie universitară, formată din Ramiro Ortiz, Mihail Dragomirescu, Ovidiu Densușianu, Dimitrie Gusti; l-a vindecat pe George Calinescu, după ce acesta a scris „Istoria literaturii române de la origini până în prezent". Criticul și istoricul literar fusese atacat de contemporani, datorită valorizărilor din celebra Istorie. S-a retras la Câineni, l-a chemat pe Ghiță Bobei să-i cânte la vioară, să povestească filosofie. Într-o zi Bobei a plecat la Vâlcea, după merinde. Când a revenit G. Călinescu plecase. Șef de promoție lui Șerban Cioculescu,Gheorghe Bobei a primit răsplată imaterialitatea din afirmația: „Nu dau un car de poezie, pentru o rablă de rată". (Adică i se interzisese să călătorească cu „mijloacele de transport" de atunci, pentru a nu comunica cu ai lui, moșneni independenți și intelectuali autentici. Ion Apostol Popescu alesese călătoria cu trenul, ca cerșetor, în locul închisorii. Va muri în 1986, pensionat pe caz de „boală", înmormântat la Nicula, cu 16 episcopi, într-o iarna ca într-o stingere filocalică,cu efluvii de mulțime ritualică, nesângerie), dupa ce fusese dat afară din învățământ... O recluziune blândă, pustiitoare pe termen lung...

Destinul fericirii, al patimilor după fericire, astfel descoperind „sentimentul românesc al ființei". Constantin Noica povestește în „Sentimentul românesc al ființei" despre bolovanii de piatră, pe care Constantin Brancuși îi avea în grădina casei, pe care o închiriase în Targu Jiu, atunci când sculpta „Coloana fără sfarsit". Piatra fusese șlefuită nu de mâna omului, fusese slefuită de ape, de natură. Apele semnifică, simbolul lor în acest context, nu o feerie generală,o ființă generală, artifex de mâna omului, ci a descoperi la tot pasul: feeria, ființa, precum altadată Democrit și Parmenide. Adica ființa care însuflețește.

1972, Gh Bobei, I.I. Alexandrescu și Dumitru Mitrana

În perioada studiilor universitare, Gheorghe Bobei și-a exersat disponibilitățile spre domeniul criticii literare, si-a completat pregatirea teoretică, având mentor pe Mihail Dragomirescu, autorul Științei literaturii. Teza lui de licență publicată de Academie urmează ceea ce s-a numit critică stiințifică, al cărei întemeietor era Mihail Dragomirescu. Înainte de a-și scrie teza de licență, Gheorghe Bobei publică în revista Falanga din 15 mai 1929 o cronică literară la volumul „Cantecul plopilor", de I. Perieteanu. Revista avea ca director pe Mihail Dragomirescu. Gheorghe Bobei interpretează volumul din punctul de vedere al stiinței literaturii al criticii estetice. I. Perieteanu e prezentat cititorilor mai mult ca versificator, „ci poet... e numai rareori". Redundanța formulelor de care se prevaleaza poetul nu a fost prielnică „firavului său talent". Gheorghe Bobei va urmări diacronia lui I. Perieteanu din 1907 până în 1927. Stabilește filiații cu Andre Rivoire, care l-ar fi inspirat pe autorul volumului „Cantecul plopilor".

Interpretând poezia filosofică a lui Perieteanu, Gheorghe Bobei constată prozaismul sec din „Sonetul ochilor". Poezia „Barcarola" îi dă lui Gheorghe Bobei posibilitatea de a face observații de esență. Îl bănuiește pe autor de constructivism, adăugând imediat „fără spontaneitate, fără plasticitate". Mai mult, face referiri la decanofonicul sec, citând.... Observă lipsa de inspirație și erudiție a lui Perieteanu, care se lasă influențat de parnasieni și simboliști neantologabili.

Finalul cronicii este formulat in asa fel incat poate fi comparat cu fraza melancolic melodica a lui Dimitrie Caracostea. „Spiritul este al teoriei capodoperelor desfășurată între erudiția conceptelor și inefabil. Domnul Perieteanu, cum este ajutat de o aleasă cultură literară si cum talentul nu-i lipsește, dacă va putea să uite, în momentele de cristalizare a sentimentelor și a gândurilor, tot ce vânturile de aiurea îi aduce ca ademenire, ne va da, cred, în curând, un cântec nou, care să fie nu numai al său, ci și al nostru."

Mihail Dragomirescu este singurul estetician român recunoscut în străinătate prin sistemul sau coerent articulat. Conceptele lui Mihail Dragomirescu sunt: estetica integralistă, axa integralistă, frumosul psihofizic, capodopera. Psihofizicul, „piatra unghiulară a sistemului", nu se definește printr-o sumă sau sumum de elemente psihice și fizice, ci printr-o entitate nouă, estetica imanentă. Estetica integralistă stabilește diferența ontică între fizico-psihic, „existența utilitară" (determinată cauzal și temporar) si psihofizic, lumea frumosului căruia i se conferă sensul de „ființă... transcendentă" (știința literaturii).

Conceptul de capodoperă propus de Mihail Dragomirescu este prototipul unei specii care înseamnă suflet încorporat în materie fizică" (integralismul) și mai departe: „capodopera ca realitate psihofizică este altceva decat lucrul fizic. Ea trăiește în noi, deși pare afară de noi" (integralismul). Capodopera are o structură monadică și coagulează integralismul dezvoltată ca teorie în studiul „Critica stiințifică și Eminescu" și structurat/ restructurat în „Știința literaturii" (1926) și „Integralismul" (1929).

Mihail Dragomirescu coresponda cu Benedeto Croce.

Am putea sa citam afirmatia lui Martin Heidegger, după care românii (latinii, cum le spunea el) au o propensiune vitală spre mit. Walter Biemel scria: „Heidegger cunoaște România din buna reputație de a fi o țară a filosofilor, căci mereu îi vin de acolo studenți la filosofie... Pe cand bulgarii vin la Freiburg să studieze economia politică, iar maghiarii medicina, românii își reprezintă țara pe frontul spiritual" (între studenții români ai lui Martin Heidegger se numara: Dumitru Cristian Amzar, Nicolae Balca, Walter Biemel, Virgil Bogdan, Alexandru Dragomir, Constantin Floru, Vintila Horia, Constantin Noica, Constantin Oprisan, Petre Pandrea, Chirila Popovici, Stefan Teodorescu, Ernest Bernea, Petre Tutea, Octavian Vuia).

Mentorii, profesorii lui Gheorghe Bobei de la universitate sunt valorile natiunii de atunci. Tanarul student este fascinat de arhaismele folosite de Iorga („purecare/purecat"...). Ion Bianu ii atrage afirmatia: „batranelul ramas pana acum cateva luni, printre noi, ca o marturie a vremurilor de luminozitate blajina". Nicolae Cartojan a instituit eruditia in instituirea limbii literaturii vechi. Ovid Densusianu este autorul celebrei lucrari „Histoire de la langue Roumaine - Istoria limbii române" (2 volume, „Histoire de la langue roumaine - Les origines" 1901, și „Histoire de la langue roumaine - Le XVIème siècle" 1938), prima mare operă de sinteză consacrată originii și evoluției limbii române (până în secolul al XVI-lea inclusiv). Este în același timp și un simbolist antologabil. Gheorghe Bobei remarca, dintre cei peste treizeci de profesori audiați („pe unii din curiozitate, pe altii din obligativitate, regulamentar"): majoritatea nu se îndepărtau de izvorul limbii autentic. Tudor Vianu, Mircea Florian vor folosi un limbaj neologistic.

Lucrarea de licență a lui Gheorghe Bobei: „Poezia lui Panait Cerna" publicată în 1931, în revista „Invățătorul și universitatea" este memorabilă pentru parcursul profesorului și pentru valorile din universitatea de atunci. În opinia lui Gheorghe Bobei există trei capodopere ca personalitați și mai apoi reprezentante ale integralismului, ale psihofizicului: Grigore Alexandrescu simbolizand „olimpianismul", prin care poezia românească s-a înălțat la treapta universală, Mihai Eminescu- reprezentant al pesimismului, „creator cu posibilitați multiple a cărui inspirație este înviorată de ape venind din adâncuri îndepartate" și, Panait Cerna, poet mare, „care reprezintă cel de al treilea pol al sufletului românesc, acela al optimismului". Sub influența, desigur, a maestrului sau, Mihail Dragomirescu, Gheorghe Bobei investește pe Panait Cerna, apreciază Dumitru Mitrana, autorul monografiei „Gheorghe Bobei „(până la un punct monografie serioasă, de citit,utilă) cu atributele: „onestitate românească și sobrietate națională". Aceasta se va întâmpla odată: „atunci... numai atunci când vom deveni fanatici iubitori de neam și datini. Când adică vom lasa-o mai domol cu ifosele toreadorice - naționaliste și ne vom hotărî pentru lucrul românesc, cât mai ales vom da cu piciorul grotescului, pseudo".

Gheorghe Bobei afirma: „o cultură temeinică presupune cunoașterea unui întreg arsenal al limbajului, cu atât mai mult cu cât nici nu ne este îngăduit să nu cunoaștem ființa a trei - patru limbi dintre care latina nu poate lipsi".

Despre folosirea arhaismelor și a neologismelor Gheorghe Bobei va afirma: „în toate direcțiile de activitate spirituală, vorba de acasa are preț cu mult mai mare decât potopul de neologisme și radicalisme, care îngreunează expresia și sărăcesc simțirea".

UNGARIA POST TRIANON

MOTIVAȚIILE AUTOVICTIMIZĂRII ȘI OBSESIVEI POLITICI REVIZIONISTE FAȚĂ DE VECINI

Florian TĂNĂSESCU

(Urmare din numărul trecut)

Distanța dintre 22 aprilie 1919 (când Lenin recunoaște că primise o scrisoare de la Béla Kun) și 13 mai același an (când îi expediează telegrama), deocamdată rămâne greu de explicat. Nu putea fi vorba de abandonarea comuniștilor unguri, de care șeful statului sovietic avea nevoie în continuare în realizarea mondializării revoluției bolșevice ca mijloc de demolare a lumii capitaliste. El și „aghiotantul" său din aceea vreme, româno-bulgarul Cristian Racovki, președintele Comisariatului Poporului din Ucraina, miza pe adversitatea ungurilor împotriva românilor pentru slăbirea capacității lor de ripostă față de provocările externe. Dificil nu le-a fost să întrețină și chiar să accentueze agresivitatea față de români, polonezi și alte componente etnice ale fostului regat ungar, fiindcă, așa cum era proiectată configurația geo-politică europeană postbelică încă înainte de încheierea Conferinței de pace de la Paris, Ungaria era în situația unui mare perdant. Tratativele de pace de la Verseilles (28 iunie 1919), Saint-Germain en Leye (10 septembrie 1919), Neuilly-sur-Seine (27 noiembrie 1919) și Trianon (4 iulie 1920), consfințesc toate această realitate și nu doar ultimul dintre ele. Este adevărat că la Trianon, prin articolele 27-35 ale Tratatului, era prevăzută încluderea teritoriului Croației și Sloveniei, a Voievodinei și a unei treimi din vestul Banatului în cadrul Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor; a Slovaciei și Ruteniei în componența noului stat Cehoslovacia; a Transilvaniei, Crișanei, Maramureșului și estul Banatului în cuprinsul României; a Burgenlandului în structura Austriei ca stat independent.

Prin includerea acestor teritorii în statele vecine Ungaria pierdea 72% din întinderea sa teritorială și 64% din populație. Nu întâmplător ungurii manifestă adversitate deosebită față de Tratatul de la Trianon în ansamblul său, considerat ca injust în raport cu aspirațiile națiunii maghiare, cu trecutul său istoric și cu perspectivele evoluției sale. Sentimentul de frustrare învăluie societatea ungară. Era de așteptat astfel ca modificările teritoriale și demografice, cu implicații majore pe toate planurile vieții socio-politice, economice etc., să producă dezamăgire ungurilor, care timp de secole au fost dominați de ideea „supremației" lor asupra unor teritorii cu majoritate nemaghiară.

Ceasul istoriei nu mai putea fi dat înapoi. Cu toate acestea, importante straturi ale societății maghiare au rămas prizionere ale unei mentalități depășite, în discordanță cu realitățile vremurilor noi și, implicit, în opoziție cu principiile dezvoltării democratice a lumii contemporane. Chiar dacă concepția naționalistă clădită pe așa zisul caracter nedrept al Tratatului de la Trianon și vehiculată după 1920 încoace se vrea să fie una modernă, esența ei revizionistă îi trădează adevăratele trăsături. Motivațiile care îi conferă suport politico-ideologic și constituie în același timp „nucleul tare" al justificării poziției statului ungar după încheierea primului Război Mondial se pot sintetiza astfel:

Condițiile impuse țării de către tratatele de pace sunt insuportabile prin constrângerile teritoriale, demografice, economice (compensațiile de război, pierderea principalelor resurse naturale și a ieșirii la mare), politice („dictatul" Marilor Puteri învingătoare care a condus la încurajarea curentelor extremiste), sociale (scăderea condițiilor de viață ale populației).

Dispersarea unui important număr de maghiari dincolo de noile granițe trasate în Europa, care au fost împărțiți între statele vecine născute sau întregite după război.

Responsabilitatea statului independent maghiar pentru apărarea populației maghiare dispersate în noile entități statale față de politica de „asimilare forțată" promovată de autoritățile românești (îndeosebi), dar și poloneze, cehoslovace etc.

Nemulțumirile generate de pacea verseilleză nu sunt singurele specifice doar Ungariei, ceea ce justifică politica de apropiere și de conlucrare cu statele revizioniste, în perspectiva creeării și funcționării unei coaliții menită să le apere interesele.

Idealul ocupării teritoriilor pierdute, cu resursele lor naturale și poziția geo-strategică ce o conferă Ungariei a fost și este sursa permanetizării demersurilor sale politice, indiferent de schimbările înregistrate în politica internațională cât și în raporturile de forță dintre marile puteri.

Din cele enumerate rezultă cu limpezime că recunoașterea hotărârilor Conferinței de Pace de la Paris și, în mod expres, a prevederilor Tratatului de la Trianon a fost un act formal al Ungariei. De atunci și până în prezent bătălia ungurilor nostalgici n-a încetat.

Regele Ferdinand de România

Nostalgia după vremurile când Ungaria Mare domina Bazinul Carpatic (și nu numai) și obsesiva sforțare a elitei politice maghiare de revizuire a tratatelor postbelice în scurgerea celor 100 de ani de la încheierea Tratatului de pace între puterile Aliate și Ungaria (cunoscut îndeosebi sub denumirea de Tratatul de la Trianon, după numele palatului de la Verseilles, situat la sud-vest de Paris) ne apar astăzi cu întreaga lor încărcătură de regrete, resentimente și aspirații ilegitime de revizuire a organizării și reorganizării lumii statornicite prin înțelegeri internaționale.

Timp de peste un veac importante straturi ale societății maghiare au forțat persimivitatea Europei democrate prin acțiuni care urmăreau câștigarea de puncte pentru un imaginar bonus în fixarea destructurării sistemului democrat de alianțe, după războaiele mondiale, menite să faciliteze recuperarea poziției deținute anterior anului 1914.

Ungaria în UE au uitat sus opinca

Încă înainte ca pacea să se vrea instalată după Conferința de la Paris, asistăm la un șir de evenimente care denotă că politica Ungariei se radicalizează atât în plan intern cât și extern. Războiul civil și epurările violente care urmează retragerii Armatei române din anii 1920, preluarea puterii de către fostul amiral al flotei austro-ungare Miklós Horty, care îl reprezenta pe regele ungar ce abdicase și proclamarea Ungariei drept monarhie constituțională, în fruntea căreia se afla un regent, apoi politica guvernului Bethlen István (1929-1931), care depune eforturi pentru revizuirea tratatului de la Trianon conferă note din ce în ce mai accentuate de revizionism orientărilor externe ale regatului Ungar.

Bela Kun

Din 1933, odată cu instalarea naziștilor la putere în Germania, echilibrul european se menține cu greu apoi se prăbușește. Ungaria sub guvernarea politicianului de extremă dreaptă Gyula Gömbös (1932-1936), care încearcă să impună un regim totalitar, găsește în regimurile fasciste din Italia și Germania parteneri în planurile sale de revizuire a tratatelor de pace postbelice. La 17 martie 1934 este încheiat un protocol ungaro-austro-italian privind „organizarea" regiunii dunărene, iar în noiembrie 1938, în urma primului Arbitraj de la Viena al Germaniei și Italiei, Ungaria obține din partea puterilor fasciste o primă satisfacție sub raport teriorial: anexează părțile sudice ale Ucrainei Subcarpatice și Slovaciei, urmată după o lună de ocuparea întregii Ucraine subcarpatice. Orientarea revizionistă a Ungariei este apreciată și susținută de politicieni și semnificative straturi sociale maghiare care consideră eronat că alianțele cu Italia și Germania și aderarea la Pactul anticomintern în februarie 1939 oferă garanții solide în perspectiva evoluției situației internaționale.

În aceea perioadă în Ungaria nu exista o forță politică influentă aptă să explice populației Regatului „că în epoca afirmării principiului naționalității și a dreptului majorității de a se autodetermina, nu se mai poate menține și nu se mai poate spera în reînvierea ideii feudale a dreptului minorității de a stăpânii după bunul ei plac asupra majorității..."

Inexistența unei astfel de forțe socio-politice a condus Ungaria spre adâncirea alianței cu cele două puteri fasciste din Europa - Germania și Italia -, care susțin pretențiile revizioniste ale Budapestei, dar nu în totalitate. Cu toate acestea, Arbitrajul de la Viena din august 1940, prin care România este constrânsă să cedeze o parte a Transilvaniei Ungariei fasciste, produce satisfacție deosebită la vârfurile societății maghiare ce își văd împlinite chiar și parțial aspirațiile revizioniste. Resentimentele față de români, „profitori" ai păcii impuse de puterile învingătoare în Primul Război Mondial, refulează în timpul și după ocuparea sud-estului Ardealului de către trupele horthyiste. Ferocitatea cu care este „tratată" populația pașnică din zonele ocupate este o „carte" de vizită care nu onorează pe unguri și nu poate fi ștearsă cu buretele, oricât s-ar vroi de către unii.

Rădăcinile adânci ale revizionismului din societatea maghiară n-au dispărut după ce rușii au devenit noii stăpâni ai țărilor din centrul și sud-estul Europei, care sunt forțate să-și schimbe natura și esența regimurilor politice, devenind ad hoc socialiste, la scurt timp de la încheierea celui de al 2-lea Război Mondial, cum nu dispare nici după prăbușirea URSS-ului. Ele se regăsesc și astăzi, în forme și manifestări inconfundabile atât la nivelul conducerii statale, cât și al unor straturi sociale semnificative.

Era de așteptat ca în acest an aniversar – când s-a împlinit un veac de la semnarea Tratatului de la Trianon- să nu mai adoptăm ca în trecutul nu prea îndepărtat politica struțului, mimind că avem o atitudine critică față de orientările și acțiunile neorevizioniste ale unor cercuri din fosta Ungarie socialistă ca și în prezent, față de succesoarea ei democrată după căderea comunismului. Dacă în trecut Ceaușescu justifica atitudinea României față de atacurile Ungariei la adresa Trianonului (mai exact la adresa unității național-statale realizate în 1918) prin stupida idee să nu se încalce fățarnica „frățietate" a statelor socialiste, astăzi guvernanții statului român nu mai pot invoca un astfel de motiv. De altfel, nu mai are importanță motivația de la o clasă politică lipsită de simțul datoriei față de țară și popor, ci doar efectele pe termen lung care le produce. Și această atitudine se perpetuează în contextul agresiunii permanente asupra identității și drepturilor istorice ale românilor, divizării accentuate a societății românești (care pare să fie programată), stării de sclavaj indusă de măsurile actuale cu iz politic favorizate de pandemie și decretibilizării accentuate a țării pe plan extern dat fiind bâlciul politic intern pus în scenă de actori care sunt străini de interesele țării (pe unii i-am putea clasifica drept trădători de neam și de Țară).

Cum se vor justifica politicienii de astăzi în fața generațiilor următoare ca la împlinirea unui secol de istorie trăită după Trianon care consfințește dreptatea făcută românilor după veacuri de robie, umilința și suferința produse de „dispoziții superioare" care au interzis chiar și difuzarea unei emisiuni filatelice aniversare de timbre românești închinate evenimentului petrecut în urmă cu un veac!

Ce va scrie istoria despre tăcerea cetățeanului Iohannis și a păpușarilor guvernanți sau despre unele ieșiri la rampă cu argumente îndoielnice care să justifice lipsa oricăror reacții față de un eveniment atât de important pentru români cum a fost Trianonul care a recunoscut dreptul istoric și moral al românilor de a primi înapoi ce era de fapt al lor!

Tăcerea este strategia lașilor. Educația tineretului nu se poate realiza prin eludarea adevărului istoric și relevarea operei istorice a românilor, udată din belșug de sângele martirilor civili și bravilor ofițeri și soldați care și-au dat viața în numele unității și libertății neamului. În timp ce tineretul din țara vecină este pregătit pentru revanșă, prin idealizarea virtuților Ungariei mari, tinerele generații din România sunt pregătite pentru resemnare și chemare la înțelegere în numele unor idealuri fals democratice pentru a nu perturba „ordinea" europeană, atât de puternic pusă la încercare în utlima vreme. Doamne apără-i pe români!

AL. FLORIN ȚENE: „ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ. VIAȚA POETULUI RADU GYR ÎNTRE REALITATE ȘI POVESTE”

Petre CICHIRDAN

Roman, carte, apărut la Editura „Casa cărții de știință”, Cluj Napoca, 2020, cu o copertă foarte reușită semnată de Dumitru Furculiță, un volum realizat în regia autorului.

Al. Florin Țene, autor foarte cunoscut și apreciat din viața literară românească, născut la Drăgășani, județul Vâlcea, în anul 1942, și despre care noi am scris în 2010, în revista „Povestea vorbei” în cadrul unei recenzii la volumul său „Cărticica de dat în leagăn gândul”. Așa cum spuneam atunci despre carte, „cine o citeşte se îmbogăţeşte, devine mai cultivat, acesta este rostul unei cărţi; ea, nu are alt rost! În câteva pagini, una, două, format mic, în câteva fraze, Al. Florin Ţene ne pune în contact cu cele mai importante figuri ale culturii universale, ale culturii române, fixând-o în rândul marilor culturi ale lumii...”. La fel spunem și acum despre acest volum închinat lui Radu Gyr, mai mult, de această dată Al. Florin Țene ne zugrăvește o Românie interbelică, impecabil, punând cum era și firesc, accent pe Mișcarea Legionară în care au activat unii dintre fiii acestei țări dintre cei mai deistoinici; mari oameni de cultură, în primul rând. Am citit cartea de două ori fiind un interval destul de mare între prima lectură și a doua, când am și scris textul de față...dar și ca să nu omit nimic, și tot mi-am mai rămas foarte multe însemnări.

Încă din primele pagini aveam să constatăm, mai constatasem și altă dată, după cum am văzut, că Al. Florin Țene este un mare scriitor! Cât de frumos începe, scrie, acest roman și cât de frumos îl termină. Ce constantă linie de comportament-stil neschimbat de-a lungul întregului volum. În acest context al frumuseții începutului, copilăria lui Radu Gyr, ne-a venit un gând, așa în trecere: ce scriitori mari a dat acest județ, bucată de pământ, extraordinar de frumos și cu o istorie unică, mai ales datorită năvalnicului Olt (astăzi mai mult lac decât râu, leșinat, fără vlagă, nici măcar curent de vânt nu mai dă, darămite curent electric cu atâta ...mâl.) cu ce are el imediat pe malul drept și stâng...Ce scriitori minunați și incomparabili: Constantin Zărnescu, Ștefan Dumitrescu, Al. Florin Țene...drăgășenenul (nu-l uităm pe Gib Mihăescu, dar el aparține unei alte generații, nu-i uităm pe critici, dar ei înseamnă altceva)! ...Cât de frumos, spuneam, dar ce soartă nemerrnică a avut această bucată de țară, atâția scriitori, ca ei să tot alerge către o altă uniune de scriitori, căci cei de astăzi nu au reușit să creeze una a scriitorilor vâlceni; scriitori care să se mănânce între ei! unii chiar impostori, nu fără talent, care să se creadă genii!

O lume interesantă și atât de frământată acest interbelic românesc și una aproape de neînțeles, societatea românească postbelică, care a dus România până în 1980 pe una dintre culmile ei cele mai înalte (noi prelungim perioada până aproape de 1987)! Un postbelic în care s-a demonstrat că, în viață, de ceea ce îți este frică, nu scapi! Cu o Europă centrală și de vest care a trăit cu spaima permanentă a unui comunism destul de neînspăimântător venit dinspre Europa de est. Spaimă reală acest comunism mai ales pentru fosta lume catolică, căci, nu așa, dinspre ortodoxie el a pornit. Nu vom spune nici un cuvând de lumea iudaică. Concret, acum, chiar Europa centrală și de vest a ajuns și ea socialistă-comunistă, cum se prevăzuse la Malta.

*

Autorul dedică această carte „tuturor martirilor executați și chinuiți în închisori de regimul comunist ateu și criminal.”

Un merituos eseu, cuvânt înainte, citim la începutul cărții, semnat de Ionuț Țene: „Radu Gyr-poetul secolului XX” în care istoricul și criticul clujean fixează în istoria literaturii române locul poetului Radu Gyr, neuitând să amintească antologia „Poezia română modernă” apărută în 1968 și care din cauza versurilor scrise de Radu Gyr a fost dur criticată de contemporani. Autorul antologiei nu era altcineva decât Nicolae Manolescu iar vehementul critic care a determinat „topirea” ei a fost Eugen Jebeleanu...Ca să faci școală superioară, în acele vremuri, și ca să trăiască românul, unii dintre ei, trebuia să-și renege părinții, doar ca să învețe carte și să ia un salariu...Așa să fi fost? România nu s-a schimbat după 1989? Iată în 2008 Nicolae Manolescu același cu cel din 1968, nu-l mai citează printre poeți pe Radu Gyr, deși acum nu-l obligă nimeni. Așa că nu am pierdut nimic că în 2009 ciracii săi olteni nu ne-au primit în USR! nici pe mine, nici pe prietenul nostru eseist notoriu M. S. din țara Loviștei. Și Radu Gyr a rămas un poet „minor”, și de „antologie”...Un cuvânt înainte despre Radu Gyr tot atât de frumos, de valoros și curajos scris cum este și cartea!...tată și fiu, și din care noi ne alegem cu câteva idei: Maturitatea este o înfrângere, bătrânețea la fel și toate acestea pentru că om sau viață rațională fără visare nu există. Visarea legată de trecut este vitală pentru viață... Doi pași înainte, unul mare înapoi este de preferat stării care îndeamnă la pionerescul, tot înainte! « Poezia lui Radu Gyr, asemenea țipătului lui Munch, este o „eternă reîntoarcere” la originar și original. » Concluzia finală a lui Ionuț Țene este: „Cu toate forțele materialismului dialectic întunecate, de ură și control schizofrenic, nu s-a reușit ruperea legăturii indestructibile dintre poet și cer.”...dintre artă și lumea celestă, dintre artă și visare.

*

Toate se raportează la natură, și nicidată natura la ceva anume...„Primăvara venise mai devreme” în anul 1905 și Al. Florin Țene încondeiază minunat, interferând artele, momentul venirii pe lume a lui Radu Gyr: inaugurarea picturii catedralei Mănăstirii Curtea de Argeș, cea construită de Manole, care și-a pus la temelia ei soția, însăși mireasa lui, pentru ca să se finalizeze construcția, să dureze. Artiștii francezi aduși de arhitectul Lecomte du Noüy au repictat-o la interior și au adus unele îmbunătățiri exteriorului...Nici n-am dat bine pagina următoare, Capitolului I, și ne-am emoționat, citind: « În fața icoanei „Maicii Domnului cu Pruncul ” din Biserica Bărăției (!!), datată din secolul al XIII-lea » ...Vai , Doamne Dumnezeule, cum de au putut nenoriciții să demoleze vechiul centru al Râmnicului Vâlcii?...Bărăția cu clădirile ei? ce moment monument, Bărăția din Câmpulung Muscel datată din secolul XIII...Și mai dăm o pagină și vedem că școala din aceeași localitate este datată din 1669, an în care orice document oficial este parafat cu ștampila Domnitorului Matei Basarab, care tot cam atunci a construit o fabrică de hârtie în centrul vechi al Râmnicului; și mai dăm o pagină și vedem scris într-un document citat „Țărei Rumânești”, iată, cu o sută cincizeci de ani înaintea apariției denumirii - grafiei - România! Un document scris de Radul Năsturel. Mai departe, altă pagină, aflăm de calendarele egiptene din mileniul V (î. e. n.) calculate după astrul cel mai îndepărtat, steaua „Sothis”, astăzi redenumită „Sirius” - „cel mai luminos” punct de pe cer. Și, chiar surpriză, credeam că numai noi spunem așa, că Domnul este în interiorul nostru, cum să stea El între atâtea ceruri și pământuri!...„Noi percepem divinul din afară cu divinul din noi” (Plotin)!

Încă de la început, Țene ne apare ca un împătimit al artelor, ne apare ca un cunoscător al regulilor mai multor arte, arte sinestezi, și nu este prima carte de acest fel... „Baudlaire spunea că muzica deschide cerul. În Grecia antică arta și știința sunt un întreg, muzica îi separă pe cei care caută emoția de cei care caută adevărul...Taoiștii spun că atunci când taci asculți muzica interioară și când vorbești, ești tăcut.” Iar alții spun: când taci, vorbești! și când nu taci, nu știi ce vorbești.

În lumea asta dominată de critici și istorici literari, și istorici și critici de artă, care de mult și-au pierdut rostul, poate, decât acela de a câștiga un ban pe spinarea altora, când dai de o carte ca aceasta îți vine să-l cauți pe autor și să-l săruți pentru că există, și nu ca în sărutul lui Giotto, dat de Iuda lui Iisus, ca un atentat, ci mai degrabă un sărut ca acela din pictura lui Klimt, de plăcere, dezinteresat...Să-l săruți de deștept ce e!

Cartea lui Al Florin Țene atrage nu numai că și-a propus să-l prezinte pe Radu Gyr, atât de necunoscut celor care ar fi trebuit să-l cunoască, pe care nu mulți îl cunosc la adevărata valoare, dar ea narează realități din timpul vieții poetului, vremuri excepționale, și asupra cărora fiecare își formează părerea, atitudinea! Iat-o pe a noastră: vedem o lume românească până la Primul Război Mondial, excepțională fără antisemitism și antigermanism excesiv, o lume după acest război dominată de socialiști și comuniști, dar mai ales legionari, și una după al Doilea Război Mondial dominată de artiști și comuniști, o lume la care au visat de mult timp fiii lui Israel, desigur, rebotezați și mai ales revoluționari...din naștere. Țene plasează foarte bine în spațiu și timp prietenia lui Radu Gyr cu Isaak, fiul lui Abraham...Concluzia urmărită: Radu Gyr nu a fost antisemit! În mișcarea legionară au activat și evrei creștini.

Acțiunea romanului decurge liniștit, la Craiova, familia lui Radu Gyr instalându-se încet încet în centrul atenției, mai ales a presei; lucrurile pentru toată lumea sunt clare. Presa formează „cea mai puternică armată” spune doamna Eugenia, mama lui Radu Gyr, presa „inițiată și controlată de trusturile evreiești, precum cel al lui Mauritius; de Hirsch – trustul Hirsch sau Hearst, care pe la 1850 depășea 200 de ziare”

Radu Gyr trăiește într-un mediu deosebit de prielnic, la Craiova, frecventând încă din timpul școlii primare Teatrul Național condus de Emil Gârleanu și, în care, recrea celebre roluri tatăl său, actorul Coco Dumitrescu (!)... Coco Dumitrescu un om plin de cultură, la zece ani ai fiului, îi vorbește acestuia de Origene: „Fiecare suflet are trupul pe care-l merită”, la fel și Eugenia, mama sa, cunoscătoare de limba germană, trăgându-se din această rasă îi insuflă copilului o educație și cultură aleasă. În preajma războiului de reîntregire, la cinsprezece ani, Radu Gyr « își făcuse o bibliotecă a lui, separată de cea a familiei (modă care s-a păstrat până în 1970). Erau cărți pe care le citise, precum: „Don Quijote de la Mancha” de Cervantes, „Păcală”, „Gruia lui Novac”, „Lacrimi de copil” de Wildenbruch, „Frida” de Andre Theuriet etc.»...Craiova în această perioadă, ajunul războiului , era un „oraș cu pesrte 50 000 de locuitori, cu o intensă activitate comercială, cu o industrie în formare și o remarcabilă viață culturală.” Pe cititor îl interesează aceste lucruri pentru a face comparații, pentru a afla ce și cum cu această zonă a țării remarcabilă ca relief și populație și care pe rând a fost a Ungariei, a Turciei, a Austriei, a Rusiei; și Oltenia, și Bucovina puțin mai târziu, primind aceste nume de la Austria care a făcut atâta bine Europei centrale și de Est prin arta arhitecturală impusă. Am și scris undeva, și cândva, după ce am vizitat Cernăuțiul, că dacă austriecii rămâneau în Oltenia după 1737 Craiova ar fi fost Cernăuți. Sigur, ceva mai mărunt, și Râmnicul Vâlcea.

La unsprezece ani și jumătate Radu Gyr (Radu Dumiterscu (!)) este „cercetaș de război”, voluntar, și la 15 august 1916, când România intră în război, el se află la Tg Jiu cu o ambulanță militară și participă alături de armată și populație la „stăvilirea intrării trupelor inamice” în orașul de pe Jiu, când este și rănit!

Al Florin Țene pune în evidență, în aceste pagini, patriotismul poetului copil, precum și reliogizitatea-i, spunem noi, prematură. La zece ani i se joacă piesa de teatru „În munți” cu fapte istorice din lumea dacilor, în lupta lor de apărare; este voluntar la spitalul de răniți și seara adoarme spunând rugăciunea „Sufăr pentru Tine”: „Doamne, eu voiesc ceea ce voiești Tu, pentru că Tu voiești să mă supun voii Tale și făgăduiesc să fac ceea ce voiești Tu. Te rog cu umilință, luminează-mi mintea, oțelește-mi voia...” Da, ne amintim, asta i-a cerut și Solomon lui Dumnezeu când a ajuns împărat (fiul lui David și al Batșebei)...să-i lumineze mintea! Observăm această alternanță între narațiunea faptelor istorice și elementele- faptele legate de prezent, presărarea lor cu elemente de istoria artei, critică de artă, acest fapt atribuind operei lui Al Florin Țene un beneficiu intelectual de necuprins...sau, și asta nu constatăm întâia oară, el acordă unor realități ale prezentului elemente de valoare care le trimit (realitățile) direct în istorie... Cartea se dorește citită, adnotată, și răscitită, pentru neuitare. Ne urmărește un gând, cunoscând soarta poetului demult plecat dintre noi!...să faci pușcărie, să fi schingiuit, bătut pentru prea multă dragoste de țară și de neam așa cum au pățit toți acești eroi foști deținuți politici, cetățeni patrioți, majoritatea veniți din interbelic, magnifici intelectuali!... asta da ironie a sorții, nimic, neexistând în natură asemănător.

În capitolul unde este prezentat „Parcul Romanescu” din Craiova, nu putem uita zilele din anul 1977 când am ajuns și eu și ea, prietena mea, în orașul Craiova, amândoi pentru prima dat în acest oraș blamat de necunoscători (nu trebuie să ne impacientăm, și între Timișoara și Arad, izbucnea aproape un război în zilele când ele se întâlneau pe gazonul de fotbal) am vizitat Parcul Romanescu și am fost vrăjiți. Am revenit, mereu, la restaurantul de pe lac să vedem nuferii și podul. Castelul. De fiecare dată încântându-ne. Acolo, în urmă cu douăzeci de ani am povestit cu Mircea Suchici, violoncelistul, eu citind versuri de-ale mele, el improvizând la instrument despre Fabrica de Avioane, despre microprocesoarele- postprocesoare create de noi înaintea lui Bill Gates... (Continuare în pag. 14)

DESTRĂMAREA ROMÂNIEI MARI ÎN VARA ȘI TOAMNA ANULUI 1940

(80 de ani de la marea tragedie teritorială românească)

Gheorghe DUMITRAȘCU

(Urmare din nr. trecut)

În aceste condiții tensionate urmează tatonările în vederea convorbirilor cu Ungaria, dar și aici, la Budapesta, oficialii maghiari aroganți și siguri pe ce doriseră inițial să ceară României drept semn al „bunăvoinței" și ca o garanție pentru continuarea convorbirilor, cereau orașul Oradea și suma de 3 miliarde de mărci. Sunt sfătuiți de Berlin să renunțe la aceste pretenții absurde. Într-o atmosferă încărcată pe plan extern și intern, pe 16 august 1940, tratativele româno-maghaire de la Turnu Severin, unde propunerea delegației maghiare pentru rezolvarea diferendului dintre cele două țări, a provocat stupoare și indignare reprezentanților români, deoarece cereau, nici mai mult nici mai puțin decât un teritoriu de 69.000 km^2 cu o populație de 3,9 milioane de locuitori, dintre care 2,2 milioane erau români și doar 1,2 milioane maghiari. Delegația română a respins propunerile maghiare, venind cu inițiativa efectuării unui schimb de populație între românii din Ungaria și ungurii din România, însoțit eventual de unele rectificări de frontieră cu Ungaria[1]. Partea maghiară nu a renunțat la cerința de a i se da teritoriile cerute și se pregătea de atac împotriva României, așteptând momentul potrivit, ceea ce l-a determinat pe Hitler de a prelua în mod direct rezolvarea diferendului dintre cele două țări, dându-i puteri depline ministrului său de Externe, von Ribbentrop ca, împreună cu omologul său italian, să dea câteva „sfaturi amicale" în vederea depășirii diferendului. Decizia categorică a lui Hitler de a arbitra disputa româno-maghiară la sfârșitul lunii august 1940, s-a datorat mișcărilor de trupe ale Ungariei și Uniunii Sovietice, care ar fi periclitat petrolul românesc, proiectat a fi folosit în război pentru Germania. Hitler a respins inițial un arbitraj în disputa româno-maghiară, eforturile germane fiind îndreptate împotriva oricărui conflict armat în care să fie atrasă România, în care „avea interese capitale economice și strategice".

În baza hotărârilor arbitrajului România urma să fie pedepsită pentru loialitatea arătată în toată perioada interbelică față de aliații săi, Franța și Anglia, iar Ungaria, răsplătită pentru eforturile ei constante de a submina sistemul de pace de la Versailles.

La 29 august 1940[2], reprezentanții României și Ungariei sunt convocați la Viena pentru finalizarea diferendului, iar Raul Bossy, martor ocular al evenimentelor, ne oferă unele detalii „stupefiante" despre modul cum a decurs procedeul semnării documentului de arbitraj de către ministrul de Externe al României, Mihail Manoilescu: „După un ceas și jumătate de convorbiri cu ministrul de Externe al Reichului, Manoilescu se întoarce complet abătut, cu fața lividă și descompusă. Ne spune că a fost primit împreună de Ribbentrop și Ciano, care i-au pus în vedere că nu sunt prevăzute negocieri, ci că – contrar declarațiilor solemne date anterior – va avea loc un arbitraj între România și Ungaria, pe care guvernul român trebuia să hotărască dacă îl primește sau nu până la ora 10 seara din aceeași zi, de nu, România va fi atacată simultan de unguri și ruși, iar statul român va dispare de pe hartă". Din aceleași însemnări ale lui Bossy, rezultă că până și sovieticii au lăsat răgaz României 24 de ore ca să accepte sau nu ultimatumul din 26 iunie 1940 privitor la raptul teritorial al Basarabiei și Bucovinei de nord – în timp ce Ribbentrop și Ciano cereau guvernului român să răspundă în trei ore dacă acceptă sau nu arbitrajul. La înștiințarea părții române, reprezentanții Axei au fost de acord să prelungească termenul cu două ore, de la 22 la 24, apoi, până la ora 3 a zilei de 30 august.

Situației, extrem de tensionată, în care se desfășura „arbitrajul", Bossy reușește să-i surprindă inditul: „Din moment ce Ribbentrop începe să citească sentința, lui Manoilescu i se face rău. I se aduce un pahar cu apă și tortura reîncepe. În momentul în care la masă este așezată harta Ardealului ciuntit, bietul Manoilescu leșină și se prăbușește peste masă". „Se aude un zgomot surd" – va relata ulterior Ciano în jurnalul său – „este Manoilescu care se prăbușește peste masă leșinat. Medici, masaj, ulei camforat, el își revine în cele din urmă, dar acuză puternic lovitura". În această stare de semi-conștiență el semnează documentele arbitrajului, după care, culmea cinismului, nu i se mai dă cuvântul cum i se promisese, sub pretextul că faptul fiind împlinit, declarațiile sunt inutile! „În momentul acesta, mișelește, prin fraudă și suprindere, ca de tâlhari în în miez de codru – ne spune Raul Bossy – a fost vremelnic ucisă România Mare, mai întâi de Stalin, apoi de Hitler și Mussolini prin uneltele lor, Ribbentrop și Ciano"[3].

Dezbaterile urgente și tensionate ale Consiliului de Coroană, convocat de regele Carol al II-lea, care încep la 3[23], în dimineața zilei de 30 august, au fost dezamăgitoare. Considerând că avea de ales „între salvarea ființei politice a statului român și posibilitatea dispariției lui", Consiliul a hotărât cu 19 voturi pentru, 10 contra și o abținere, acceptarea deciziei de la Viena.

Potrivit Dictatului de la Viena – 30 august 1940 – România pierdea un teritoriu de 43.492 km^2 cu o populație de 2,6 milioane de locuitori, dintre care 50,1% erau români[4]. Surprinzător, partea maghiară a rămas nemulțumită de rezultatul arbitrajului, deoarece suprafața de teritoriu pe care o obținuse se afla sub minimul revendicărilor cerute de 50.000 km^2.

Istoria și-a urmat cursul său bine cunoscut, iar Arbitrajul de la Viena rămâne ca un episod dur și tragic al istoriei României. Autorii din spatele zilei de 30 august 1940 au avut un destin tragic: primul ministru maghiar Pal Teleki s-a sinucis în 1941, Galeazzo Ciano a fost executat în 1944, Joachim von Ribbentrop a fost spânzurat în 1946 după sentința de la Nurenberg, iar Mihail Manoilescu s-a stins, în 1950, în închisorile comuniste, nevinovat. Dincolo de destinul individual al semnatarilor acordului, numeroși români, aflați în Transilvania ocupată de maghiari, au cunoscut cumplite chinuri și omoruri în masă, pentru singurul motiv că trăiau în propria lor țară și se numeau români.

Pierderea Dobrogei de Sud (Cadrilaterul) - 7 septembrie 1940

O acțiune diplomatică asemănătoare cu cea adoptată de Ungaria a întreprins și Bulgaria, referitor la sudul Dobrogei, Cadrilaterul, însă pusă pe un alt ton, fără să existe un semn de egalitate între cele două state privind acțiunile revendicative. În timp ce Ungaria a declarat mobilizarea generală concentrându-și forțele la frontiera cu România, provocând numeroase incidente și violând spațiul aerian românesc, arătând clar intenții ofensive, Bulgaria nu a recurs la amenințări de ordin militar, ci dimpotrivă, a declarat formal că dorește o rezolvare pașnică a diferendului cu România. În același timp, presa bulgară a lansat puternice atacuri împotriva României, iar la granița cu Dobrogea s-au înregistrat numeroase incidente provocate de partea bulgară. Promisiunea fermă a sprijinirii cererilor revizioniste bulgare a primit-o Sofia abia la 27 iulie 1940, în timpul vizitei pe care prim-ministrul Filov și ministrul de externe Popov au făcut-o lui Hitler, care, prin intermediul ministrului Reichului la București, W. Fabricius, a comunicat guvernului român „recomandarea categorică" a cancelarului german, Hitler, ca România să cedeze întregul Cadrilater Bulgariei. După o astfel de recomandare, negocierile româno-bulgare s-au desfășurat la Craiova, iar la 7 septembrie 1940 Cadrilaterul a fost cedat Bulgariei. Cu prilejul ratificării de către Parlamentul bulgar a Tratatului de la Craiova, privind Dobrogea de Sud, pe lângă mulțumirile adresate de Bulgaria celor două țări ale Axei – Germania și Italia – și-a manifestat recunoștința și față de guvernul sovietic pentru sprijinul acordat în realizarea acestui obiectiv – alipirea Cadrilaterului.

Dispariția României Mari

Ca urmare a cedărilor teritoriale în favoarea Uniunii Sovietice, Ungariei și Bulgariei, România a pierdut o treime din teritoriul său – 99.790 km^2 – și o treime din populație, 6.161.317 locuitori. După doar 22 de ani, România Mare încetase să mai existe. Circulă și astăzi păreri, bine argumentate, potrivit cărora, prăbușirea granițelor românești nu s-ar fi produs dacă, în acele momente, elita clasei politice românești ar fi înțeles și speculat o carte de joc esențială pentru Germania – petrolul românesc. Cursul evenimentelor arată că Hitler nu îmbrățișa ideea dezmembrării României, fapt dovedit prin temperarea revizionismului Ungariei și Bulgariei, iar într-o eventuală înfruntare cu armatele Uniunii Sovietice, Germania nu ar fi admis partenerului de la Moscova să treacă Prutul, caz în care i-ar fi fost amenințate direct interesele economice și strategice în România.

Despre momentele retragerii trupelor române din Ardealul cedat, scriitorul Ion Negoițescu ne-a lăsat o mărturie, împărtășită de o mare parte din societatea românească de atunci: „România Mare se dusese de râpă. Dacă astfel de treburi s-ar fi petrecut în urma unui război pierdut, situația n-ar fi fost atât de groaznică. Umilința suferită avea să aibă consecințe fatale pentru sufletul nației. A nu fi luptat nici în Răsărit, nici în Apus, la momentul în care ceea ce este eroic și tragic neapărat să-și spună cuvântul, avem s-o plătim scump, vreme de generații".

Dintr-un alt text, sub semnătura unui modest profesor de liceu din Turda, Ion Fodoreanu, rezultă dimensiunile traumei suferite de națiunea română în iunie-septembrie 1940, asprimea autoacuzării reflectă starea sufletească deprimată a profesorului, iar responsabilitățile dispariției României Mari autorul le deplasează din exterior în interiorul societății românești, unde se petreceau fapte reale: „Neamul românesc este sfârtecat de vecinii dușmani. Ni se pare o nedreptate strigătoare la cer, o crimă așa de mare contra umanității și civilizației, încât am aștepta ca toată lumea să se revolte contra acestei barbarii, toată lumea să ne ajute ca să ne salvăm ființa neamului sau să se înduioșeze cel puțin cineva de toate nenorocirile care ne-au ajuns. Totuși nimeni nu se mișcă, nimeni nu protestează, noi singuri ne zbatem. Cei care ne-ar putea ușura suferințele, printr-un gest, ne lasă să suferim până la capăt. De ce această izolare și această mutenie în jurul nostru? Nu din cauza împrejurărilor externe, ci pentru că suntem niște NETREBNICI, pentru că ne merităm soarta, pentru că nu merităm nicio considerație din partea niciunui mare popor, pentru că suntem vinovați cu toții, până la ultimul, de nenorocirile noastre. Care este vina noastră? Este de căutat în chiar concepția noastră de viață. Scopul vieții noastre era huzurul, luxul, trândăvia, destrăbălarea. Cărările vieții noastre erau chiulul, șmecheria, învârteala, favoritismul, nepotismul, furtul. Am fost narcotizați prin școală și propagandă națională cu idei prea frumoase despre virtuțile neamului nostru, pe care le-am luat de bune și adevărate, le-am pus la pălărie, le-am atârnat la butonieră, le-am fluturat în vânt cu ocazia sărbătorilor naționale, dar am continuat să trăim și să fim cu totul altfel decât ne afișăm. Și într-o zi minciuna în care am trăit s-a răzbunat, iluziile s-au pierdut și noi am rămas atâta cât eram, așa cum meritam: niște nemernici, uitați în voia soartei".

În primele zile ale lunii septembrie 1940, poporul român în întregul său se afla într-un profund doliu moral, dezamăgit și revoltat de starea dezastruoasă în care se afla țara, contestând vehement politica falimentară a regelui Carol al II-lea. Marele nostru savant Gheorghe Brătianu a fost consultat, în noaptea de 4/5 septembrie 1940, de Carol al II-lea, pe care l-a sfătuit să abdice: „Priviți carta României...- i-a spus Gheorghe Brătianu – cum ați primit-o și carta de azi. V-ați declarat șef al Partidului Națiunii, conducător și răspunzător. Aveți răspundere, trebuie să abdicați"[5].

Considerat răspunzător de catastrofa României, regimul dictaturii regale s-a prăbușit odată cu frontierele țării, iar la 4 septembrie 1940, Ion Antonescu, adversarul neîmpăcat al regelui a fost însărcinat cu formarea unui nou guvern. A doua zi a fost investit cu depline puteri pentru conducerea statului, acceptat de Iuliu Maniu și Dinu Brătianu și de alți oameni politici care considerau abdicarea regelui necesară, iar Antonescu, în acele împrejurări, exprima cerința întregului spectru politic al țării.

După evenimentele din vara anului 1940 România era o țară izolată și amenințată pe plan internațional, slăbită, dezorientată și demoralizată pe plan intern. Pierderile suferite ca urmare a cedării Basarabiei, Bucovinei de Nord, Transilvaniei de Nord-Est și Dobrogei de Sud, erau deosebit de mari. Ele au afectat profund statul român și întreaga societate românească, marcând practic toate acțiunile în plan internațional ale guvernului român în anii războiului și după aceea, până la semnarea Tratatului de pace din 10 februarie 1947. După trecerea celor 80 de ani de la tragedia națională petrecută în vara anului 1940, noi românii, suntem pe cale să repetăm greșelile generațiilor anterioare. Societatea noastră nu mai este unită și solidară pentru că nu mai avem valori capabile să-i dea rezistență. Amenințările, care vin din toate părțile, ignorate de clasa politică a ultimilor ani, incapabilă să-și depășească interesul personal și de partid, ne fac tot mai vulnerabili și mai puțin solidari. Pentru a nu mai cădea în capcanele timpului, depinde de noi, românii, să ne ridicăm deasupra slăbiciunilor. Dar pentru aceasta este nevoie să ne cunoaștem istoria și gândim împreună, ținând cont de ea, pentru viitor.

---

1 Florin Constantiniu, op. cit., pag. 368;
2 Mihai Manoilescu, Dictatul de la Viena, memorii iulie-august 1940, Ed. Enciclopedică, București, 1991, pag. 199;
3 Dan Falcan, op. cit., pag. 22;
4 Academia Română, Istoria Românilor, vol. VIII, România întregită 1918-1940, coord. Ioan Scurtu și Petre Otu, Ed. Enciclopedică, București, 2003, pag. 579;
5 Florin Constantiniu, op. cit., pag. 369.

DRACULA - ȚAPUL ISPĂȘITOR

(„DINCOLO SE AFLĂ ORI MOARTEA, ORI LIBERTATEA! NE AFLĂM ÎN MÂINILE LUI DUMNEZEU!...”)

(Urmare din numărul trecut)

Mina Harker rezuma, astfel, cele întâmplate: Am călătorit toată ziua, cu o viteză destul de bună. Caii parcă își dau seama că ne purtăm bine cu ei, fiindcă parcurg distantele stabilite în cea mai mare viteză, fără a da nici un semn de nemulțumire. I-am schimbat până acum de multe ori și i-am găsit mereu ascultători, fapt ce ne întărește încrederea că vom avea o călătorie ușoară. Doctorul Van Helsing este laconic. Le spune țăranilor că se grăbește și îi plătește bine pentru a-i schimba caii. Mâncăm câte o supă fierbinte și bem o cafea sau un ceai și din nou, o pornim la drum.

România este o țară frumoasă, plină de minunățiile cele mai neînchipuite, iar oamenii sunt viteji și puternici, simpli și par să aibă tot felul de însușiri plăcute. Sunt foarte, foarte superstițioși. În prima casă unde ne-am oprit, femeia care ne servea, când mi-a văzut semnul de pe frunte, s-a închinat și a întins două degete spre mine, să se ferească de deochi. Cred că și-au dat osteneala să introducă o cantitate suplimentară de usturoi în mâncare, iar eu nu suport deloc usturoiul. De atunci am mereu grijă să nu-mi scot pălăria sau voalul și să scap astfel de bănuielile lor. Profesorul Van Helsing pare neobosit. Nu se odihnește o clipă toată ziua, deși pe mine mă roagă să dorm ore întregi. La apusul soarelui m-a hipnotizat și mi-a spus că i-am răspuns la întrebări, ca de obicei:

– Întuneric; apa clipocește și lemnul scârțâie. Așadar Dracula se află încă pe apă. Mă tem să mă gândesc la Jonathan, deși nu mă tem nici pentru el, nici pentru mine. Scriu aceste rânduri în timp ce așteptăm într-o casă de la țară să ni se pregătească bidivii. Doctorul Van Helsing doarme. Sărmanul, i se citește oboseala pe chip, a îmbătrânit și încărunțit, dar gura i s-a încleștat într-o expresie de luptător îndârjit. Chiar în somn îi citești îndârjirea pe chip!...

Am călătorit toată ziua. Pe măsură ce mergem mai departe, ținutul se face din ce în ce mai sălbatic, iar marii pinteni ai Carpaților, care la Verești păreau atât de îndepărtați și atât de scunzi la orizont, par acum să se adune înalți, în jurul nostru. Amândoi ne arătăm bine dispuși. Cred că ne străduim să ne încurajăm unul pe celălalt, dar tocmai acest efort ne înveselește. Doctorul Van Helsing spune că dimineața vom ajunge la Pasul Bârgăului. Casele au devenit foarte rare, iar Profesorul spune că va trebui să luăm cu noi ultimii cai de care am făcut rost, deoarece nu vom mai putea să-i schimbăm. Am mai făcut rost de încă doi cai, în afară de cei pe care i-a schimbat, așa încât acum avem o trăsură trasă de patru cai voinici. La ziuă vom ajunge la trecătoare.

*

În timpul popasului, Abraham Van Helsing a scris un memorandum, către vechiul și credinciosul său prieten John Seward, din Purfleet, Londra, în caz că nu-l va mai vedea:

„Am ajuns la Pasul Bârgăului ieri, la scurt timp după revărsatul zorilor. Când am văzut primele semne ale dimineții, m-am pregătit pentru hipnotism. Am oprit trăsura și am coborât ca să nu fim câtuși de puțin deranjați. Am făcut un culcuș din blănuri, iar doamna Mina, culcându-se, s-a abandonat, ca de obicei, dar mai încet ca altădată. Răspunsul a sosit ca și mai înainte: «Întuneric și vârtejuri de apă». Apoi s-a trezit radioasă și veselă și am pornit-o pe drumul nostru, ajungând în scurt timp la trecătoare. Aici ea s-a înflăcărat de nerăbdare. Era călăuzită de o nouă forță, căci a arătat spre un drum, spunând:

– Ăsta e drumul!

– De unde știți? am întrebat-o.

– Bineînțeles că știu, a răspuns și, după o pauză, a adăugat: N-a călătorit Jonathan pe ·drumul ăsta și a descris el călătoria asta?

La început, am crezut că se întâmplă ceva ciudat, dar în curând mi-am dat seama că nu era decât un singur asemenea drum. Era puțin folosit și se deosebea foarte mult de drumul diligenței din Bucovina la Bistrița, care este mai larg, mai pietruit și mai folosit.

Așa că am luat-o pe acest drum. Când întâlnim alte drumuri – nu suntem întotdeauna siguri dacă acestea sunt drumuri, căci au fost neglijate și a căzut un pospai de zăpadă peste ele – numai caii știu care e drumul bun. Le slăbesc hățurile, iar ei merg cu răbdare. Puțin câte puțin recunoaștem toate locurile pe care Jonathan le-a notat în jurnalul său minunat. Apoi ne continuăm drumul, ore în șir. La lăsarea întunericul, am făcut un popas. Temându-mă de ce avea să se întâmple, am făcut de jur împrejur, unde ședea doamna Mina un cerc mare, ca să n-o stingherească. Pe acest cerc am pus niște anafură, pe care am fărâmițat-o fin, astfel ca totul să fie foarte bine păzit. Ea a stat tot timpul, nemișcată – nemișcată ca un mort – devenind tot mai palidă, mai palidă decât zăpada. N-a rostit nici un cuvânt. Dar când m-am apropiat m-a apucat strâns și mi-am dat seama că sărmana era scuturată din cap până în picioare de un fior, care îmi sfâșia inima. După ce s-a mai liniștit, am întrebat-o:

– Nu vrei să te apropii de foc? căci doream să-i pun puterea la încercare. Ea se ridică ascultătoare, iar după ce făcu un pas se opri, de parcă ar fi trăsnit-o ceva.

– De ce nu vii? am întrebat-o.

Ea a clătinat din cap și întorcându-se, se așeză la locul ei. Apoi, privindu-mă cu ochii deschiși, de parcă s-ar fi deșteptat din somn, spuse cu simplitate:

– Nu pot! și nu mai scoase nici un cuvânt.

Începeam să mă tem că blestemul fatal al locului o ajunsese, pângărită cum era, de mușcătura Vampirului!...”

*

Numaidecât, caii începură să necheze și să tragă de pripoane, până când m-am dus să-i liniștesc. În ceasul înghețat, focul în-cepu să se stingă și tocmai mă pregăteam să-l mai întăresc, fiindcă zăpada cădea acum în rafale printr-o ceață înghețată. Cu tot întunericul, se deslușea o oarecare lumină, așa cum este de obicei deasupra zăpezii. Rafalele de zăpadă și fâșiile de ceață luau parcă înfă-țișarea unor femei cu veștminte fluturânde. Domnea o tăcere mortală, lugubră, doar caii nechezau și se chirceau, de parcă s-ar fi temut de un lucru rău. Am început să am te-meri – niște temeri îngrozitoare, dar apoi mi-a revenit sentimentul siguranței în cercul în care stăteam. Am început și eu să cred în fantasmele mele. În clipa aceea, caii se ghemuiră tot mai jos și gemură de groază, așa cum fac oamenii în durere. Nici nebunia spaimei nu îi mai făcea să fugă. M-am temut pentru scumpa mea Mina. Am privit-o, dar ea ședea calmă și îmi zâmbea. Când am vrut să mă îndrept spre foc, să-l ațâț, ea m-a prins și m-a tras înapoi, șoptindu-mi cu un glas, pe care îl auzeam că prin vis, atât era de slab.

– Nu, nu! Nu ieși în afară. Aici te afli în siguranță! M-am întors spre ea și, privind-o drept în ochi, i-am spus:

– Dar dumneata? Pentru dumneata mă tem!

La aceste cuvinte ea râse – un râs șoptit, ireal, spunând:

– Te temi pentru mine!? De ce să te temi pentru mine?... Nu pot fi nicăieri mai ferită de strigoaice, decât sunt acum.

Pe când mă întrebam care putea fi sensul cuvintelor ei, o rafală de vânt înaltă fâlfâia, răbufnea. Și, în clipa aceea, vai, am știut! Dacă nu aș fi știut, aș fi aflat în curând, căci siluetele învolburate de ceață și zăpadă se apropiau... Apoi, începură să se întrupeze până ce – dacă Dumnezeu nu mi-a luat mințile, căci am văzut cu ochii mei – în fata mea se aflau în carne și oase aceleași femei, pe care Jonathan le văzuse în odaia aceea, când au vrut să-l sărute pe gât. Le cunoșteam formele rotunjite și unduitoare, ochii duri și strălucitori, dinții albi, obrajii îmbujorați, buzele voluptuoase. Zâmbeau întruna spre sărmana doamnă Mina. Și în timp ce râsul lor răsuna prin tăcerea nopții, și-au înlănțuit brațele arătând spre ea și au grăit, cu vocea aceea dulce, cristalină:

– Vino, surată-ne, vino cu noi. Vino! Vino! M-am întors înspăimântat spre biata doamnă Mina, dar inima îmi tresălta de bucurie că o flacără, căci, vai groaza din ochii ei blânzi, repulsia și oroarea spuneau inimii mele o poveste plină de speranță. Slavă Domnului că nu a devenit încă aidoma lor! Am luat un lemn, care se afla lângă mine și așezând pe el o bucățică de anafură, am înaintat spre foc. Ele se retrăgeau din fața mea, cu râsul acela șoptit și îngrozitor. Am mai pus niște lemne pe foc și nu mi-a mai fost teamă de ele, căci știam că suntem în siguranță, înlăuntrul încercuirii noastre. Ele nu se puteau apropia de mine, cât timp eram astfel înarmat, nici de doamna Mina, cât timp rămânea în interiorul cercului, din care ea nu putea să iasă, după cum nici ele nu puteau să pătrundă. Caii nu mai gemeau și stăteau jos, nemișcați. Zăpada cădea ușor peste ei, făcându-i tot mai albi. Știam că bietele dobitoace nu mai aveau de ce să se teamă.

Și am rămas, astfel, până când zorii purpurii au prins să se reverse peste tristețea zăpezii. La primul semn al zorilor plăsmuirile cele cumplite se topiseră, într-un vârtej de ceață și de zăpadă. Fâșii de pâclă străvezie se deplasau spre castelul lui Dracula, destrămându-se.

Din instinct, la sosirea zorilor, m-am întors spre doamna Mina, cu intenția de a o hipnotiza, dar ea căzuse dintr-o dată într-un somn adânc, din care n-am putut-o trezi. Am încercat s-o hipnotizez prin somn, însă nu mi-a dat nici un fel de răspuns și între timp se făcuse ziuă. Mi-era încă teamă să mă mișc. Făcusem focul și mă uitam la cai. Muriseră cu toții. Era timpul de a purcede la cumplita mea datorie, de a-l ucide pe monstru!...

*

Știam că trebuie să găsesc cel puțin trei morminte. Am căutat și am tot căutat, pană ce am găsit un mormânt. Femeia dormea somnul de vampir, respirând atâta viață, frumusețe și voluptate, încât eu m-am cutremurat. Ah, nici nu mă îndoiesc că, demult, când s-au petrecut asemenea lucruri, mulți bărbați care au pornit să îndeplinească o misiune ca aceasta de acum și-au pierdut curajul și multora le-au slăbit nervii. Au zăbovit și au tot zăbovit până când frumusețea și fascinația ne-moartelor desfrânate i-a hipnotizat și au rămas pe loc, până la asfințit, când a luat sfârșit somnul acela de vampir. Atunci, frumoșii ochi ai încântătoarelor femei se deschideau plini de iubire și gura voluptuoasă se oferea sărutului – iar toți bărbații sunt slabi! Și mai apărea și rămânea încă o victimă în ceata vampirilor. Încă un om care să sporească rândurile sinistre și hâde ale ne-morților!...

Fără îndoială, există o anumită fas-cinație, căci și eu sunt mișcat la simpla prezență a unor astfel de femei, culcate, așa cum sunt, într-un mormânt ros de vremuri și împovărat de colbul veacurilor, cu mirosul înfiorător al ascunzătoarelor lui Dracula.

Da, eram mișcat, eu, Abraham Van Helsing, cu tot țelul meu și cu tot motivul urii mele – eram mânat de dorința de a mă apropia de acele femei, care părea să-mi paralizeze facultățile și să-mi împovăreze sufletul. Poate nevoia de acum și apăsarea ciudată, din atmosferă, începeau să mă copleșească. Simțeam că mă cuprinde somnul, somnul cu ochii deschiși, al celor ce se lasă pradă acelor dulci fascinații, când prin aerul vătuit cu zăpadă s-a auzit un vuiet prelung și slab, plin de durere și de milă, care m-a trezit, precum sunetul unei trâmbițe. Era glasul scumpei doamne Mina.

Atunci, mi-am dat adunat din nou puterile, pentru misiunea mea cumplită și smulgând pietrele funerare, am mai descoperit încă una din cumplitele femei-vampir, pe a treia, cea brună. N-am îndrăznit să mă opresc și să mă uit la ea, cum tăcusem la cealaltă, ca să nu mai fiu vrăjit. Dar am continuat să caut până când, în scurt timp, am găsit-o într-un mormânt mare, făcut parcă pentru cineva foarte iubit, pe cealaltă ursitoare , bălaie, pe care, ca și Jonathan, o văzusem întrupându-se din picăturile de ceață. Era atât de frumoasă și strălucitoare de frumusețe, atât de fermecător de voluptuoasă, încât instinctul bărbatului din mine, care face pe unii dintre noi să iubească, puternic, și să ocrotească o ființă din celălalt sex, mi-a făcut să-mi vâjâie capul, de o mare emoție. Dar, slavă Domnului, vaietul pornit din suflet al scumpei noastre doamne Mina nu mi se șterse din urechi și, mai înainte ca vraja să se întindă asupră-mi, m-am apucat cu îndârjire de munca mea necruțătoare. Între timp, cercetasem toate mormintele din capelă, cel puțin așa cred. Și cum în noaptea aceea, în jurul nostru, nu fuseseră decât trei fantome de ne-morți, am presupus că nu se mai aflau și alți ne-morți în activitate. Mai era, însă, un mormânt mai mare și mai falnic, decât toate celelalte. Era imens; și cu o anume noblețe a proporțiilor. Pe el se afla, înscris, doar un singur cuvânt: DRACULA

(va urma)

C. ZĂRNESCU

SC Perfect ArgBuild SRL
• Construcții • Vânzări imobiliare
• Formare profesională
perfectargbuild@gmail.com

SC AS FORMARE SRL
• Furnizor de formare profesională
Râmnicu Vâlcea, str. Calea București, nr. 265G, județul Vâlcea,
as.formare@gmail.com

ASOCIAȚIA SOCIOPROFESIONALĂ TSPR
• Furnizor de formare profesională
și servicii sociale
Telefon: 0744658748

INVENTICA

AL 12-LEA WORKSHOP INTERNAȚIONAL DE COMPATIBILITATE ELECTROMAGNETICĂ CEM 2020

În perioada 3-5 noiembrie 2020 s-a desfășurat, online, al 12-lea Workshop Internațional de Compatibilitate Electromagnetică CEM 2020.

Workshopul a fost organizat de ICPE-CA împreună cu Universitatea „Politehnica" București și Asociația pentru Compatibilitate Electromagnetică din România.

Lucrările prezentate în cadrul workshopului au acoperit urmatoarele aspecte și probleme conexe: compatibilitatea electromagnetică în domeniile electronică, sisteme de comunicație, sisteme de transport, sisteme industriale; calitatea energiei electrice și eficientizarea consumului; biocompatibilitate; efectele expunerii umane la câmpurile electromagnetice; evaluarea electromagnetică nedistructivă; materiale pentru compatibilitate electromagnetică; transfer de energie fără fir; ecrane de protecție împotriva acțiunii câmpului electromagnetic; electronic packaging; probleme legate de standardizare. Totodată, CEM 2020 a prilejuit și o masă rotundă pe tema „Tehnologia 5G, un standard al viitorului – dăunatoare pentru om și mediu?".

Workshopul Internațional de Compatibilitate Electromagnetică CEM 2020 a avut oportunitatea să gazduiască în dezbateri și schimb de idei specialiști de renume din domeniu, atât din țară, cât și din străinătate. Participanții (din țări precum Ungaria, Polonia, Slovacia, Italia, Moldova, România) au susținut lucrari inițiate și dezvoltate în medii de cercetare proprii, precum: universitați, institute de cercetare, academii, instituții din domeniul telecomunicațiilor și standardizării.

BIROUL DE PRESA ICPE-CA București

NU SE POATE ACCEPTA MONDIALIZAREA ÎN SĂNĂTATE...

(Urmare din pag. 4)

Şi iarăşi trăiesc din amintiri, căci nu vreau să semăn, nici măcar declarativ, cu nici un contemporan dintre aceştia prea mult parfumaţi, specialişti şi needucaţi, şi vă povestesc despre o ţigancă, care la una dintre cozile la care stăteam înainte de 1989, la pui, s-a băgat în faţă, iar când noi am protestat, aceasta a plecat strigând: „Huoo rumâni nenorociţi! Păi credeaţi că ţâganii mâncă mortăciuni?"...Da, întradevăr, ei nu mâncau decât găini cumpărate de la ţărani! Ce se va întâmpla când zone din sate sau oraşe, cu oameni presupus a fi infectaţi vor fi înconjurate de gărzi patriotice sau gărzi din altă parte, şi ei, oamenii, vor fi de vii îngropaţi....Brr!

Acum, la sfârşit, îmi vine în minte o baliverna, cu tâlc atunci şi acum, a lui Dem Rădulescu, zis Bibanul, vâlceanul care nu mai este de mult printre noi, spusă într-o noapte de revelion...„De ce când se schimbă anii,/ Rămân fără cap curcanii,/ Viceversa dacar fi/ Omului i-ar conveni?" » (Petre Cichirdan, „Despre gripa aviară și altele", Info Puls, 11 dec. 2005 și în vol. „Secolul XXI. Un cetățean între milenii", Editura Intol Press, 2011)

...Și tot de acest autor, iată ce am găsit notat pe o hârtie de pe biroul la care scriu acest material: „Expresia globalizării în trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat este Imperiul! Iar expresia în sine (Globalizarea) apare după Galileo Galilei care a susținut ferm că pământul este rotund. De aceea globalizarea în această vreme a informației și tehnologiei absolute este obiectivă, chiar o necessitate."

Trebuie să vă mai spun, tot despre acest subiect, al virusului aviar, că, în 2006 am tranzitat Rep. Moldova și cînd am intrat în țara vecină am plătit 5$ la intrare și 5 $ la ieșire ca să mi se spele roțile la mașină cu dezinfectant. Mă rog, lucrul este mai mult comic decât grav...Ce rușine îmi era de oameni și atunci mascați, îmbrăcați în alb când prindeau cele mai frumoase exemplare dintre găini și le aruncau la ghena de gunoi, după ce le omorau. Frecvent de atunci încoace în redacția noastră au apărut materiale în care se scria că nu există prostie mai mare decât analizele și testele făcute la Londra sau aiurea pe animale moarte în puncte diametral opuse de pe Terra așa cum apare acum în aceast material primit în urmă cu câteva ore în redacție...și pe care îl tipărim în continuare...

„ADEVĂRUL SE VA AFLA!"

«Profesorul japonez de fiziologie medicinală, dr. imunolog Tasuku Honjo, a provocat astăzi senzație în mass-media, spunând că virusul corona nu este natural.

„Dacă VIRUSUL ar fi natural, nu ar fi afectat întreaga lume! În funcție de climă/mediu, temperatura diferă de la o țară la alta. Dacă virusul ar fi natural, ar fi afectat doar țările cu aceeași temperatură/climă ca și China. Dar acesta se răspândește identic într-o țară precum Elveția, similar cum se răspândește în zonele deșertice. Dacă virusul ar fi natural, s-ar fi răspândit doar în locuri reci și ar fi murit în locuri fierbinți.

Am peste 40 de ani de cercetări pe animale și viruși. Asemenea virus Nu este natural! Este un virus fabricat! complet artificial! Colaborez de 4 ani cu cercetatorii din laboratorul Wuhan din China. Cunosc bine tot personalul acestui laborator. Pe toți i-am sunat după accidentul cu Corona, dar toate absolut toate telefoanele lor sunt moarte de 3 luni! Acum înțeleg că toți acești tehnicieni de laborator sunt morți! Pe baza tuturor cunoștințelor și cercetărilor mele de până acum, pot susține acest lucru cu 100% încredere că virusul Corona nu este natural. Nu provine de la lilieci. China l-a fabricat! Dacă ceea ce spun astăzi se dovedește a fi fals acum sau chiar după ce mor, guvernul poate să-mi retragă premiul meu Nobel. Dar China minte și ascunde acest adevăr!

Într-o bună zi ADEVARUL se va dezvălui tuturor !" »

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

ȘCOALA ACASĂ. NICI CÂND SE VA DESFIINȚA ȘCOALA, COPIII ROMÂNILOR, TOȚI, NU VOR AVEA ACASĂ UN CALCULATOR

Normal, că, nici după patruzeci de ani de când noi rulam programele pentru Mașinile cu Comandă Numerică de la INCREST București și de la I. Av. Craiova, dacă nu avem un sistem informatic național să nu avem în casă la fiecare familie cu copii un calculator corespunzător dotat! Da, normal, într-o țară în care 50% din populație trăiește la țară, nu are canalizare, apă curentă...mă rog, poate are apă curentă, dar, fără canalizare aceasta este aproape degeaba. Și mai apoi, nu uitați că un copil, dacă nu are un matur lângă el, bine instruit în calculatoare, degeaba îl are! Tocmai de asta este vorba acum la sfârșit de an și de trimestru. Nu cred că mai mult de 50% dintre copiii de clasele I și II, chiar III și IV, practic să poată declara satisfăcuți că au învățat ceva în această școală on line-acasă! Să nu disperăm, dacă copiii au manuale și au voință, ei și tutorii lor, pot să învețe acasă și să facă față oricărui examen. ...Și înainte vreme, nu era obligatoriu să mergi la școală. Așa că tărăboiul și gălăgia este degeaba..

INVENȚIA ȘI INOVAȚIA ÎN ATENȚIA NATO!

Desigur, mă voi referi la la activitatea de inventică și inovatie din lumea atât de fascinantă din domeniul tehnologiei și informației. Colegii mei de redacție tot au vorbit despre faptul că până în 1989 OSIM nu primea spre cercetare și brevetare programele de calculator. Zilele trecute, poate săptămâni, pe posturile de televiziune am urmărit interviul cu Mircea Geoană care în acest moment este vicepreședinte la NATO și are în obiectul de activitate invenția și inovația!...Să luăm aminte și să ne pregătim să facem din OSIM o instituție națională strategică și să o aliniem, chiar mai mult, instituțiilor similare din UE, dar mai ales SUA. Mai amintesc că sunt coautoare (nu mai mult de trei pe invenție) la patru invenții și mai multe inovații, toate, semnate în regimul trecut, când unitatea de producție unde activai și inventai devenea titular pe brevet și inventatorul... autor pe Certificatul de Invenție. Fabrica o aplica sau nu, însă plătea înscrierea, cercetarea și brevetarea la OSIM. Chiar dacă astăzi spunem că, organizatoric, lucrurile au rămas cam la fel, rezultatele însă sunt de-a dreptul tragice (se pierd în continuu, nefiind brevetate, zeci și zeci de invenții și inovații...de care alții profită)! Așa cum în mai multe rânduri colegii mei au afirmat, activitatea de invenții inovații trebuie să se schimbe radical! Iată ce au propus ei, și lor mă alătur și eu: 1. OSIM trebuie să primească propunerea de invenție, confirmare de inovație (când aceasta este cerută), fără ca autorul, solicitantul, să plătească ceva; 2. OSIM înregistrează și publică în Revista OSIM sau Buletin zilnic; 3. Tot el cecetează și decide sau nu, brevetarea. Autorul primește certificatul de Invenție, gratuit. OSIM caută un cumpărător, prin licitație, care să aplice invenția, să o cumpere. Autorul beneficiază de un anume procent ca drept de autor pe care-l stabilește OSIM ca parte a licenței vândute. Certificatul de Invenție se moștenește, poate fi vândut sau cumpărat. La început lucrurile se vor mișca mai greu, dar, ulterior în România sau în altă parte se va naște o piață a invențiilor, inovațiilor, obiectelor rare și unicate cum nu s-a mai văzut...

Leontina RUS

DICȚIONAR DE CLASA A II-A

FARSĂ

La telefon poți să faci numai farse! L-am sunat pe bunicul.

- Alo, Peter la Telefon. Îți merge frigiderul Bunicule?
- Da, merge.
- Atunci mergi după el!..

Peter KIS

MĂNĂSTIREA BISTRIȚA - VÂLCEA
– Pustnici peștereni (I) –

Arhim. Veniamin MICLE

Mănăstirea Bistrița din județul Vâlcea s-a afirmat de-a lungul secolelor în toate domeniile. duhovnicesc, cultural și artistic. Unul, rămas necunoscut este cel al vieții pustnicești desfășurate în preajma ei. Arhim. Ioanichie Bălan, în voluminoasa lucrare: Vetre de sihăstrie românească. Secolele IV–XX (1982), referindu-se la Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul din zona bistrițeană, scrie: „Aici au trăit și s-au săvârșit de-a lungul secolelor câțiva pustnici cu viață sfântă ale căror nume s-au uitat de urmași” (p. 274–27). Surprins de această afirmație, am întreprins un studiu pe baza documentelor istorice, precum și ale unor informații oferite de literați și cercetători în acest domeniu. Nu mică mi-a fost mirarea să descopăr că renumita Peșteră a fost adăpostul pentru 24 de pustnici, menționați nominal.

Loc ideal de sihăstrie sau viață pustnicească, Peștera Sfântului Grigorie atrage numeroși călugări pasionați de nevoințe monahale mai aspre. Potrivit tradiției ascetice, preocuparea lor principală era postul, privegherea și rugăciunea, împletită de multe ori cu îndeletniciri cărturărești și artistice, precum copiatul cărților și pictarea icoanelor. Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul devine vatră de viață sihăstrească din cele mai vechi timpuri. Alexandru Odobescu scria că: „Aici din vremi nememorate au trăit pustnici”. De asemenea, tradiția atribuie galeriilor acestei Peșteri cele mai vechi așezări călugărești din zona Bistriței. După întemeierea statului național, în secolul al XIV-lea, pustnicii părăsesc Peștera și zidesc biserica din piatră și cărămidă, cu hramul „Schimbarea la Față”, sub influența curentului isihast adus din sudul Dunării de la Paroria, unde s-au format și numeroși ucenici din nordul Dunării, știut fiind că domnitorul Nicolae Alexandru Basarab era un adept al acestei mișcări duhovnicești (1352–1364).

Tradiția consideră printre călugării sihaștri peștereni chiar pe ctitorul Mănăstirii Bistrița, marele ban Barbu Craiovescu. Opinia consemnată de Genealogia Cantacuzinilor nu are însă temei istoric. Barbu a deținut funcția de mare ban până la adânci bătrânețe, fiind menționat ultima dată în Divanul domnesc la 10 ianuarie 1520; călugărit, se stinge din viață peste câteva luni.

Dovezi istorice despre pustnicii din Peșteră avem abia din secolul al XVII-lea. Pe la începutul secolului a fost adăpostit aici mitropolitul Matei al Mirelor, unde se afla și egumenul Teofil al Bistriței. Împreună cu ei, se găseau și alți călugări care oficiau sfintele slujbe în bisericuța Ovidenia, datorită prezenței Sfintelor Moaște ale Sfântului Grigorie Decapolitul, și se preocupau de cele necesare întreținerii vieții înaltelor fețe bisericești. Însă, prima atestare documentară o avem de la arhidiaconul Paul de Alep, din anul 1657. Scriind despre bisericuța Sfinții Arhangheli, notează că, „alături de biserică se află o chilie curată, locuită permanent de un călugăr”, însă documentele nu i-au păstrat numele.

Pentru identificarea unor călugări sihaștri peștereni, un mare sprijin vine de la Pomelnicul Mănăstirii Bistrița. Copiat, după cel vechi, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, include în cuprinsul său și Pomelnicul Sihăstriei Peștera; el a fost identificat după cel al lui Macarie ieroschimonahul și al lui Daniil, despre care există documente că au sihăstrit acolo. Prezentarea unor pustnici din Peștera Sfântului Grigorie infirmă opinia arhimandritului Ioanichie Bălan, potrivit căreia, „aici au trăit și s-au săvârșit de-a lungul secolelor câțiva pustnici cu viață sfântă ale căror nume s-au uitat de urmașii lor”. Evident, numărul lor este mult mai mare, dar îi prezentăm pe cei păstrați în documentele de epocă.

1. Schimonahul Dionisie. Primul pustnic peșterean cunoscut. Fiind un loc ideal de sihăstrie sau viață pustnicească, Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul a determinat pe numeroși călugări, pasionați de nevoințe monahale, să caute adăpost în interiorul ei pentru o viață mai aspră. Potrivit tradiției ascetice, preocuparea lor principală era postul, privegherea și rugăciunea, împletită de multe ori cu îndeletniciri cărturărești, mai ales, copiatul cărților și pictura. Documentele menționează pe primul pustnic peșterean, cunoscut sub numele de schimonahul Dionisie, care a sihăstri aici în secolul al XVII-lea.

2. Schimonahul Pahomie. În jurul anul 1710, se nevoia în Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul schimonahul Pahomie. Informații despre el, aflăm din Pomelnicul mănăstiresc, unde scrie că a donat o Psaltire, două „Proloage muschicești”, douăzeci taleri la o sfită și două răzoare de vie la Gârdești. Se știe că Proloagele sunt cele tipărite la Moscova, în 1685, iar via de la Gârdești a fost cumpărată de egumenul Ștefan arhimandritul, în 1710; la ea adaugă două răzoare schivnicul peșterean. Deci, în această perioadă a trăit acolo cuviosul Pahomie schimonahul.

3. Ieroschimonahul Macarie. Ieroschimonahul Macarie (1735–1744) este cel mai bine cunoscut dintre schivnicii peștereni. Cultura și-a însușit-o probabil în Școala mănăstirească de la Bistrița. Hirotonit preot, a rămas văduv prin decesul soției. Intră în Mănăstirea Bistrița, căreia îi donează două vaci cu lapte, nouăsprezece oi și unsprezece stupi, precum și douăzeci de zloți când s-a cumpărat moșia Izvorul. După călugărire, s-a retras în Peștera Sfântului Grigorie, contribuind la renașterea vieții sihăstrești de aici.

În anul 1735, avea o vechime destul de mare, fiind recunoscut ca rugător ales către Dumnezeu, cum demonstrează unele documente. Astfel, o însemnare de pe Mântuirea păcătoșilor, copiată de Vlad grămăticul, spune: „Această sfântă carte, ce se chiamă Mântuirea păcătoșilor, o au dat sfinția sa părintele Dimitrie, protopop ot Vel Ocnă, duhovnicului Macarie din Peștera Bistriței, de i-au făcut trei sute sărindare, și am adus-o eu, popa Mihail ot Teiuș, la leat 7243, februarie 25”, iar un act din 3 mai 1736 arată că Maria Băleanca din Bengeștii Gorjului a plătit patru sărindare, pentru ea și părinții săi. Deci, slujbele oficiate în bisericuța Sfinții Arhangheli, unde slujea cuviosul Macarie, erau renumite în părțile Olteniei. Prezența ieroschimonahului Macarie în Peștera este dovedită și de alte documente. Autograful descoperit pe Miscelaneul de literatură monahală, un manuscris copiat de viitorul egumen al Bistriței, Ilarion ieromonahul (1738–1740), arată că a fost „dată bisericii din Peșteră, hramul Sfinții Îngeri”, de ieromonahul Macarie, în 1736. În anul următor, terminând lucrările de restaurare, așează Pisania, la finalul căreia precizează: „Pis az Macarie, erom. 7245, iunie 3”, adică: „Am scris eu, Macarie ieromonahul, la 1737, iunie 3”.

Ieroschimonahul Macarie împletea preocupările sale duhovnicești cu activitatea culturală. După restaurarea bisericuței, se consacră muncii cărturărești. Un rezultat al ostenelilor sale este Octoihul, format din 166 file; pe una din ele, autorul notează: „Sfârșitul cu Dumnezeu a Slujbei punerii Sfântului Brâu, și lui Dumnezeu laudă. Macarie ieroschimonah ot Peștera Bistriței”. În anul 1740, donează Octoihul bisericii parohiale dintr-un cătun situat în apropierea Mănăstirii, dar cu o condiție: „Dacă va fi ucenicul meu, popa Constandin la aceea biserică, va fi și cartea, iar de nu, cartea va fi a lui. Leat 7248, iulie 30. Macarie ieroschimonahul ot Peștera Bistriței”. Pe temeiul acestei însemnări, profesorul Gheorghe Pârnuță afirma, în lucrarea sa Istoria învățământului din Oltenia, că la Mănăstirea Bistrița, Școala era „un fel de seminar” pentru pregătirea preoților, fiind considerat cel mai vechi din Biserica Ortodoxă Română. Pe lângă numeroase cărți pe care le are, primește pentru Schitul din Peșteră altele, ca: Mântuirea Păcătoșilor (1735), donată de protopopul Dimitrie din Ocnele Mari, un Miscelaneu de literatură monahală (1736) scris de ieromonahul Ilarion, un Penticostar (1743) de la Climent episcopul Râmnicului, ieroschimonahul Macarie îmbogățește colecția ocupându-se personal cu scrisul. Penticostarul era necesar slujbelor oficiate în perioada liturgică dintre Învierea Domnului sau Sfintele Paști și Pogorârea Sfântului Duh sau Rusaliile. Ieroschimonahul notează, ca să se știe: „Această carte, ce se chiamă Penticostar, iaste dată de Prea Sfinția Sa părintele episcop Chiriu chir Climent. Iar cine s-ar ispiti a o muta de aicea, Sfinții Îngeri să-i fie pârâși la vremea înfricoșatului județ... Macarie ieroschimonahul Peștereanul. Decembrie, 28 zile 7251”.

Preocupările duhovnicești ale monahilor din Peșteră pot fi apreciate după conținutul cărților pe care le citeau. În primul rând, Mântuirea păcătoșilor, apoi Volumul de literatură monahală, care cuprinde numeroase învățături și sfaturi ale pustnicilor din Patericul egiptean; istorisirea Minunilor săvârșite de Sfântul Ierarh Nicolae arhiepiscopul Mirelor Lichiei; Cuvântul lui Ipolit despre sfârșitul lumii, Antihrist și a doua venire a lui Iisus Hristos; Despre veșmântul Mântuitorului adus de la șahul Abas împăratul Moscului; Viața și faptele Cuviosului Alexie, omul lui Dumnezeu; Viața și minunile Sfântului Vasile cel Nou și Vămile văzduhului, scrise de ucenicul său Grigorie, și Fizilogul. Din cuprins, se constată o literatură specific monahală, din care se învață a urma faptele bune ale sfinților, a cugeta la ceasul morții, la sfârșitul lumii și la înfricoșătoarea judecată a lui Iisus Hristos.

Ieroschimonahul Macarie avea și darul versificației; pe o filă a Penticostarului menționat, se păstrează câteva versuri originale, având un profund conținut creștinesc și o deosebită sensibilitate religioasă, anume: „Macarie ieromonah, cel străin pentru Hristos, / Ca să aibă la Judecată milă și folos. / Pentru acea străinătate, / Să-i facă Dumnezeu parte. / La Împărăția cea cerească, / În veci să se odihnească”. Macarie ieroschimonahul era la Peșteră și în anul 1744, dar se pregătea pentru cele veșnice. În acest scop, donează Mântuirea păcătoșilor la Mănăstirea Bistrița, pentru a fi îngropat în cimitirul mănăstiresc. Iată testamentul său, înscris pe fila 7v a cărții: „Această carte, ce se chiamă Mântuirea păcătoșilor, o am dat sfintei Mănăstiri Bistrița, să mă îngroape în sfânta Mănăstire. Iar cine n-a ținea tocmeala, să fie proclet, blestemat, afurisit și anatema. Noiembrie, 6 zile 7252. Macarie ieroschimonah ot Peștera Bistrița. Dumnezeu să-l pomenească la împărăția Lui cea cerească”.

4. Ieromonahul Dionisie. Printre călugării sihaștri din Peștera Sfântului Grigorie, se numără și ieromonahul Dionisie (1736–1744); el este pomenit într-o însemnare de pe Miscelaneul menționat, unde scrie: „Acest sfânt Otecinic l-am luat eu, popa Dionisie din Peșteră”. Cuviosul Dionisie a trăit în secolul al XVIII-lea, fiind urmaș al ieroschimonahului Macarie. Întrucât manuscrisul a fost copiat de ieromonahul Ilarion în preajma anului 1736 și donat Sihăstriei din Peșteră, condusă de Macarie între 1736–1744, rezultă că ieromonahul Dionisie a pustnicit în Peștera Sfântului Grigorie după această perioadă.

5. Schivnicul Dosoftei. În secolul al XVIII-lea, viețuia în Peșteră schivnicul Dosoftei, moștenitorul lui Macarie. Scrierile de literatură monahală, pe care le avea ieroschimonahul Macarie din Peșteră, ajung ulterior în posesia monahului Dosoftei, pustnic peșterean. O însemnare de pe fila 1 a unui manuscris arată că este „a lui Dosoftei ot Peșteră. Și am scris eu Constandin logofătul Bistriței”. Se știe că în secolul al XVIII-lea, Mănăstirea Bistrița avea un logofăt cu acest nume, deci cuviosul Dosoftei a sihăstrit acolo în perioada respectivă, fiind probabil urmașul ieromonahului Dionisie.

6. Ieromonahul Rafael. În Pomelnicul ieroschimonahul Macarie este menționat monahul Rafael, precum și în două documente din Peșteră; prima dată, în autograful lui Macarie din anul 1736 de pe Cartea donată bisericuței, apoi în Pisania de la Sfinții Arhangheli, din 1737. Unii presupun că ar fi vorba despre tata ieroschimonahului, menționat în operele sale ca pioasă amintire. Se știe însă că nu era obiceiul ca, mai ales în pisaniile monumentelor, să fie trecute decât numai persoanele care au contribuit efectiv la realizarea lor; apoi din textele citate, rezultă că Rafael era o persoană mai tânără, întrucât în anul 1736 era numai monah, iar în cel următor, ieromonah. Deci, se poate admite că Rafael este ucenic al lui Macarie, hirotonit preot pentru săvârșirea sfintelor slujbe și eventual a urma la conducerea Sihăstriei din Peșteră. Probabil, la el se referea mitropolitul Neofit I al Țării Românești, când scria în 1746 că se află în Peșteră „un ieromonah pentru serviciul divin”.

7. Ivan. O persoană, care apare totdeauna menționată în autografele ieroschimonahului Macarie, este Ivan sau Ivana. În notița din Miscelaneul donat Peșterii, este „Ivan”, iar în Pomelnic și în Pisania bisericuței, „Ivana”. Unii considera că ar fi mama ieroschimonahului. Autograful arată că donația este făcută de: „Macarie ieromonah, Rafail monah și Ivan. Leat 7244”, deci, obștea peșterean era formată din trei persoane, în 1736; în anul următor, Pisania îi menționează iarăși, cu deosebirea că Macarie era ieroschimonah, Rafael ieromonah, iar Ivan era scris „Ivana”. Din grafie nu se poate deduce că era femeie, ci mai curând exprimă un genitiv slavon al numelui Ivan. Însuși textul Pisaniei arată că restaurarea bisericuței s-a făcut pentru pomenirea lui Macarie, a lui Rafael ieromonahul și „a lui” Ivan, sau Ivana, împreună ostenitori.

8. Ieroschimonahul Athanasie. În Pomelnicul Mănăstirii Bistrița, este menționat: „Antonie ieromonah, pe schivnicie Athanasie ieroschimonah”. Fiind trecut în rândul „ieromonahilor egumeni”, unde ordinea cronologică este respectată, este ușor de recunoscut în acest ieroschimonah pe egumenul Antonie care a condus Mănăstirea Bistrița între anii 1741–1754. Probabil, originar era din comuna Costești, unde zidește o biserică, potrivit însemnării făcute pe Pomelnicul ei, în anul 1834, scriind: „Acest sfânt și dumnezeiesc Pomelnic ce se zice Proscomisarion, iaste al acestei sfinte și dumnezeiești biserici din satul Costești, județul Vâlcea, unde se prăznuiește hramul Adormirei Născătoarei de Dumnezeu; care biserică iaste făcută din temelie de Sfinția Sa părintele Antonie arhimandrit, egumen sfintei Mănăstiri Bistrița”. În anul 1750, ctitorește Schitul Ciorobești, cu hramul Intrarea în Biserică a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, iar în 1756 ridică, în cinstea Sfântului Nicolae, o monumentală Cruce de piatră, lucrată artistic; ulterior a fost transferată în cimitirul parohial din Costești, dar locul unde a fost amplasata inițial poartă și astăzi numele „Crucea de piatră”. Monah cu înalte calități gospodărești și trăire duhovnicească aleasă, arhimandritul Antonie s-a retras la bătrânețe în liniștea Sihăstriei din Peștera Sfântului Grigorie. (va urma)

FESTIVALUL „CRIZANTEMA DE AUR” 2020 - UN ECOU ŞI CÂTEVA REFLEXE

Marian ILIE

Felicitări, din toată inima, organizatorilor celei de-a 53-a ediții a Festivalului „Crizantema de Aur” 2020! A fost un moment magnific al manifestării spritualității românești, în actualul context mondial, profund marcat de pandemia COVID-19, cu gama largă de restrângeri de libertăți impuse de aceasta. Pentru organizatori a constituit un act de mare curaj să abordeze încrezători în izbândă un examen de o asemenea anvergură și atât de dificil. L-au trecut cu brio, găsind înțelegere, bunăvoință și sprijin concret la toate entitățile de al căror concurs a depins buna desfășurare a festivalului. În mod cert, modul ireproșabil în care s-a conlucrat pe toate planurile și la toate nivelurile a fost de natură să încununeze strădaniile de ordin profesional ale organizatorilor și ale participanților la cele două concursuri din cadrul festivalului. Chiar și în condițiile unei săli cu doar 50 de spectator, purtători ai măștii și atenți cu regulile distanțării sociale, la Târgoviște romanța a fost iarăși la ea acasă, în cuibul de unde noi interpreți și noi creații și-au putut lua zborul spre sufletele românilor de pretutindeni.

Scriu toate acestea nu atât ca autor al textului uneia din romanțele admise și distinse la concursul de creație, cât mai ales ca poet și mare iubitor al acestui gen muzical, definitoriu pentru spiritul românesc. Fiu al Bărăganului de sub Curbura Carpaților, am crescut legănat de unduirile frumoaselor noastre romanțe în interpretarea neuitaților Ioana Radu, Maria Tănase, Mia Braia, Ion Luican și atâția alții. Nu exista peterecere în familie să nu se cânte și romanțe, unele din ele neauzite la radio sau patefonul din vremea copilăriei mele. Simt nevoia să menționez aici romanța “O, mama”, pe versurile lui Mihai Eminescu, pe care n-am auzit-o în vreo altă interpretare decât cea a mamei mele.

Un parfum cu totul deosebit simt și acum, când mă gândesc la romanța “Liliacul sub fereastră freamătă”, preluată acum câțiva ani și prelucrată de “machidoni”, frații noștri aromâni, și devenită un adevărat hit al petrecerilor lor și ale românilor. Pe vremea copilăriei mele era un duios și lent cântec de singurătate, o romanță cu acorduri și sonorități sugerând nemărginiri de stepă și nici acum nu sunt convins că n-ar fi fost adusă la noi din Basarabia, poate de românii întorși din prizonierat. Nu demult am urmărit-o la un post TV pe Irina Loghin interpretând vechea romanță cu textul cunoscut mie, însa in varianta muzicală prelucrată („Trandafir sub firida mea”). Mai mult, Irina a menționat că a auzit varianta originală de la tatăl său, originar din Basarabia. Culmea, și Corina Chiriac, gazada emisiunii, și-a amintit de existența acelei variante originale. Ar fi păcat să se piardă și din vechiul nostru nestemat muzical să rămâna un simplu șlagăr nelipsit de la nunți, botezuri, sau din discoteci.

Că tineretul s-a îndepărtat de muzica populară, în general, și de romanță, în special, este un adevăr dureros. O spun din postura septuagenarului încă fan Pink Floyd, Bee Gees, Beatles, ABBA, BZN, Celentano, Donovan, zeci și zeci de alte formații, cantautori și soliști ai lumii și ai sceni noastre din toate timpurile. Viața nu e de conceput fără muzică, fiecare clipă trăită avându-și în suflet rezonanța specifică unui anume gen muzical, în funcție de conținutul, registrul și intensitatea acelei clipe. Nu cred să existe viață de om fără acele momente de reverie în care doar gândurile nu sunt de ajuns pentru destindere - pe care numai intrarea sufletului în rezonanță cu o romanță o poate aduce. Și nu cred să existe o expresie mai sugestivă ca romanța a împletirii muzicii cu poezia.

Bucuros de acceptarea romanței al carei text îmi aparține pentru concursul de creație am dat veste tuturor celor aproape 250 de prieteni de e-mail, invitându-i să urmărească transmisiile TV, iar după anunțarea premiilor le-am transmis inregistrarea momentului premierii de la spectacolul de gală. Au vizionat videoclipul și mulți m-au felicitat. Din cât îmi cunosc prietenii, n-au fost felicitări de complezență. Mulți și-au și argumentat felicitarile. Iată câteva mesaje de felicitare, din care este de reținut ca inclusiv românii din Diaspora, unii din ei aparținând altor etnii, iubesc romanța.

Am deci motive sa mă bucur că am pus și eu o cărămidă la înnălțarea acestui edificiu de spirit românesc, romanța, pentru posteritate.

*

Vă felicit!, cu bucurie, cu entuziasm! Iată că lucrurile se potrivesc astfel încât poeții adevărați primesc semne bine meritate de la Dumnezeu, desigur, prin oameni. Am urmărit și astăzi voi urmări festivalul, sunt o prietenă a romanței, am crescut cu romanțele în casă, pe versuri de Eminescu, de Vasile Militaru, Ge,Coșbuc și de alți poeți ai neamului, pe muzica unor talentați compozitori. În vremea copilăriei mele, la petreceri, oamenii cântau în special romanțe. Vă suntem alături, vă admirăm pentru această frumoasă performanță, Vă rog să transmiteți, dacă aveți ocazia, cele mai bune urări familiei prietene Mavrodin,

Cu drag și aleasă prețuire, (Eliza Roha)

*

Multumesc. Felicitari! Urmaresc cu atentie Festivalul. As fi si eu bucuros daca Ministerul Culturii ar face demersurile necesare ca romanta romaneasca sa intre in patrimoniul cultural al lumii.(Nicolae Matcăș)

*

Felicitări Marian, mă bucur, nu știam pe vremuri că erai amator de romanțe !

Și chiar creator!...Așa cum se cuvine, ca o româncă romantică și serioasă, iubesc romanța…(Rodica Paleologue – Franta)

*

IUBITE MAESTRE, MARIAN ILIE,

Sunteți un minunat, un generos și de aceea reușiți să compuneți și texte pentru romanțe. Cunosc pe cineva care este doritor de asemenea poezii. Multe Felicitări. Suntem mândri de Dumneavoastră! Cu deosebită stimă; (Melania Rusu Caragioiu – Canada)

*

Multe felicitari pentru Premiu si succes in continuare!

N-am mai ascultat de mult un program de romante.

Fara a avea culura necesara unei dicutii de specialitate, as spune sub impresia placutei surprizei ca romanta a parasit drumul durerii fara leac a dragostei neimpartasite, a jalei si plinsului. Respectind totusi traditia genului, Romanta a devenit mai vie, mai melodioasa, mai variata. Sint poeti noi, compozitori noi penru care dragostea este o sansa si nu esec irevocabil. (Raul Esrig - Germania)

*

Bună dimineața, mă bucur mult pentru succesul dvs. Aprecierea mea sper să aducă un plus de valoare prin faptul ca eu cânt aici de mulți ani. Însă această pandemie a oprit și aici activitățile artistice. Nu știu când și dacă voi mai apărea în fața publicului. Oricum sper să ajung până la vară în România.Vă trimit o altă poezie din volumul cu numele:” La răsărit de soare”scris de mine și tradus de Mihaela Grădinaru în 2019 cu numele „Prietenia”. O zi minunată vă doresc! (Rely Schartzberg – Israel)

*

Félicitari, Misu!

Niciodata nu am pus la indoiala talentul tau de poet. Chiar cred ca si cantecele compuse de mine acum multi ani pe versurile tale te-au imboldit sa faci pasul spre romanta. Fanii tai loiali Denise si Emi. Te pupam (Denise Penisoara – Canada)

NICOLAE IORGA - UN SAVANT DE RENUME MONDIAL

„Fără mare trudă, viața n-a dat oamenilor nimic” (Horațiu)

Gheorghe PANTELIMON

Pe 27 noiembrie, în urmă cu 80 de ani, în comuna Strejnic din județul Prahova, a fost asasinat, în mod barbar, marele savant român Nicolae Iorga. În semn de profund omagiu ne propunem să rememorăm unele aspec-te esențiale care definesc personalitatea enciclopedică a ilustrului cărturar, care a fost un adevărat fenomen al vremii sale. Nicolae Iorga este recunoscut în țară și peste hotare ca istoric, scriitor, publicist și om politic, de mare valoare. Fiu al avocatului Nicu Iorga și al Zulniei, femeie instruită, cu preocupări literare, s-a născut pe 5 iunie 1871 la Botoșani, orașul bucovinean care a dat țării și lumii mulți oameni celebri. Familia avea o veche tradiție cărturărească. Tatăl a decedat în 1876, iar Nicolae și fratele său Ion, orfani de tată, au crescut sub supravegherea mamei lor. În urma unor străduințe fără seamăn s-a ridicat la locul cel mai de frunte în societate.

O caracteristică primordială a structurii lui Nicolae Iorga este precocitatea, fiind dotat cu o memorie fenomenală. A urmat școala primară „Marchian Florescu”, primele cinci clase secundare la Liceul „August Treboniu Laurian” din urbea natală și a trecut la Liceul Național din Iași, promovând bacalaureatul în 1888. Student la Universitatea din Iași, Facultatea de Litere și Filozofie, și-a susținut toate examenele într-un an și trei luni, absolvind, în 1889, cu mențiunea „magna cum laude”. În 1890 i s-a acordat o bursă pentru a-și continua studiile în străinătate. A urmat cursuri de specializare la Paris, Berlin și Leipzig. În 1892 a absolvit „École Pratique des Hautes Etudes” din Paris și a început documentarea pentru lucrarea de diplomă. Concomitent a depus eforturi să învețe cât mai multe limbi străine, fiind un poliglot. A întreprins cercetări în zeci de orașe europene pentru a strânge material documentar. În august 1893, a obținut titlul de „elève dioplomé”. În același an și-a luat doctoratul, la Leipzig. A efectuat călătorii de documentare în Germania, Franța, Austria, Italia, unde a cercetat arhivele, a publicat documente privind istoria națională și a revenit în țară în 1894. Fiind o personalitate de mare anvergură a desfășurat activități multiple: didactice, științifice, publicistice, oratorice, etc. A fost foarte activ în plan social și cultural. În anul 1894 a funcționat, cu statut de suplinitor, la catedra de istorie medie, modernă și contemporană de la Universitatea București, iar în 1895 a câștigat concursul, devenind profesor universitar titular. A fost profesorul cu har, care fascina studenții. În anul 1928 a fost decan, iar între 1929-1932, rector al Universității București.

În perioada refugiatului din timpul Primului Război Mondial a ținut cursuri la Iași, apoi la Universitatea Daciei Superioare din Cluj-Napoca. În deceniile interbelice a conferențiat pe tot cuprinsul țării. În 1919 a fost numit profesor agregat la Sorbona și la Collège de France. A ținut prelegeri și conferințe în multe universități și institute de învățământ și cultură din Europa, fiind un orator excelent, desăvârșit. În anul 1930 a conferențiat în peste 20 de universități din S.U.A. De asemenea a participat la numeroase congrese internaționale în Europa și S.U.A. În 1897 a devenit membru corespondent al Academiei Române, cea mai importantă instituție de cultură și știință din țara noastră, înființată în 1866, iar în 1910, titular.

A primit titlul de „doctor honoris causa” al mai multor universități, a fost membru al Academiei franceze, poloneze, iugoslave, al mai multor societăți științifice, fiind recunoscut ca un om de știință erudit.

Nicolae Iorga a fost un animator veritabil al vieții sociale și culturale. În 1907 a fost ales membru în comitetul Ligii Culturale. A creat mai multe societăți și instituții culturale viabile, susținute uneori prin puterea entuziasmului său: Universitatea Populară de la Vălenii de Munte – 1908, unde s-au organizat cursuri până în 1915 și din 1921 până în 1940; Fundația „Iorga” – 1923; Institutul de Istorie Universală – 1937; Școala Română de la Paris-Fontenay-aux-Roses – 1921; Casa Română din Veneția – 1930; a fost cofondator al Institutului de Studii Sud-Est Europene – 1914 și fondator al Institutului de Studii Bizantine. Nicolae Iorga a fost unul dintre cei mai cunoscuți savanți ai lumii, a fost o personalitate unică, nerepetabilă, de o mare mobilitate intelectuală, de o forță creativă fără seamăn.

Una dintre dimensiunile ființei sale era enciclopedismul. A întrunit ca numeni altul darurile plurivalenței intelectuale, ale omniprezenței publice, ale abordării simultane a tuturor domeniilor scrisului. (Continuare în pag. 16)

ARTIȘTI CANADIENI DE ORIGINE ROMÂNĂ

AMATTO CHECIULESCUȘI SERGIU STEFANSCHI

Florica GHEORGHESCU - Canada
(Fără diacritice)

De mult vreau sa scriu in Observatorul despre acesti doi artisti care au contribuit la stralucirea artei coregrafice romanesti si a celei internationale,care au colaborat cu alti mari balerini, coregrafi si ansambluri de balet din toata lumea.

S-au stabilit in Canada de multi ani. Amatto de 38 , iar Sergiu de 49 de ani.

De fiecare data, insa, m-am oprit in fata hartiei intrebandu-ma „oare voi reusi sa evidentiez pe deplin calitatile acestor artisti?“ Multitudinea preocuparilor lui Amatto sau intensa activitate scenica a lui Sergiu? In cele din urma m-am hotarit, si la insistentele domnului Puiu Popescu ... voi scrie despre amandoi,... Ii cunosc de multi ani pentru ca am colaborat in emisiuni si filme de televiziune. Nu pot uita ce tineri si frumosi erau.!..Cat talent aveau...Sa vorbim insa despre intrarea lor pe marea poarta a artei.

Amatto - Reginald Checiulescu este nascut la Piatra Neamt intr-o familie de mari iubitori ai artelor,in mod special ai muzicii. Bunica sa canta la pian iar bunicul ,de origine germana, canta la chitara. Tatal si mama cantau la vioara. Fratele sau canta la pian dar si la contrabas. A facut parte din Orchestra Radio si a colaborat si cu orchestra inginerilor pana cand a plecat in Germania.Sora sa a iubit intotdeauna canto-ul.

Parintii au vrut sa fie pianist insa destinul i-a hotarat alt drum. Fiind la scoala de muzica,pentru un examen la pian a fost vazut de celebrul balerin si coregraf Trixy Checais care apreciindu-I fizicul de baietel frumos a convins-a pe mama lui sa-l inscrie la scoala de coregrafie.

Avea 11 ani cand a inceput sa lucreze cu coregraful – profesor Anton Romanovski si apoi cu Gelu Matei. Paralel cu baletul , parintii, care-si doreau un baiat cultivat, l-au inscris la liceul Sf.Sava iar dupa absolvire, la Politehnica (timp de 3 ani).

Era student in 1952 cand a castigat concursul pentru a fi angajat in ansamblul de balet al Operei bucurestene . In 1954 a fost promovat ca solist debutand alaturi de Cristina Hammel in" Fantana din Bacciserai´pe muzica lui Boris Asafiev. A lucrat cu toti coregrafii Operei : Oleg Danovski, Gelu Matei, Vasile Marcu,Tilde Urseanu si a avut ca partenere pe : Ileana Iliescu,Alexa Mezincescu,Simona Stefanescu,insa partenera sa de mare succes a fost Magdalena Popa – sotia sa (care am prezenta-o intr-un numar trecut al Observatorului). Alaturi de ea a aparut pe toate marile scene din lume.

In 1967 au fost invitati de celebra Alicia Alonso la Havana (Cuba a avut intotdeauna ansambluri de balet de nivel exceptional).

Dintre multele articole aparute atunci in ziare am retinut un fragment din cel aparut in" El Mundo " sub semnatura lui J.M.Valdes Rodrigues ... „Magdalena Popa este o frumusete meridionala,cu ochii negri, in timp ce Amatto pare sa fie nordic.Are parul blond si ochii de culoare deschisa. Doi mari balerini,doua mari personalitati.Au scoala,au sentime,amabilitate si gentilete.Miile de spectatori pot s-o dovedeasca"... Impreuna au colaborat ca prim solisti,in afara de ansamblul bucurestean, cu multe alte ansambluri dar mai ales cu Ansamblul de balet Contemporan al Frantei cu care au intreprins turnee in afara de Franta,in Elvetia,Germania ,Anglia,Italia si altele.

Efortul in dans este inimaginabil de mare fiind nevoie de multa documentare si mai ales exercitiu pentru a obtine o creatie satisfacatoare atat pentru creator cat si pentru spectator mai ales cand este realizatorul coregrafiei. Amatto Checiulescu a devenit coregraf [oficial] in 1972 cand a debutat cu baletul inspirat de muzica lui George Enescu - Suita a III-a pe care l-a intitulat „Devenire". Dintre articolele scrise atunci voi cita un fragment din cel scris de Dumitru Avachian (Scanteia, iulie 1973) „Este inbucurator sa descoperim in persoana apreciatului balerin Amatto Checiulescu pe maestrul coregraf dotat cu o rara capacitate de a medita atat de sensibil prin intermediul dansului si al muzicii.." De mare succes s-au bucurat si baletele: „Dupa amiaza unui faun" pe muzica de Claude Debussy si apoi „Daphnis si Chloe" pe muzica lui Maurice Ravel, ambele apreciate de spectatori si in egala masura de specialist .

Dupa imigrarea in Canada si stabilirea in Toronto impreuna cu familia,activitatea sa a fost centrata mai mult spre cea de profesor de balet.

Celebra Betty Oliphant i-a oferit post la scoala sa si cativa ani mai tarziu a predat la York University.

A fost director artistic la Columbus Center si a infiintat trupa de teatru romano-canadiana „Ars Nova " cu care a prezentat piese de I.L.Caragiale si Victor Ioan Popa.Foarte important este ca a fost invitat sa colaboreze in calitate de regizor cu ansambluri de balet din China unde a realizat spectacole cu baletele: „Lacul Lebedelor" de P.I.Ceaicovski,„Romeo si Julietta" de S. Procofiev precum si „Giselle" de A. Adam.

Pentru ca este un perfectionist din nastere a obtinut si Diploma Institutului Inkiser Design, devenind astfel si un creator de décor si costume pentru toate genurile de spectacole. Cum sa nu fim mandri cu asemenea artisti!.

Balerinul - coregraf si profesor: Sergiu Stefanski

Sergiu Stefanski s-a bucurat chiar de la primele aparitii de aprecieri elogioase ale specialistilor dar si ale publicului. Era in Franta in 1971 cand a primit oferta pentru postul de prim balerin al Companiei Nationale de Balet din Toronto. Asa a ajuns in Canada, unde se afla de 49 de ani. Intr-un articol de ziar, pentru ca nu este spatiu suficient si nici cititorii nu au rabdare pentru detalii , dai mai mult informatii despre o personalitate, nu amanunte.. Acesta este motivul pentru care ma voi referi doar la datele esentiale.

Avea 9 ani in 1950 cand parintii l-au inscris la scoala de coregrafie din Bucuresti. In 1954, celebra balerina Olga Lepesinskaia venita in turneu a vizitat scoala de coregrafie si impreuna cu directoarea si alti profesori au hotarat care sunt cei mai talentati copii pentru burse la Academia Vaganova din Leningrad [St.Petersburg] Din acel grup a facut parte si Sergiu Stefanski. La St.Petersburg a studiat cu unul dintre cei mai talentati pedagogi Pushkin, de la care a deprins elegantul stil si solida tehnica care i-au permis sa exprime prin miscare esenta ideilor din dans. Si-a facut debutul alaturi de mari dansatori rusi precum Natalia Dudinskaia, Irina Kolpakova si Constantin Sergeyev. In 1960, s-a intors la Bucuresti cu Diploma de artist balerin si a fost angajat la Opera . Chiar in toamna anului respectiv a avut loc la Bucuresti un Concurs National de balet la care a obtinut Premiul I , iar in 1961 a urmat un curs de balet organizat la Dresda – Germania ,care avea participare internationala. Debutul ca prim solist s-a petrecut in timpul turneului intreprins de Baletul bucurestean in Italia interpretand rolul printului Siegfried din" Lacul Lebedelor" de Ceaicovski. In 1962 a fost invitat la Belgrad pentru a dansa in "Lacul" si" Giselle" alaturi de fosta sa colega de la St.Petersburg Natalia Macarova. La Belgrad a realizat prima sa creatie in domeniul coregrafiei:Chopiniana muzica de Fr.Chopin. Primul premiu la un concurs International a avut loc in 1964 la Varna.Atunci Bulgaria a organizat atunci primul sau Concurs International de dans.

Sergiu Stefanski impreuna cu partenera sa Magdalena Popa au ocupat locul 2 , Medalia de argint. A avut multe partenere printre care: Elena Dacian si Alexa Mezincescu insa cu Magdalena Popa a dansat timp de 10 ani. Alaturi de ea in 1965 a intreprins un lung turneu pentru a colabora cu ansamblurile de balet din : Tibilisi,Baku, Erevan , Taskent Moscova si St.Petersburg. Tot impreuna au participat in acelas an la al III-lea Concurs si Festival International de balet de la Paris ,cand Magdalena a fost declarata cea mai buna Giselle a generatiei sale. In 1966 timp de 2 luni au dansat in principalele orase din Spania si Portugalia impreuna cu ansamblul de balet bucurestean.

In 1967 fiind la Paris cu o bursa de studii a fost invitat sa danseze cu Compania "Jeunesse Musical de France" avand partenere pe Jeanine Charat si romanca Cristina Hammel. A intreprins apoi un turneu la Roma si Monte Carlo impreuna cu ans. Companiei "Theatre Francaise de la Danse" avand-o partenera pe Claire Sombrer. Cunoscutul coregraf Serge Lifar l-a solicitat in 1969 sa interpreteze rolul principal din baletul "Daphne si Chloe" de Cl.Debussy pe scena Teatrulului La Fenice din Venetia.Decorurile si costumele erau create de Mark Chagal.Partenera i-a fost Tessa Beamont. S-a bucurat de elogiile criticilor.

Venind in Canada in 1971 si-a putut continua cariera de prim balerin participand alaturi de ansamblul Companiei Nationale de balet din Toronto in toate turneele din Canada, America si multe tari europene ca: Anglia, Franta,Germania ,Elvetia si altele. A fost ajutat in acomodarea in noua tara de catre Betty Oliphant si Alexander Grant. Pentru ca fosta sa colega Natalia Macarova era in America au continuat colaborarea impartind cu Rudolf Nureev rolurile principale din repertoriul creat de coregraful John Neumeier la Metropolitan N.York

In aceasta perioada a avut partenere pe : Karin Kain [actuala directoare a Companiei Nationale]Natalia Macarova la N.York,Vanessa Haart, Veronica Keher , Claire Sambrer..In 1978 impreuna cu compania lui Elliot Fold a intreprins turnee atat in America cat si in Mexic,Venezuele,Brazilia,Chile,Peru si Argentina..

Dupa 10 ani de la venirea pe continentul de peste Atlantic a devenit profesor. Sunt 31 de ani de cand pregateste tinerele talente atat in Canada cat si in multe centre din tari europene .

Sergiu Stefanski a creat coregrafia pentru baletele : Giselle si Paquita la Compania Baletului Universal din Seul [Coreea] cu care a intreprins turnee in Japonia,Singapore,Malaezia si bineinteles in toata Coreea de Sud. In Romania,tara sa de origine, a predat la scoala de coregrafie din Bucuresti in 2004 si a participat la festivalul organizat de teatrul de opereta "Ion Dacian" in 2008 .

Ati putut afla cateva informatii despre doi artisti romani, acum, cetateni canadieni.

Sa ne bucuram de stima cu care sunt inconjurati.

Pt Observatorul/ 11/15/2020

REGIO! ...O MASCĂ PENTRU PEREȚII CASEI TALE!

Nu credeți că și pereții casei sau blocului vostru, trebuie să respire...aer? Nu credeți că arhitectura blocurilor confort 1 trebuie păstrată?...Altele sunt blocurile care trebuie etanșate și reparate. Aceste blocuri au fost unanim îndrăgite în anii '80 pentru ca acum să li se schimbe înfățișarea. Cu ele, așa cum au fost și sunt, încă (mai puțin blocul 7 Calea lui Traian, cenușiu, înnoit de REGIO), Calea lui Traian este o adevărată „Cale Regală" a acestor vremuri, atunci și acum, desigur, asfaltul făcând abstracție, mai bun și frumos pictat acum...

(Continuare în pag. 16)

Simion PETRE

INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI

Pr. dr. Constantin MĂNESCU

Biserica creștină a împrumutat de la romani și din tradiția iudaică data de întâi septembrie ca început al anului nou bisericesc, mai întâi din motivul că la această dată se strângeau roadele de peste an și oamenii se rugau ca și anul agrar următor să fie roditor, și în al doilea rând pentru că Biserica creștină consideră că în această zi Domnul Hristos a pus început propăvăduirii Sale în lume. Într-un asemenea moment, omul s-a gândit să dea mulțumire pentru toate bunătățile pe care le-a luat din mâinile Domnului, chiar dacă el însuși s-a ostenit să le înmulțească, pentru că, oricât te-ai osteni, dacă nu ai ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu, te sârguiești în zadar.

Prima sărbătoare mare de la începutul anului bisericesc este Nașterea Maicii Domnului sau Sfânta Maria Mică, sărbătorită la data de 8 septembrie. Ea este urmată de Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, praznic împărătesc sărbătorit la data de 21 noiembrie. După cum se știe, în Vechiul Testament, soția fără copii era socotită spurcată, iar familia ei blestemată. Sub această osândă se aflau și soții Ioachim și Ana, de lângă cetatea Nazaret. Deși în vârstă, când ritmul biologic încetează, stăruiau în rugăciune pentru plinirea vieții și dăruire de urmași. Ei se simțeau neascultați de Dumnezeu, dar făceau multe milostenii, țineau post și se rugau cu lacrimi, ca să le dăruiască și lor Dumnezeu un copil, făgăduind ei că pe acel copil îl vor dărui lui Dumnezeu. După ani de stăruință și rugăciuni, Dumnezeu le-a dăruit o copilă cu totul sfântă și aleasă, căreia i-au pus numele Miriam (Maria), care se tâlcuiește bucurie, alinare, împlinire, făgăduință. Și au crescut-o ca pe un dar al lui Dumnezeu, cum numai părinții cei adevărați știu s-o facă.

Trecând trei ani de la nașterea acestei copile, părinții Ioachim și Ana și-au ținut promisiunea și au venit să o aducă la Templul lui Solomon din Ierusalim, mai ales că ei, neavând pe nimeni în viață, își simțeau sfârșitul, apropiindu-se de vârsta de 80 de ani. Fetița, în vârstă de aproape trei ani, inteligentă, sănătoasă, plină de curiozitate și vioiciune, era afierosită lui Dumnezeu, adică făgăduită, promisă și adusă la templu ca un dar sfânt pe care părinții ei îl făceau lui Dumnezeu. Făcând ei multă pregătire, au adunat în Nazaret toate rudeniile lor, căci Sfântul Ioachim era de neam împărătesc, iar Sfânta Ana de neam arhieresc. Au îmbrăcat-o, deci, pe Fecioara copilă cu podoabe împărătești, au chemat și alte fecioare tinere, pe care împodobindu-le, le-au rânduit să meargă înainte și în urmă cu făclii aprinse în mâini, cântând psalmii lui David, iar în mijloc mergeau părinții Ioachim și Ana cu Fecioara Maria de mână.

Când au ajuns la Ierusalim, i-au înconjurat mulțime de popor, care privea mirată de această adunare neobișnuită de copii împodobiți. Și așa, cu toții, au plecat mai departe, ajungând la Templul lui Solomon, sau Biserica cea Mare din Ierusalim. Ajungând sfinții părinți cu copila Maria în fața bisericii, unde îi așteptau preoții, s-au oprit în fața celor 15 trepte. Iar prunca singură a început să urce tocmai sus pe treapta cea mai înaltă, fără a se opri pe fiecare treaptă, după cum era rânduiala. Aici slujea Arhiereul Zaharia, tatăl Sfântului Ioan Botezătorul, care era cumnat cu Ioachim, pentru că acesta era preotul cel mare de rând atunci, care slujea la Templu. Văzând-o pe Maria prunca, el a luat-o în brațe, a închinat-o la jertfelnic și la icoane și deodată s-a deschis Catapeteasma, adică perdeaua care despărțea interiorul templului în două încăperi: sfânta, încăperea unde stăteau credincioșii, și Sfânta Sfintelor, adică Sfântul Altar, acolo unde niciodată nu intra parte femeiască și nu intrau nici preoții, ci numai arhiereul, o singură dată pe an, dar și atunci cu jertfă de sânge, pe care o aducea pentru greșelile din neștiință ale poporului și ale sale. Atunci, Arhiereul Zaharia a simțit inspirația Duhului Sfânt și a intrat cu Prunca în altar, în Sfânta Sfintelor, întrezărind în ea Scaunul cel de sus odihnindu-se pe pământ și dându-și seama că prin această Fecioară va veni îndreptarea și mântuirea lumii.

După acest ceremonial unic, părinții Ioachim și Ana au lăsat-o pe Fecioara Maria în grija preoților și a bătrânelor de la templu, împreună cu celelalte fecioare, lăsând darurile aduse de ei ca ardere de tot și rostind aceste cuvinte din Psalmul 44, versetul 12: „Ascultă fiică și vezi și pleacă urechea ta și uită pe poporul tău și casa părinților tăi!”, cuvinte care vor să însemne: „Ascultă glasul Domnului, pleacă-ți urechea ta înaintea sfinților tăi preoți, uită casa în care te-ai născut, căci iată a poftit Împăratul frumusețea ta! Intră, copilă, în Sfânta Sfintelor, intră și roagă-te acolo pentru toate neamurile pământului, pentru templu, pentru Galileea, pentru Nazaret și pentru noi, părinții tăi, cei îmbătrâniți de zile, căci tu ești așteptarea tuturor neamurilor, împăcarea lui Adam cu Dumnezeu!”

Părinții, mulțumiți și satisfăcuți că și-au putut împlini făgăduința lor, s-au întors cu pace în Nazaret, de unde mai veneau din când în când să-și vadă fiica și s-o îndrume spre trăire îngerească, apoi, nu după mult timp, fiind bătrâni, și-au dat duhul, întorcându-se în țărâna din care suntem zidiți.

Maria creștea și era bucuria tuturor la învățătură, în pricepere, în sfat și în lucrul mâinilor sale, fiind umbrită în toate zilele vieții ei de Prea Sfântul Duh, înfrumusețându-și sufletul și sfințindu-se din zi în zi tot mai mult. Doisprezece ani s-a îndeletnicit Fecioara în vorbire cu Dumnezeu prin rugăciune și cu citirea Sfintelor Scripturi. Ducea o viață îngerească. Dimineața se ruga în Sfinta Sfintelor, participa la slujbele și cântările religioase de la templu, iar după amiază lucra cu celelalte fecioare lucru de mână: torcea lână de in, țesea mătase pentru veșmintele preoțești și altele. Se spune că însăși cămașa cea de in și fără cusătură, pe care a purtat-o Domnul Hristos, Fiul ei cel scump, a fost țesută de Fecioara Maria, aceasta simbolizând unitatea Bisericii Creștine ce avea să fie întemeiată la Pogorârea Sfântului Duh. Arhiereii și preoții, bătrânii și tâlcuitorii Legii Vechi se mirau de înțelepciunea Fecioarei Maria, spunând că de la sora lui Moise, Miriam și până la această pruncă nu s-a mai pomenit așa ceva. Înțeleptul slujitor Zaharia se bucura cu Duhul și simțea inima plină de bucurie că Maria făcea pe toți să-i fericească părinții pentru faptele ei și se pleca în fața sa pentru darul adus Templului din Ierusalim. Miriam-prunca devenise Maria-Fecioara plină de virtute și înțelepciune. Avea grijă de copiii de la templu, îi învăța și instruia, îi iniția în cântări vocale și la harfă pentru psalmi, îi îngrijea ca pe frații săi și întărea nădejdea soțiilor fără prunci, spunându-le să aibă încredere în Dumnezeu și darul va veni, așa cum Cerul a cercetat și pe părinții săi.

Și deodată o umbră de tristețe poposește asupra ființei sale. O declanșare firească potolește vioiciunea Mariei, trecând-o prin pubertate spre înțelepciune. Au loc mutații și transformări psihofizice specifice vârstei de 14-15 ani. Obișnuia să meargă la mormântul părinților, depunându-și lacrimile recunoștinței. Se întoarce la Ierusalim. Era primăvară. Toată natura se trezise, florile, care mai de care, făcând cu schimbul, aruncau văzduhului parfumul lor pentru bucuria de a exista. Și în ochii ei, când se afla în fierbinte rugăciune, deodată vede clar un tânăr strălucitor, alb ca zăpada, cu o floare de crin în mână. Era Arhanghelul Gavriil, la vederea căruia Fecioara a vrut să țipe, fiind înspăimântată, dar un glas nemaiauzit îi spune: „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine!” Fecioara a amuțit, pentru că nu putea să-și explice asemenea urare. Emoțiile sfinte o neliniștea și mai mult o duceau într-o stare de frică, mai ales că nu auzise, nu citise și niciodată învățătorii de la templu nu-i spuseseră că îngerii se arată oamenilor în afara locașurilor sfinte, dar mai ales femeii, considerată spurcată de la căderea în păcat până acum.

Acesta este momentul Buneivestiri, care a avut loc prin slujitorul lui Dumnezeu, Arhanghelul Gavriil. Acesta, văzând emoția puternică a Sfintei Fecioare și pentru a putea fi înțeles, a zis: „Nu te teme, Marie, că ai căpătat trecere înaintea lui Dumnezeu. Vei rămâne însărcinată și vei naște Fiu, căruia îi vei pune numele Iisus. El va fi mare, va fi numit Fiul celui Preaînalt, iar Dumnezeu îi va da scaunul de Domnie al Tatălui Său David. Va domni peste casa lui Iacob în veci și Împărăția lui nu va avea sfârșit”.

Slujbele și cântările bisericești pun în paralel cele două vieți ale neamului omenesc: Eva (prima femeie) și Fecioara Maria. Primei femei, diavolul îi aduce vestea că va fi asemenea cu Dumnezeu, dacă va asculta de el; Sfintei Fecioare i se prezintă Arhanghelul Gavriil, ceea ce înseamnă că prima femeie a fost preocupată de lucruri care nu-i aparțineau, pentru aceasta a greșit față de Făcă-torul ei. Ce-a de-a doua, Sfânta Fecioară, oferise copilăria ei, sufle-tul ei curat, în care nu exista decât dragostea nemărginită față de Dumnezeu, respect față de aproapele și cinste față de cugetul ei. La Eva a venit diavolul, îngerul negru, slujitorul întunericului celui mai din afară, pentru faptul că ea cugeta la lucrurile mărunte și trecătoare. Sfintei Fecioare Maria îi apare Arhanghelul Gavriil, slujitorul luminii, pentru că ea trăise în lumină și cu conștiința nepătată.

Arhiereul Zaharia, când o vede pe Maria după dialogul cu îngerul, îi citește în suflet nedumerirea – el era mut – și îi face semn că totul va fi bine, mai ales că și Elisabeta, mătușa sa, era însărcinată. Alt unchi al Sfintei Fecioare, Dreptul Iosif, care primește poruncă de la înger, se logodește cu Maria pentru a o scoate de sub Lege și o duce în casa sa, în Nazaret. Aici se încheie perioada de învățare, muncă și rugăciune, ascultare și slujire la Templul din Ierusalim. Doisprezece ani Fecioara Maria fusese pildă de înțelepciune și ajutor pentru copii, bătrâni și neputincioși. Vestea plecării ei a mâhnit pe mulți. Unii se tânguiau, iar alții rămăseseră fără ajutor, dar toți, aflând că este chemată la rosturi înalte, lăudau pe Dumnezeu că a cercetat pe poporul său.

Praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului mai este denumit cu termenul de „Ovedenie” sau „Vovidenie”, fiind o sărbătoare a purității, a nevinovăției pe care a avut-o fecioara Maria la vârsta de trei ani, când a fost dusă la Templu. Este un moment important din istoria neamului omenesc, după cum se spune și în troparul care se cântă la slujbă în ziua de 21 noiembrie: „Astăzi înainte însemnarea bunei voințe a lui Dumnezeu și prevestirea mântuirii oamenilor, în Biserica lui Dumnezeu luminat Fecioara se arată, și pe Hristos tuturor mai înainte îl vestește. Acesteia și noi cu mare glas să-i strigăm: Bucură-te, plinirea rânduielii Ziditorului”.

Și pentru noi, creștinii de astăzi, evenimentul Intrării în Biserică a Maicii Domnului ne face să ne transpunem și să smțim toți, bătrâni, tineri și copii, același fior sfânt pe care l-au simțit și cei de acum două mii de ani. Aceste evenimente, fapte sau minuni ale descoperirii lui Dumnezeu sau ale mijlocirii arătării Sale sunt pentru credincioși întărirea nădejdii, limpezirea credinței și mărirea dragostei. Așa cum n-am înțelege cine este Dumnezeu, dacă nu s-ar fi întrupat Fiul Său, tot astfel n-am pricepe cum a venit pe lume, dacă n-ar fi fost Sfânta Fecioară.

Creștinul cel adevărat și românul curat a transpus întotdeauna în viața sa pilda Maicii Precista. Așa cum părinții Ioachim și Ana au adus-o pe prunca Maria la Templu, și părinții creștini își însemnează copiii cu nume sfinte, îi duc la sfânta biserică, unde preotul le împărtășește harul divin prin Botez, Mirungere și Împărtă

AL. FLORIN ȚENE: „ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ...”

(Urmare din pag. 7)

La fel, în carte, istorie! foarte multă istorie despre faptele minunate ale marilor înantași, prin care autorul, credem noi, vrea să argumenteze stările de suferință pe care Radu Gyr, poetul major, omul sființit, a trebuit să le depășească în regimul de tristă amintire al anilor cincizeci. Doar cu aceste argumente istorice, dar și mai mult cu sprijinul venit din interior al divinității, puteau fi ele depășite, ororile! Când cineva m-a întrebat pe mine, autorul monumentului de la Ocnița - Ocnele Mari- închinat foștilor deținuți politici, de ce am pus crucea pe umerii luptătorului pen-tru libertate, am răspuns: dacă nu-l aveau pe Dumnezeu în ei, în interiorul lor, nu ar fi scăpat nicium din pușcăria de exterminare. Dar să reve-nim la realitatea zilelor noastre, profitând de ocazie: la monumentul AFDPR de la Ocnița trebuie ca numele lor, al deținuților să fie săpate în marmura soclului (monolit de trei tone) și nu să fie scrise pe folii de plastic și lipite pe postament!...

Iată, și mai interesant, citim și tragem concluzii, ne explicăm ce s-a întâmplat cu arta decadentă de la începutul secolului XX, de ce a rămas ea să se perpetueze timp de un secol mai ales în SUA și Europa centrală și de vest: artă fără morală nu există și fără durată, timp! «spunea Denis Diderot, „Două calități esențiale trebuie să aibe un artist, morală și perspectivă.”». Și o altă concluzie care ne incită, Primul Război Mondial i-a întărit pe evrei, după ce aproape un secol, XIX, au dus o politică acerbă de devenire prin Revoluție...și domnul și doamna Abraham, și fiul lor Isaak, trăiesc o viață de lux în comparație cu cea a familiei lui Radu Gyr.

Cartea lui Al Florin Țene este una între ficțiune și realitate, punînd accent pe personalitatea deopotrivă poetică și politică a lui Radu Gyr, chiar și numele Demetrescu, de la naștere, fiind înlocuit cu Dumitrescu. Este cartea, roman, al cărui subiect principal îl constituie viața unui erou al mișcării legionare din România interbelică, a unui erou al luptei pentru libertate în România comunistă, postbelică; al cărui conținut (al cărții) este o împletire reușită între poezie și realitate socială și politică, religioasă, din care nu lipsește cugetarea filosofică și cea a desăvârșirii artistice. Încheiem pledoaria noastră pentru volumul lui Al Florin Țene cu o coincidență semnificativă pe care o constată un vâlcean get beget provenit din gena basarabenilor - bucovineni... Radu Gyr cânta la vioară în momentele sale de intensitate intimă, după crearea României Mari, în inima Olteniei, „Balada” lui Ciprian Porumbescu. În a ceeași perioadă Leca Morariu, profesor universitar la Cernăuți colabora cu cercetătorii de folclor de la revista „Izvorașul” din Drăgășani. În anul 1944, martie, Leca Morariu, evacuat la Râmnicu Vâlcea, participa la o nuntă în orașul Brezoi, și chiuie împreună cu Radu Gyr câteva din orațiile specifice Țării Loviștei (vezi Jurnalul vâlcean al lui Leca Morariu). Emoționant pentru noi, și aici am dorit să ajungem, la toate întâlnirile de la domiciliul său din Râmnicu Vâlcea, Leca Morariu dădea mâna cu interlocutorul, interpretând mai întâi, la violoncel, Balada lui Ciprian Porumbescu...Iată, doi intelectuali de colosală marcă, din Oltenia și Bucovina, care prin simpla lor existență aduc un omagiu sfânt anului 1918, anul reîntregirii românești.

GRAMATICA LUI IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU

Maria Magdalena BUDEANU

Ienăchiță Văcărescu, filolog, polyglot, istoric din Țara Românească este autorul celei dintâi gramatici românești, una dintre cele mai importante manifestări de la începutul filologiei române. Interesul pentru limba română și gramatica folosirii ei l-a urmărit pe Ienăchiță Văcărescu încă de la începutul primelor sale scrieri.

Se cunoaște faptul că Ienăchiță Văcărescu, vistiernic (rang boieresc) și dicheofilax al Patriarhiei Ecumenice, a tipărit manualul didactic Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduielilor gramaticei românești[1] în două ediții, în același an, 1787, una la Râmnic în tipografia Sfintei Episcopii a Râmnicului și Noul Severin și alta la Viena în tipografia lui Iosif, nobil de Kurzbeck. De asemenea, se știe că ediția de la Râmnic a precedat pe cea din Viena, în care se precizează că e as-a "tipărit acum în al doile arând". Pentru Ienăchiță Văcărescu, circulația ideilor, pe un implicit fundal european, presupunea obligatoriu o gramatică și un dicționar, instrumente pe care cultura din Muntenia nu le avea încă.

Văcărescu a observat că "lipsesc din limba noastră toți termenii științii", fapt pentru care propunea alegerea folosirii neologismelor din italiană în vederea folosirii ca sursă de proveniență pentru termenii gramaticali pe care i-a introdus în uz, cu ajutorul unor termeni slavoni cunoscuți de școlile românești ale timpului ca "nome", "pronome", "gramatica", "sostantivu perfet și iperfet"" (perfect, imperfect), termeni adaptați fonetic sau morfologic în limba română.

A alcătuit cuvinte în limba română ca, „spre graiu" pentru adverb, "cădere nemuitoare" pentru caz genitiv, "modă indicativă, adică arătătoare sau hotărâtoare", "infinitivă, adică nesăvârșitoare sau nehotărâtoare" etc. propuneri care nu au fost acceptate pentru utilizarea curentă.

În partea a doua, -"Prozodia"- enunță reguli ortografice, descrie semnele de punctuație și accentul, primele norme, de acest fel de la noi intitulat "Pentru poetică".

În partea a treia "Sintaxa" tratează originea părților de propoziție și întrebuințează termeni grecești ex.: diftongul, sylabe, lexis, identificând 15 reguli. Propune simplificarea și reducerea numărului de semne ale alfabetului chirilic (33 de semne, față de 45 câte menționase Dimitrie Eustatievici, în Gramatica rumânească scrisă între anii 1755-1757).

El oferă și o definiție a gramaticii în versuri după modelul prozodiei antice și moderne: „Gramatica e meșteșug ce-arat-alcătuire,/ Și toți printr-însa pot afla verce povățuire/ S-a scrie încă într-ales cu reguli arătate,/ Pă toți învață d-a le ști fără greșeală toate/ Și versuri inmeșteșugite arată d-a se face;/ Siliți-vă a o-nvăța,sau faceți cum vă place."

În 12 aprilie 1787, domnitorul Țării Românești, Nicolae Petru Mavrogheni menționa că, "De vreme ce din multele cărți ce am luat Domnia mea înștiințare că se tipăresc de-a pururea de tipografia Sfintei Episcopii Râmnicul, urmează să ia multă folosire nu numai neamul românesc și creștinesc, ce locuiește în pământul țării Domniei mele, ci încă și celălalt după aiurea ce să proslăvește în această limbă românească. Și mai vârtos fiindcă și dumnealui cinstitul și binecredinciosul boier Domniei mele Ianache Văcărescu vel vistier ce au arătat Domniei mele că și Gramatica limbii românești, ce acum întâi s-au alcătuit de dumnealui și acum întâi s-au tipărit în zilele Domniei mele, tot la această tipografie s-au tipărit. Și ne-au arătat după toate aceste îndestulate întipăriri ce face mai sus zisa tipografie cei trebuincioși ce ar putea să dea ajutor la tipărit și la alte posluşanii (ascultare s.n.) ale tipografiei; de care oameni s-ar putea îndestula tipografia, s-ar face mai cu îndestulare tipăririle cele trebuincioase și folositoare la neamul românesc. Domnia mea râvnind de folosirile obștei și care cu bucurie am văzut acum întâi tipărită Gramatica românească în zilele Domniei mele din care are să se folosească obștea, după arătarea și rugăciunea ce și dumnealui vel vistier ne-au făcut pentru această înlesnire, am cugetat a binevoi ca să hărăzim privilegiul la tipografia mai sus zisei Sfintei Episcopii ca să poată ținea lude (om s.n.) șase scutiți și apți de dajdie (impozit s.n.) și de veri (orice, oricare s.n.) și de alte orânduieli…ca să posluşească la trebile tipografiei".[2]

Episcopul Filaret, la rândul său, în foaia de titlul menționa că lucrarea s-a tipărit cu "porunca și blagoslovenia" sa. Ienăchiță Văcărescu într-o lungă prefață, pe lângă mulțumirile pe care i le adresează episopului Filaret, amintește și de câteva momente importante din istoria poporului român, anume războaiele dintre romani și daci, menționând că: „marele Traian împăratorul romanilor, după ce nesuferind a mai plăti și a da dajde la craiul dachilor și după ce au venit aici în doao rânduri în crăia dachilor și au trecut apa Istrului sau a Dunării pă trecere ce dă piatră ce este în județul Mehedinților, a cărăia să vede rămășița stâlpilor și până astăzi…, trecând și imperatorul Traian au mers în Transilvania către cetatea Cermiceghetura ce era capitala a craiului nostru Decabal sau …, la al doilea bătălie și război au pierit craiul nostru Decheval, a cărui i-au dus și capul la Roma și au supus crăiia noastră la schiptrurile romaicești".

Arată că acei coloniști erau oameni "proști" (simpli), țărani și nu cu știință care vorbeau latina "fără gramatică" după cum și dacii. Episcopul Filaret are meritul de a-l fi încurajat pe Văcărescu de a imprima cartea în tipografia episcopiei. Cu toate imperfecțiunile acesteia, ea reprezintă o manifestare importantă în istoria lingvisticii românești.[3]

Ierarhii de Râmnic au fost cărturari de seamă. Chesarie era considerat unul dintre oamenii de frunte ai țării alături de Ienăchiță Văcărescu, care au "deșteptat limba românească", având convingerea că aceasta trebuie învățată "românește așa limpede" și că nimeni nu are dreptul să "schimoșească limba țării". Interpretarea și periodizarea istoriei făcută în spiritual ideilor iluministe de Chesarie în prefețele mineelor a fost folosită de Ienăchiță Văcărescu în a sa Gramatică româneacă, așa cum am aratat mai sus.

Iorga susține că tipărirea în condiții mai simple a acestei lucrări la Râmnic a dus la a doua ediție, anume tipărirea în același an la Viena. Nu acesta a fost motivul pentru că Ienăchiță Văcărescu a fost mulțumit de ediția de la Râmnic, motiv pentru care a și intervenit la domnitor în vederea editării acesteia la Râmnic, fapt ce se poate constata și după apariția celei de la Viena, ceea ce va întări prin intervenția pe lângă Mihai Constantin Șuțu, în anul 1792 anume de a reînnoi privilegiile acordate tipografiei de Mavrogheni. Unii cercetători se întreabă, pe bună dreptate, care au fost motivele tipăririi în același an a Gramaticii lui Văcărescu și în altă parte? Întebarea poate fi banală, atâta timp cât cele două ediții sunt la fel, cu mențiunea că cea vieneză nu mai are introducerea autorului și nici închinările din titlul către domn, Mitropolitul UngroVlahiei și Episcopul Râmnicului, Filaret. Pentru istoricul literar problema este privită cu totul diferit. Vom observa că ediția vieneză nu a fost tipărită de către Văcărescu, deoarece acesta n-ar fi avut niciun motiv să renunțe la introduceri. Probabil că această ediție s-a făcut cu aprobarea "înaltei ocârmuiri" pentru folosul școlilor românești. Împăratul Iosif al II-lea a avut o politică de toleranță, 1781, față de confesiunile din imperiu care-și puteau susține școlile și bisericile și deci și românilor neuniți care și-au deschis multe școli. Peste acestea a fost numit Dimitrie Eustatievici, autorul gramaticii tipărită în anul 1757, pentru Domnul Țării Românești - Constantin Mavrocordat. La Viena, în tipografia boierului Iosif de Kurzbeck se tipăreau manuale didactice și multe cărți printre care și Gramatica lui Ienăchiță Văcărescu și altele din care amintim: 1774, Catehisis mic a legii negrecești neunite; 1777, Ducere de mână către cinste și dreptate; 1784, O nouă ediție a Catehisisului de la 1774, Ortografie sau scrisoare dreaptă spre folosul școalelor românești; 1785, Aducerea de mână către aritmetică, Învățături creștinești și Carte trebuitoare pentru dascălii școalelor neunite. Se simțea nevoia unei gramatici, fiindcă cea a lui Klain și a lui Șincai era latinească și nu era destinată școlilor. Deci, cea a lui Văcărescu tipărită la Râmnic a fost bine primită după cum mărturisește cu dreptate însuși Domnitorul Mihai Constanti Șuțu, la 28 iulie 1792, „căci nu numai se tipăresc cărți din destule românești ci mai vârtos și elinești și multe dintre acestea se dau în har pe la Sfintele Biserici și pe la cei ce au trebuință de dânsele. După cum ne-am încredințat mai vârtos de la dumnealui cinstit și credincios boierul Domniei mele vel vistier Ianache Văcărescu ce ne-au arătat că între altele și gramatica românească ce s-au alcătuit de dumnealui întâi întru această limbă, câte cărți s-au tipărit de acestea s-au făcut dar pe la pământeni".

Se cunoaște că această gramatică a fost folosită ca materie de studiu în vederea predării limbii române în școală și a fost întrebuințată la diortosirea (îndreptarea s.n.) cărților de slujbă bisericească, având un mare rol în consolidarea procesului de românizare a limbii.

Acest manual va fi un model pentru Ion Heliade Rădulescu în editarea Gramaticii sale, apărută după 40 de ani, în 1828, la Sibiu.

Cu toate că peste numele lui Ienăchiță Văcărescu vremea și vremurile și-au tot sedimentat colbul, condamnându-l la o nemeritată uitare, din străfundul istoriei va țâșni mereu imbodul patriotic al luminosului său testament, prin care deschide seria artelor poetice românești: „ Urmașilor mei văcărești/ Las vouă moștenire/ Creșterea limbii românești/ Și-a patriei cinstire".

1. Cartea Românească Veche, Catalog, Bucureşti, 1985, pag. 138; Mihai Bordeianu, Petru Vladcovschi, Învăţământul românesc în date, Editura Junimea, Iaşi, 1979, pag. 62.
2. Alex. Lepădatu, Un cuvânt asupra Gramaticii lui Ienăchiţă Văcărescu, în Biserica Ortodoxă Română, Anul XXVIII (1904), nr. 3, pag. 349; Nicolae Bănică Ologu, Veacul de aur al Râmnicului, Editura Oscar Print, Bucureşti, 2000, pag. 190-191
3. Nicolae Bănică Ologu, Veacul de aur al Râmnicului, …, pag. 173.

CE A FOST VECHI S-A DEMOLAT...ȘI TOT LOC GOL A RĂMAS!

Statuia „Noi transformăm săbii-le-n pluguri" a fost pusă prin 1952 (cea din poză este o replică montată în SUA în 1957), cam unde se află acum statuia lui George Țărnea, dar cu fața la Bulevardul Tudor Vladimirescu. A dispărut, atunci când Parcul „Maxim Gorki" a devenit „Mircea cel Bătrân" sau mai devreme, chiar. Poza din 1978 arată când s-a demolat celebra Terasă care ocolea locul care acum este gol și unde se înmulțesc porumbeii. Se vede în spatele pozei, clădirea Cooperativei Progresul, TV Vâlcea 1, construită în 1972 pe locul Bărăției (Instituția catolică) după ce a început demolarea acesteia, în 1969. Tot din 1968, 1969 există Motelul Capela și care în disprețul vâlcenilor așteaptă de aproape cinci ani să fie demolat!!!

Și zona dintre C.J. Vâlcea (Prefectura) și strada General Magheru, își așteaptă drepturile la reconstrucția Centrului vechi...Ziarul „Info Puls" Râmnicu Vâlcea a dat cu lux de amănunte, în perioada 2003 - 2005, soluții în legătură cu această propunere de reconstruire a centrului vechi, care a fost o bijuterie(spunem noi).

s-p cickirdan

NICOLAE IORGA - UN SAVANT DE RENUME MONDIAL (Urmare din pag. 12)

Opera marelui savant este vastă, fiind autorul a peste 1000 de volume ce totalizează aproximativ 1400 de titluri, iar numărul studiilor și articolelor se ridică la peste 25000 de titluri, cele mai multe fiind scrieri istorice. Geniul său s-a confundat cu geniul istoriei, pe care a studiat-o cu o dăruire exemplară. Prin scrierile sale s-a afirmat, în primul rând, ca istoric temperamental, de clasă europeană, fiind un bun cunoscător al istoriei universale și al celei românești. Opera sa istorică cuprinde lucrări monumentale, titluri de referință privind istoria poporului român, a Imperiului Otoman și a Imperiului Bizantin. Este autorul unor mari sinteze, monografii tematice de mare valoare, studii științifice ample despre domitori și eroi români (Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu, Tudor Vladimirescu), despre orașe, familii, precum și istorii ale Bisericii, armatei, școlii, justiției, literaturii, presei, comerțului, artelor plastice, muzicii etc. De asemenea are lucrări de teoria istoriei. A căutat să fundamenteze știința istoriografică pe factorul spiritual, să întemeieze semnificațiile profunde și perene ale faptelor istorice. Preocupările în acest domeniu îl situează printre cei mai mari istorici ai lumii. Un alt mare merit al său este că a integrat istoria României în istoria universală, a relevat originalitatea culturii românești și interdependența istoriei poporului nostru cu istoria altor popoare. Totodată a avut o contribuție considerabilă în cercetarea istoriei universale, fiind recunoscut pe plan internațional ca medievist, bizantinist, romanist și slavist. Una dintre ideile fundamentale ale ultimei sale opere, care a rămas neterminată – „Istoriografia umană" – este aceea a unității în timp și spațiu a vieții istorice. A organizat diverse reuniuni, primul congres de bizantologie la București, în 1924, și a participat la toate congresele internaționale de istorie și bizantologie.

Nicolae Iorga a fost un condeier care stăpânea tainele verbului, un autentic artist al cuvântului și s-a manifestat ca scriitor, critic literar, dramaturg, poet, traducător, evocator și memorialist. Îndeosebi a scris drame istorice sau de inspirație mitologică sau biblică, mai multe comedii și 37 de piese de teatru. A acordat un interes constant apariției și dezvoltării literaturii naționale. S-a afirmat mai ales ca istoric literar elaborând sinteze fundamentale. Lui i se datorează apariția primei istorii complete a literaturii române. De asemenea a scris zeci de lucrări privind literatura universală. De fapt, virtuțile literare caracterizează întreaga sa operă.

Impresionantă este și memorialistica de călătorie. Criticii de specialitate apreciază că opera sa literară propriu-zisă are mai mult valoare documentară. Nicolae Iorga a desfășurat și o rodnică activitate ca ziarist. Numărul studiilor și articolelor inserate în presă se ridică la peste 25000 de titluri. A debutat publicistic în anul 1884, la vârsta de 13 ani, în ziarul „Românu", din Roman. Începând cu anul 1899 prezența lui publicistică s-a intensificat în ziare și reviste românești cât și în publicații științifice prestigioase din țară și din străinătate, printre care menționăm: „L'Independance roumaine", „Epoca", „România jună", „Literatură și artă română", „Noua revistă română" ș.a. A întemeiat, condus și redactat mai multe reviste: „Neamul românesc", „Floarea darurilor", „Revista istorică", „Revue Historique du Sud-Est Europeen" etc. A fost doctrinar al curentului sămănătorist, curent ideologic și literar constituit în România în primul deceniu al secolului al XX-lea. În 1905-1906 a condus revista „Sămănătorul", care a devenit un organ al curentului de orientare naționalistă, promotor al inspirației rurale. Numele său este strâns legat de curentul sămănătorist dar și de cel junimist. După retragerea de la această revistă a editat propriile ziare și reviste cultural-literare. Mai ales între cele două războaie mondiale a semnat în diverse publicații străine, în periodice germane, italiene, poloneze, suedeze, sârbești, grecești etc. Totodată este unul dintre cei mai mari portretiști ai țării noastre. Lucrarea „O viață de om așa cum a fost" (1934) este o reconstituire autobiografică în trei volume. De asemenea „Oameni care au fost"(1911) este o carte de cultură națională. Toate scrierile sale au valoare artistică.

Nicolae Iorga a făcut și foarte multe acte filantropice. De ase-menea a purtat o corespondență impresionantă care însumează aproximativ 100.000 de scrisori primite și tot atâtea expediate.

Prodigioasa sa activitate științifică și culturală a fost dublată de una politică. În anul 1907 a fost ales deputat în parlamentul țării, deținând în mai multe rânduri funcția de președinte al Camerei. Între 17 aprilie 1931 și 31 mai 1932 a ocupat funcția de prim-ministru și ministru al Instrucțiunii Publice. Din punct de vedere politic a fost prin excelență un naționalist democrat. În 1910 a devenit cofondator al Partidului Național Democrat. Sub dictatura regală a fost consilier al Tronului.

Nicolae Iorga a fost un temperament vulcanic, puternic, animat de spirit justițiar. Patriotismul său, iubirea de țară au fost exemplare. Toată viața a slujit cu credință idealul național. În anii 1933-1940 s-a situat pe poziții ferm antihitleriste, s-a opus din răsputeri mișcării legionare, ceea ce i-a atras ura Gărzii de Fier, organizație teroristă de tip fascist, înființată în 1927. Prin luările sale de poziție a fost considerat responsabil de uciderea comandantului acesteia, Corneliu Zelea Codreanu. În ziua de 27 noiembrie 1940 a fost ridicat din vila familiei sale de la Sinaia de un grup de legionari și împușcat cu șase gloanțe, în comuna Strejnic. A murit tăvălit în noroi, batjocorit, aruncat într-un șanț, unde a fost găsit a doua zi de niște țărani. Acest asasinat, de o cruzime de neimaginat, a consternat țara întreagă dar și lumea academică internațională, iar în semn de omagiu 47 de instituții academice au coborât drapelul în bernă. Personalități marcante ale vieții științifice, culturale, literare și politice, profesori universitari, academicieni de renume, printre care George Călinescu, Dimitrie Gusti, Perpessicius, Constantin Rădulescu-Motru, Ion Simionescu, Tudor Vianu, Regele Carol al II-lea și alții au avut aprecieri elogioase la adresa activității laborioase a cărturarului Nicolae Iorga, pe care îl consideră un apostol al neamului, o personalitate covârșitoare, cea mai reprezentativă și sintetică a neamului românesc, mintea cea mai cuprinzătoare din câte a cunoscut poporul român, un creator în scris și cuvânt de o fecunditate fără seamăn, un mare patriot etc. Eu sunt mândru pentru că, în septembrie 1931, când deținea funcția de prim-ministru, Nicolae Iorga a vizitat satul meu natal Cremenari, în prezent localitate componentă a comunei Galicea din județul Vâlcea. A fost întâmpinat cu multă căldură de săteni, îmbrăcați în costume naționale. Cu acest prilej a scris „Moștenii din Cremenari. O contribuție la vechea viață a satelor muntene".

Nicolae Iorga este un univers și rămâne o personalitate fenomenală pe care n-o putem înțelege decât privind-o în integralitatea multiplă a ființei sale.

REGIO! ...O MASCĂ PENTRU PEREȚII CASEI TALE!

(Urmare din pag. 13)

PANDEMIA NUMITĂ ETANȘAREA CU POLISTIREN

Nu transformați orașele în bombe „Colectiv"...Polistirenul arde foarte ușor și repede mai ales când îmbracă o constructie, Doamne ferește și la interior și la exterior. Izolarea cu polistiren a blocurilor comuniste construite din panouri de beton sudate între ele poate să aducă o brumă de izolare termică, atât...riscul de incendiu, rămânând! Această tehnologie aduce mulți bani nemunciți în buzunarele șarlatanilor. De aceea la noi, în România, această tehnologie se aplică jumătate cu bani europeni, care par banii nimănui. Este de neînțeles de ce se aplică la Râmnicu Vâlcea această tehnologie și pentru etanșarea blocurilor construite din cărămidă sau beton turnat placat cu cărămidă de la așa zisele blocuri confort 1? Acest polistiren care arde foarte ușor întunecă mințile oamenilor, arhitecților, artiștilor și zugravilor din lipsă de oxigen la ...minte! Vă imaginați, ce nu ați văzut până acum, un bloc de 9 etaje, 7 scări, învelit pe exterior cu polistiren și la interior cu pereți ornamentați (cu același polistiren- ca la Colectiv!) arzând instantaneu interior și exterior? Vai, vai domnilor arhitecți păi unde sunt pastelurile din vopsele de pe tencuieli?...De ce atâta „Gri" în vopsirea polistirenului? ...De ce să mai plătim noi din buzunar toate chestiile acestea, vreo zece ani rate, când totul se face fără vrerea noastră? Fără vreun rost real?

PANDEMIA DEMOLĂRII DE STATUI ȘI PALATE

...Am auzit că se vrea demolarea cartierului Kiseleff și a Casei Scânteii din București, capitala țării... Mă rog, am demolat pe Lenin din fața Casei Scânteii, omul declarat de jumătate de glob până în 1990 cea mai mare personalitate a secolului XX! Nu plângem pentru asta, dar, totuși, lucrarea „Noi transformăm săbile-n pluguri" este cu totul altceva (o vedeți la pagina 15). La fel, bustul lui Maxim Gorki. Asta la Rm Vâlcea căci la București bunul simț în monumentalistică a luat-o rău de tot razna.

TELEPOEZIA

DUMINICĂ, 22 NOIEMBRIE 2020

PAVEL RATUNDEANU-FERGHETE

CĂ NU SUNTEM COOPERATIST ARTIST CA-N COMUNISM COOL

Cum voi fi un nume, renume,
brend de gând profund,
că unde Dumnezeu e, bine e
și cuvânt sfânt, pe pământ,
cu cea mai bună, iubire, cale spre viață bună

cu provocare însorită și cu soare SOS, lecții de viață, constiință și și știință și brend de gând profund, pălăria jos! eliminind dificilul, din viață, eliminând covid și politica stropșită, teribilă, de partid, de dragoste, pasiune și de înțelepciune, de birocratism care este doar teribilism, colimator a mișcării hârtiilor cu stres, din lipsă de inteligență și altruism,
în toate timpurile, frână pro viață firească, fără stres și blamă, cacealma, pro-vață, viață mai bună, fără blestem, că suntem ceea ce suntem provident, cu poftă logică și de biserică, că suntem oameni între oameni, și pretutindeni, oameni, pentru oameni ca inepticul comunism, cu altruism deosebite și cu distinct, infinit absolut, din lumina de început special apropiat excelență de obiect, cu predicat și subiect, definit de la masă până la pat, desăvârșit, în pat, în căldura de om și înflorirea pro rod pentru norod, înflorirea de pom, în a României Dom.

~*~

pag. blog **Ben TODICA**

Ziar de cultură realizat de Asociația **ECOSTAR 21**
Editura **INTOL - PRESS,** prin **SC INTOL SRL** și **S.C. Tincont S.R.L.**

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ
Minori editori: Simon-Peter KIS
Manager Intol Press on-line: Bogdan CICHIRDAN
Redactor: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS
Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri): Felix SIMA, Ioan DURĂ, Doina STROE, Emil MANZUR (coresp. Timiș), Claudia VOICULESCU, Simona Maria KIS, Gabriel GIB, Gheorghe SPORIȘ, Tanța TĂNĂSESCU, Silviu LAZĂR, Ilie GORJAN, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VASII
Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro
Preț: 3 lei

NOTĂ
Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF și Tipărit la Prodcom, Tg. Jiu, 25 noiembrie 2020